

วารสารข้าราชการ

วารสารเพื่อความก้าวหน้าของข้าราชการ

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเผยแพร่วิชาการด้านการบริหารงานบุคคล
๒. เพื่อเผยแพร่แนวคิดในการปฏิบัติราชการ
๓. เพื่อเป็นสื่อกลางระหว่างข้าราชการ เพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีสำหรับข้าราชการ

ฉบับหน้า : เมษายน ๒๕๑๔

การบรรจุแต่งตั้ง

โดย ชัยณรงค์ ละออโนว

ตัวเลขที่น่าสนใจเกี่ยวกับข้าราชการ

โดย 'ครุฑแดง'

สหกรณ์เคหสถาน

โดยมานพ อโนมะศิริ

ภาษาอังกฤษหลักสูตรสอบรวม

โดยพลสิทธิ์ แกนชูชัย

จากทัศนะส้อมวลชน

โดยบรรักษ์ นามวัฒน์

ฯลฯ

จำหน่ายปลีก เล่มละ ๓.๕๐ บาท

สมาชิก ๑ ปี ๓๕ บาท รวมค่าส่ง

บอกรับที่ผู้จัดการวารสารข้าราชการ

สำนักงาน ก.พ. ถนนพิษณุโลก

โทร. ๘๕๕๔๕๔ หรือ ๘๑๓๓๓๓ ต่อ ๓๔

วารสารข้าราชการ

ปีที่ ๑๖

ฉบับที่ ๓

มีนาคม ๒๕๑๘

บทนำ	๒
ชีวิตหมอกุศล	๕
การปรับปรุงส่วนราชการ	๑๗
ภาษาอังกฤษตามหลักสูตรสอวรม	๒๘
ทัศนคติของมวลชน : สมรรถภาพข้าราชการ	๓๔
คอบัญญาเกี่ยวกับระเบียบข้าราชการพลเรือน	๓๕
คอบัญญาหลัก	๔๓
จำนวนข้าราชการ กับสิ่งตอบแทน	๔๕
สถานการณ์ปัจจุบัน	๕๑
ข้อสอบภาษาไทย	๕๘
ข่าวราชการ	๖๗
กฎหมายและระเบียบใหม่	๗๓
บรรณาธิการแถลง	

นายแพทย์ ประชา เอมอม
ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์
พลสิทธิ หนูชัย
บุรินทร์ นามวัฒน์

กาญจนา ธิญะโชโต
ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์

พุทธทรัพย์ มนต์ศรี

ช. วงศ์บุตร
สำนักงาน ก.พ.

ที่ปรึกษา	พิเศษ จินดา	ณ. ธาตุ	เลขาธิการ ก.พ.		
	นายประวิทย์	ณ. นคร	รองเลขาธิการ ก.พ.		
	นายโสวัจ	สุจริตกุล	รองเลขาธิการ ก.พ.		
บรรณาธิการ	นายเจียร	ธรรมมาธิปไตย			
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	นายสุระ	แก้วใจไว	ดร. วิภาส	อิมพริส	
กองบรรณาธิการ	นายประเชิด	วาศกนิทธรณ์	ผอ.ศิลป์	นายสุคนธ์	มุลเกษ
	นายสมประสงค์	จิรพันธ์		นายประวิทย์	พิภพประไพ
	นายสมประสงค์	โกวิทวณิช	ผอ.การ	เรื่อ.ธก. ๑๖	ศันตเจียร
	นายศักรินทร์	สุวรรณโรจน์	ผู้ช่วยผอ.การ	นายสมพงษ์	ทวีมน
	นายพุทธพร	มณีศรี	กองจัดการ	นายบุญธรรม	นิชาพันธ์
	นายบุรินทร์	นามวัฒน์		นายสุพจน์	สาทิ
	นายบุญธรรม	กัญจวิภาสโรจน์	โรหิต	นางสาวกัญจน์	พจน
	นายสุ.น	ชัยใจ	ผู้พิมพ์โฆษณา	นางจำรัส	อริย

เรื่อง เข้าใจถูก เข้าใจผิด

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินในขณะนี้เห็นจะได้แก่ ปัญหาเรื่องการแบ่งส่วนราชการและการจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ ราชการได้ขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว เมื่อมีงานเพิ่มขึ้น (จะโดยการสร้างงานใหม่ขึ้นหรือความจริง มีงานอยู่แล้ว แต่ไม่ได้ปฏิบัติจัดทำกัน) ก็ต้องพยายามตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นในรูปของแผนก กอง กรม หรือโครงการแล้วแต่กรณี นอกจากนั้นยังมีการแย่งงานกันทำ (โดยเฉพาะงานชั้นโบว์แดง) การสร้างหน่วยงานดังกล่าวเป็นการสร้างอาณาจักร อิทธิพลและอื่นๆ เป็นเงาตามตัวไปด้วย ทำให้มีการทำงานเหลื่อมล้ำ ซ้ำซ้อน ก้าวถอยกัน ผลก็คือมักจะก่อให้เกิด การประสานงานแทน การประสานงาน ระหว่างหน่วยราชการอยู่บ่อยครั้ง

เมื่อมีการสร้างหน่วยงานเพิ่มขึ้น ก็ต้องมีการขอเพิ่มตำแหน่งและอัตรากำลังเพิ่มขึ้น ด้วย (เท่าที่ปรากฏ มีแต่การขอเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ทุก ๆ ปี ไม่เคยมีการขอลดลงเลย) ผลที่ ตามมาก็คือ มีคนล้นงานอยู่ในหลายส่วนราชการมากกว่างานล้นมือ ในบางส่วนราชจึงทำให้ การปฏิบัติราชการในส่วนรวมไม่เป็นการประหยัด และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ปัญหาเรื่องการแบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ดังกล่าว หรือจะพูดอย่าง ง่าย ๆ ว่าการที่จะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพสูงนั้น ส่วนราชการหนึ่ง ๆ ควรจะแบ่งส่วนราชการ อย่างไร แบ่งออกเป็นกอง แผนก โครงการ หรืออย่างไรตามความเหมาะสมแต่ละหน่วยงาน แต่ละแผนก กอง หรือโครงการเหล่านั้นมีขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบ ตลอดจนวิธีการ ปฏิบัติงานอย่างไรบ้าง และในแต่ละส่วนราชการหนึ่ง ๆ ควรจะมีตำแหน่งเจ้าหน้าที่ที่ตำแหน่ง ระดับใดบ้าง แต่ละตำแหน่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไรบ้าง จะต้องปฏิบัติงานอย่างไร บ้าง มีอัตรากำลังคนอย่างต่ำ อย่างสูงเท่าใดและบรรจุแต่งตั้งจากผู้มีคุณสมบัติและความรู้ความ สามารถอย่างไรใด เป็นต้น

ทางรัฐบาลได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและได้วางมาตรการเพื่อปรับปรุงแก้ไขปัญหาคำนึงมาตลอดเวลา วิธีการอย่างหนึ่งซึ่งรัฐบาลได้ใช้ในการแก้ปัญหาดังกล่าวคือ ตั้งคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี หรือเรียกโดยย่อว่า “คปบ” ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ (สูงทั้งคุณวุฒิและประสบการณ์ในการทำงาน) จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กรมบัญชีกลาง สำนักงบประมาณ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และสำนักงาน ก.พ. เป็นต้น ทั้งนี้โดยมีเหตุผลเพื่อเป็นการประสานงานทั้งในด้านวิชาการและการปฏิบัติการของส่วนราชการซึ่งมีบทบาทเกี่ยวข้อง คณะที่ปรึกษามีหน้าที่สำคัญ ๆ คือ พิจารณากิจการในส่วนราชการต่างๆ ของรัฐบาล และเสนอความเห็นเพื่อจัดตั้งขึ้นใหม่ หรือรวม หรือแยก หรือย้ายสังกัด หรือแปลงรูป หรือยุบ เลิกส่วนราชการบางส่วนโดยเหตุผลทางประหยัดและประสิทธิภาพพิจารณาจัดแบ่งส่วนราชการ และกำหนดอัตรากำลังของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ตลอดจนการแก้ปัญหारेื่องคนล้นงานล้นมือด้วย เนื่องด้วยภาระกิจในหน้าที่ของคณะที่ปรึกษาคณะนี้มีหลายสาขาคายกัน และแต่ละสาขาอาจต้องการผู้ที่สันทัดปฏิบัติงานช่วยเหลือเป็นพิเศษ จึงให้ประธานคณะที่ปรึกษาตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานอย่างหนึ่งอย่างใดในอำนาจหน้าที่ได้ตามความจำเป็น

สำหรับการปฏิบัติภาระกิจในเรื่องเกี่ยวกับการพิจารณาจัดแบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลังของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ นั้น ประธานคณะที่ปรึกษาได้ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า อนุกรรมการเพื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี อนุกรรมการดังกล่าวได้แบ่งกลุ่มปฏิบัติงานเป็นการภายในออกเป็น ๓ กลุ่ม เพื่อพิจารณาเรื่องตามที่ได้รับมอบหมาย

เจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงบประมาณ และสำนักงาน ก.พ. ได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ขั้นต้น และเป็นอนุกรรมการและเลขานุการของอนุกรรมการ และเป็นที่ปรึกษาและเลขานุการของคณะที่ปรึกษา ดังกล่าวแล้วด้วย

ในทางปฏิบัติเมื่อเจ้าหน้าที่วิเคราะห์คำขอในการแบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการแล้ว ก็จะทำความเข้าใจเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาของอนุกรรมการเมื่ออนุกรรมการเห็นชอบแล้วก็นำเสนอคณะที่ปรึกษา และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไปเป็นขั้นสุดท้าย หลังจากที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบด้วยแล้ว ก็จะได้เป็นหลักในการดำเนินการทางกฎหมายเกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการดังกล่าวต่อไป สำหรับ ก.พ. ก็จะถืออัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการนั้น ๆ เป็นหลักในการพิจารณาอนุมัติกำหนดให้มีตำแหน่ง และสำนักงานประมาณจะเป็นฝ่ายพิจารณาอนุมัติงบประมาณสำหรับเงินเดือนของตำแหน่งซึ่ง ก.พ. ได้กำหนดให้มีแล้วตามกำลังงบประมาณต่อไป มาตรการดังกล่าวแล้ว กล่าวได้ว่าก่อให้เกิดการประสานงานทั้งในทางหลักวิชาการและการปฏิบัติการ เป็นผลดีแก่การบริหารราชการแผ่นดินในส่วนรวม

แต่อย่างไรก็ดียังมีบางส่วนราชการซึ่งมีความเห็นขัดแย้งกับคณะที่ปรึกษาในเรื่องการพิจารณาแบ่งส่วนราชการและจัดอัตรากำลัง ได้ใช้สื่อมวลชนโดยเฉพาะหนังสือพิมพ์โจมตีเจ้าหน้าที่ อนุกรรมการ หรือที่ปรึกษาเป็นการส่วนตัว ส่วนรวม และส่วนราชการซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้ปฏิบัติงานดังกล่าว ปราบปรามการฉ้อฉลนั้นหากจะพิจารณาแล้วก็เท่ากับว่าส่วนราชการโจมตีส่วนราชการด้วยกันเอง โดยใช้กุศโลบายทุก ๆ ทางเท่าที่จะทำได้ ผลที่อาจจะเกิดขึ้นได้อันหนึ่งก็คือเป็นชนวนที่จะนำไปสู่ความขัดแย้งและความแตกแยกในวงราชการ และก่อให้เกิดการประสานงานแทนการประสานงาน อันอาจเป็นผลเสียต่อการบริหารราชการของประเทศชาติส่วนรวมได้ด้วย

เพื่อขจัดปัญหาการขัดแย้งดังกล่าวและเพื่อประโยชน์ของราชการแผ่นดินทุกฝ่ายควรหันหน้าเข้าหากัน ทำความตกลงกันเพื่อจัดข้อขัดแย้งโดยถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเป็นหลักแทนการใช้อิทธิพลของแต่ละฝ่ายเพื่อเอาชนะกันหรือเพื่อประโยชน์ส่วนตัวเป็นที่ตั้ง

ชีวิตหมอภูธร

น.พ. ประชา เอมอมร* *

ผมได้รับจดหมายจากคุณสุรเกียรติ ๓-
ถนายนุภาพ ความตอนหนึ่งว่า “อาจารย์
คงทราบแล้วซิเนาะว่า นักศึกษาแพทย์รุ่นผม
เป็นต้นไป เมื่อจบแล้วจะต้องออกทำงานตาม
ต่างจังหวัดเป็นส่วนใหญ่ ผมจึงคิดว่า การได้
เรียนรู้ ประสบการณ์ การงาน ของ แพทย์ ต่าง-
จังหวัดเสียตั้งแต่เดี๋ยวนี้ คงจะเป็นประโยชน์
แก่พวกเราในโอกาสต่อไปอย่างมากมายทีเดียว
ดังนั้นถ้าหากอาจารย์จะมีเวลาเขียนเล่าประส-
บการณ์ที่แก่งคอยนี้ ไปลงในหนังสือของเราก็จะ
เป็นประโยชน์ไม่น้อยเลย อย่างเช่น ปัญหาที่
อาจารย์ประสบเมื่อออกมาทำงานใหม่ๆ การ
ฟ้าผ่าอุปสรรค วิธีการหรือเทคนิคในการ
ดำเนินงาน เพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากฝ่าย
ต่าง ๆ อะไรทำให้อาจารย์มีจิตอยู่บ้านนอกได้
โดยไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย เป็นต้น...”

คุณสุรเกียรติ เป็นนักศึกษาแพทย์โรง-
พยาบาลรามธิบดี ซึ่งได้ผ่านมาตุงานที่สถาน
อนามัยชั้น ๑ อำเภอแก่งคอย เมื่อวันที่ ๕
สิงหาคม ๒๕๑๓ ผมรู้สึกดีใจและเป็นเกียรติ
มากที่ สถานอนามัยและการทำงานของเรา
(หมายถึงแพทย์หญิงทัศนีย์ เอมอมร และผม)
ได้เป็นที่สนใจของเพื่อน ที่จะเป็นแพทย์ รุ่น
น้องต่อไปโปรดคิดว่าบทความที่เขียนนี้เป็นการ
เล่าสู่กันฟัง ของพี่ชายคนหนึ่ง ซึ่งออกไป
ผจญโลกและโรคในท้องถิ่นหนึ่ง ซึ่งพวกน้อง ๆ
ยังไม่เคยไปเห็น เป็นการเพิ่มความรู้รอบตัวขึ้น
อีกนิดหน่อย

คุณสุรเกียรติ แบ่งหัวข้อที่อยากรู้มาให้
ซึ่งอาจเรียบเรียงได้ดังนี้คือ.

๑. ปัญหาที่ประสบออกมาทำงานใหม่ๆ

* เรื่อง “ชีวิตหมอภูธร” นี้เคยได้เขียนลงในหนังสือ “นักศึกษาแพทย์สัมพันธ์” แต่เห็นว่าจะเป็น
ประโยชน์แก่เพื่อน ๆ ข้าราชการฝ่ายอื่นด้วย จึงได้ขออนุญาตผู้เขียนมาลงในวารสารฉบับนี้ เรื่องนี้เป็นเรื่องที่ผู้เขียน
เขียนให้นักศึกษาแพทย์อ่านเพื่อประสบการณ์การทำงานในชนบทของหมอรุ่นพี่ คล้ายจดหมายถึงอุปสรรคต่าง ๆ ที่
ไปพบและวิธีการแก้ไขในชีวิตจริงของผู้เขียน.....บ.ก.

* * ผู้เขียนปัจจุบันดำรงตำแหน่งนายแพทย์เอก กรมอนามัย ประจำสถานอนามัยชั้น ๑ อำเภอแก่งคอย
จังหวัดสระบุรี ได้รับปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต แพทยศาสตรบัณฑิต และสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

และการปั่นผ้าอุปสรรค (หมายถึงการแก้ปัญหา
นั้น ๆ)

๒. วิธีการหรือเทคนิคในการดำเนินงาน
เพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ

๓. อะไรทำให้สามารถมีชีวิตอยู่บ้านนอก
ได้โดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย

ทั้ง ๓ ข้อครอบคลุมได้หมดถึงชีวิตของ
แพทย์ภูธร ผมจะเล่าให้ฟัง และได้บอกแล้ว
ทั้งหมดนี้เป็นปัญหาที่เราได้พบและแก้ไขใน
ท้องที่หนึ่ง และกับบุคคลกลุ่มหนึ่งเท่านั้น ซึ่ง
แน่นอนเหลือเกินว่า มิใช่ทุกคนที่จะได้ประสบ
กับปัญหาเช่นนั้น และจะแก้ได้โดยวิธีการเช่น
ของผม เพราะชีวิตจิตใจของมนุษย์และสภาพ
ท้องถิ่นในแต่ละแห่งนั้น มันมิได้เหมือนกัน
เลย

สำหรับข้อแรก ปัญหาที่ประสบเมื่อออก
มาทำงานใหม่ ๆ และการปั่นผ้าอุปสรรคต่างๆ
ก่อนอื่นขอเล่าเสียก่อนว่า ทำไมผมจึงเข้ามาทำ
งานกรมอนามัย เหตุผลก็คือ เมื่อเรียนจบ ผม
มิได้ลองที่จะสมัครทำงานที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ซึ่งเป็นสถานที่สำเร็จการศึกษา เพราะ
ไม่รู้ว่าจะได้บรรจุเป็นข้าราชการประจำเมื่อใด
ไม่ได้สมัครเข้ากรมการแพทย์ เพราะรู้ว่าเมื่อ
เข้าได้แล้ว จะถูกบรรจุไปอยู่จังหวัดซึ่งอาจจะ

ไกลจนผมไม่อยากไป (เพราะบ้านผมอยู่
กรุงเทพฯ) ไม่อยากทำงานส่วนตัว เพราะยัง
ไม่มีความชำนาญพอ ไม่อยากไปนอก เพราะ
ความรู้ยังไม่ดีพอ แต่ผมอยากบริหารการ ตั้ง
นั้นจึงมีโอกาสมิใช่เท่านั้น ที่ให้ผมเลือกเข้า
ทำงานคือกรมอนามัย ซึ่งระยะนั้นกำลังต้อง
การแพทย์และเอาใจใส่แพทย์เป็นอย่างมาก -
บังเอิญผมมีญาติพี่น้องและเพื่อนหลายคนอยู่ที่
จังหวัดสระบุรี ได้แนะนำชักชวนให้ผมมาอยู่
ที่สถานอนามัยชั้น ๑ อำเภอแก่งคอย ซึ่งตำแหน่ง
แพทย์ว่าง ผมสนใจและเห็นว่าไม่ไกลกรุงเทพฯ
นัก จึงได้มาตุสสถานที่ สภาพที่ตั้ง ครั้งแรกก็
ทำให้เกือบหมดกำลังใจ สถานอนามัยเป็น
เรือนไม้เก่าๆ ไม่ได้ทาสี ตั้งโดดเดี่ยวอยู่
กลางทุ่งนา รอบบริเวณเป็นนาข้าวและป่าหญ้า
มีบ้านพักเจ้าหน้าที่เก่าแก่อายุ ๓ หลังท่ามกลาง
ดงหญ้าคา ไม่มีใครพักอยู่เจ้าหน้าที่ที่พบเป็น
คนแรกคือ พยาบาลคนหนึ่ง (ซึ่งผมรู้จักดี
เพราะจบจากโรงพยาบาลจุฬาฯ และเป็นเพื่อน
กับน้องผม) นั่งอยู่ มีขวานเล่มใหญ่พอสวมควร
วางอยู่บนโต๊ะ แก่ดีใจมากเมื่อเห็นผม และ
ชักชวนขี้แจงเป็นการใหญ่เพื่อจะให้มาเป็นหมอ
ประจำสถานอนามัย (เคยมีนายแพทย์ประจำ
อยู่ระหว่างปี ๒๕๐๒-๒๕๐๔ เมื่อผมมานั้น

ประมาณเดือน มิถุนายน ๒๕๐๕) สมถามแกว่า มีขวานไว้ทำไม แกบอกว่ามีไว้ป้องกันตัวและยังมีกรรไกรปลายแหลมพกติดตัวไว้อีกอันหนึ่งด้วย ถ้ามถึงเรื่องคนไข้ได้รับความว่าไม่ค่อยมีคนมาที่สถานอนามัยเพราะอยู่ไกลตลาด (ประมาณ ๒ ก.ม.) และไม่มีนายแพทย์ คนไข้มักจะไปตาม “ร้านหมอ” ในตลาดเป็นส่วนใหญ่ (ซึ่งมีประมาณ ๑๒ ร้าน) สมสอบถามถึง “หมอ” เหล่านั้นก็ได้คำตอบอย่างที่เรารู้กันคือเป็นพวก “หมอเทียม” ประชาชนในอำเภอนั้นมีประมาณ ๔ หมื่นกว่าคนในปีนั้น และการเจ็บไข้ได้ป่วยของพวกเขาเกือบวันเวียนอยู่ในกำมือของ “หมอเทียม” เหล่านั้น ความรู้สึกอย่างหนึ่งเกิดขึ้นแก่ผมในใจว่า เราเห็นจะเป็นคนมีประโยชน์ และได้ใช้วิชาความรู้ซึ่งอุตสาหะศึกษามาครึ่งเอง กลับจากตุสตานที่แล้ว ผมได้ไปยังกรมอนามัยเพื่อสมัครเข้าทำงาน และบังเอิญมีเพื่อนสนิทอีก ๒-๓ คน ซึ่งจะกลับไปทำงานสถานอนามัยที่บ้านเกิดของเขาชักชวนให้มาลองตกทุกข์ด้วยกันด้วย จำได้ว่าผู้ใหญ่ที่ได้พบที่กรมอนามัยวันนั้นคือ รองอธิบดี นายแพทย์ขุนประเมิน จันทวิลม ท่านเป็นผู้ที่ใจดีและน่ารักอย่างยิ่ง ท่านได้บอกว่าสถานอนามัยชั้น ๑ อำเภอแก่งคอยนั้นเขาจะยุบเป็นสถานอนามัย

ชั้น ๑ อำเภอแก่งคอยนั้นเขาจะยุบเป็นสถานอนามัยชั้น ๒ อยู่แล้ว เพราะไม่เป็นที่ยอมรับของประชาชนเลย แต่ถ้าผมจะลองไปทำงานดูก็เอา ถ้าไม่ได้ผลดีเห็นจะไปไม่รอดแน่ ต่อจากนั้นเมื่อทำการอบรมเสร็จ ผมก็เดินทางไปยังอำเภอแก่งคอย วันที่ไปมีญาติไปส่งกันพอสมควร แต่พอเขากลับกันในตอนเย็นผมก็กลับไปด้วย เพราะมันวังเวงจนแข็งใจอยู่ไม่ได้ รุ่งเช้าก็ไปใหม่ พบกับนายอำเภอ ซึ่งตั้งแต่เติบโตมาก็มิได้รู้ถึงความสำคัญของนายอำเภอเลย นายอำเภอที่ผมพบเป็นคนแรกนั้นเป็นคนช่างพูด ท่าทางเป็น “นายอำเภอ” จริง ๆ (กระฉับกระเฉง มีหนวด และเห็นเป็นกระบอกเขื่อง) ท่านแสดงความดีใจมากที่รู้ว่าผมจะมาเป็นหมออยู่ในอำเภอของท่าน ได้ให้การต้อนรับ และช่วยอธิบายระเบียบราชการในส่วนอำเภอให้ทราบโดยละเอียด พร้อมทั้งออกตัวว่าจะช่วยเหลือทันที เมื่อผมต้องการความช่วยเหลือ จากนั้นก็ได้พบกับเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีพนักงานอนามัย ๒ คน พยาบาล ๑ คน และศตุงครรภ์ ๑ คน ความรู้สึกครั้งแรกต่อบุคคลเหล่านั้นเป็นไปในทางดี และคิดว่าคงจะอยู่ด้วยกันได้ผมได้ชวนให้พนักงานอนามัยและศตุงครรภ์ย้ายเข้ามาอยู่ในบ้านพัก ซึ่งมีว่างอยู่

อีก ๒ หลังเสีย (เพื่อเป็นเพื่อนสมัยวัย) เพราะ
ผมต้องอยู่บ้านหลังใหญ่คนเดียว และกลางทุ่ง
เช่นนั้นในหมู่คนแปลกถิ่นและแปลกหน้าอย่าง
นั้นคงจะต้องเข้าไปเย็นกลักระหว่างกรุงเทพฯ—
แก่งคอยเป็นแน่ ลืมเล่าไปว่าก่อนมาอำเภอ
นั้น ต้องไปรายงานตัวกับนายแพทย์อนามัย-
จังหวัด คุยกันถูกคอก็คือเพราะผมสืบมาก่อนแล้ว
ว่า ท่านชอบเรื่องรถและปืนมาก

วันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันแรก งานแรกที่ผมทำ
คือ ตื่นแต่มืด ลงมาที่สถานีอนามัยเพื่อดูแลจัด
สถานที่ให้เหมาะแก่การทำงาน พบศตงศรรักษ์
กำลังทำความสะอาดพื้นที่ห้องอยู่คนเดียว เพราะ
ไม่มีคนงาน ผมก็ช่วยด้วย และต่อจากนั้นผม
ก็ดำรงตำแหน่งภารโรงตัวในตอเช้า ก่อน
จะเป็นนายแพทย์ในตอนสาย วันแรกมีคนไข้มา
ทำแผล ๑ คน งานที่ ๒ ที่ตามมาคือ ผู้บังคับ
กองตำรวจภูธร (ข้างคุย มีหนวด เห็นบ่น
กระบอกเบือง) ได้มาตามให้ ไปร่วมชั้นสูตร
พลีกศพจนยงกันตาย การเดินทางไปกลับใช้
เวลา ๑ วันเต็มๆ พอที่ บุกตงจนรองเท้ากัด
บวมไปหมด เพราะแต่งตัวเรียบร้อยสมเป็น
นายแพทย์เกินไป เลยได้ความรู้ก็อย่างว่า
ถ้าจะไปพลีกศพจนกับตำจวงแล้ว พยายามแต่งกาย
ให้สบายที่สุด กลับมาเย็นวันนั้นต้องร่วมวงดื่ม

เหล้ากับนายอำเภอผู้กองและคนอื่น ๆ อีก ๓-๔
คน คนหนึ่งในกลุ่มนั้นเป็นผู้จัดการสนามมวย
ซึ่งมีต้อยทุกอาทิตย์ ผมจึงได้รับมอบงานอีกอย่าง
ทันทีคือ หมอประจำสนามมวย ผมรับทำด้วย
ความยินดี เพราะจะได้โฆษณาให้คนรู้จักและ
มีคนไข้มาสถานีอนามัยเสียที ได้ผลพอใช้
เพราะในสนามมวยนั้นได้รู้จักกับคนทุกระดับ
ของอำเภอ รวมทั้งพ่อค้าและนักเลงหัวไม้ต่างๆ
ซึ่งวันรุ่งขึ้นก็ทำให้เกิดการฉายสไลด์ในโรง-
ภาพยนตร์เล็กๆ ของพ่อค้าคนหนึ่งว่า “ที่
สถานีอนามัยมีนายแพทย์มาประจำแล้ว ใคร
เจ็บไข้ไปหาได้” ผลคือเดือนแรกที่ไปอยู่มีคน
ไข้ ๔๔ คน เมื่อมีการทำงาน ปัญหาต่างๆ
ก็ตามมาเรื่อย ๆ นอกจากปัญหาสาธารณสุข
อันเป็นหน้าที่โดยตรงที่เราจะต้องทำและแก้
แล้วก็มี “ปัญหาชีวิต” ชีวิตของตัวเอง
และของบุคคลอื่นรอบ ๆ ตัวเรา ซึ่งเราจะต้อง
เข้าใจและแก้ไขให้ได้เสียก่อนที่จะแก้ปัญหาการ
งานเสียอีก เพื่อเราจะได้สามารถอยู่และทำงาน
ต่อไปได้ด้วยความสะดวกใจ เป็นความจริง ที่
เมื่อเราได้ศึกษาจนเข้าใจและรู้จักบุคคลรอบ ๆ
ตัวเราดีแล้ว การติดต่อประสานงานทั้งเพื่อหน้า-
ที่ราชการหรือส่วนตัวก็มักจะได้รับความร่วมมือ
ร่วมใจเป็นอย่างดี ตลอดชีวิตของพวกเขาจน

จบการศึกษา พบแต่ครูอาจารย์และเพื่อนฝูง ซึ่งมีการศึกษามากกว่า หรือระดับเดียวกับเรา พูดกันสองคำก็รู้เรื่อง หรือถ้ามีการถกเถียงกันก็มักจะใช้เหตุผล แต่การที่เราจะมาโต้เถียงกับผู้ที่ไม่รู้จักมักคุ้น ในท้องถิ่นที่นายอำเภอและผู้กองต้องไว้หน้าและพบบ่นกระบอกโต พยาบาลต้องมีขวานและพกกกรไกร ปลายแหลมติดตัวอยู่เสมอ นั้น น่ากลัวจะมีเหตุมากกว่าผอแน่ บุคคลแรกที่ทำให้ผมต้องรับทำความเข้าใจเสียก่อนคือพวก “หมอเทียม” เจ้าของถิ่นและพวก “ครูและหมอ” (หมายถึงครูที่เป็นหมอโดยการอ่านและใช้ยาตามเวชสารที่ร้านขายยาพิมพ์แจก) ทั้ง ๒ กลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีอิทธิพล มีคนรู้จักและให้ความนับถือมากพอสมควรในชนบท ผมรู้ว่าหมอเทียมทั้งหลายเริ่มเพ่งเล็งและหวาดระแวงผมในฐานะที่เป็นหมอแท้ ทั้งในแง่กฎหมายและการอาชีพ ผมจึงคิดจะให้พวกนี้รู้จักและเป็นมิตร กับเขาไว้ก่อนดีกว่าที่จะก่อความรู้สึกเป็นศัตรูกัน อย่างน้อยพวกเขาก็ยังได้เคยมีประโยชน์และบุญคุณช่วยเหลือชาวบ้านอยู่บ้าง อาจผิดบ้างถูกบ้าง แต่จะอย่างไรได้ในเมื่อผู้มีความรู้จริง ๆ ก็ยังไม่ยอมไปอยู่และทำหน้าทนน ผมจึงได้ปรึกษากับนายอำเภอและผู้กองเชิญบุคคลเหล่านั้น และบรรดาผู้นำพ่อค้า

ในอำเภอมาประชุม และแต่งตั้งให้เป็นกรรมการปรับปรุงสถานีนามัย ซึ่งกำลังคิดจะซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพ น่าดู น่าเลื่อมใสมากกว่าที่เป็นอยู่ขณะนั้น ในโอกาสนั้นก็ได้ออกแก้หมอเทียมทั้งหลายว่า ผมไม่ขัดข้องถ้าจะช่วยกันดูแลคนไข้ ถ้าหากคิดขัดอย่างใด ผมยินดีช่วยเหลือและให้คำปรึกษา โปรดได้นึกถึงชีวิต คนเจ็บป่วยมากกว่าที่จะเกรงใจผม รวมทั้งเกลียดกลัวผมจะแย่งอาชีพ รู้สึกว่าความรู้สึกในบุคคลเหล่านั้น เกี่ยวกับ ตัวผม คงจะดีขึ้นบ้าง เพราะมีบางคนส่งคนไข้มาปรึกษาผมจริง ๆ (ในที่สุดร้านหมอต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ค่อยสลายตัวไป)

การศึกษามหาชนในระยะต่อมานั้น ทำให้ผมคิดว่าพอจะแบ่งได้เป็น ๕ กลุ่มดังนี้ คือ

๑. ข้าราชการ (อำเภอ ตำรวจ ครู รถไฟ เทศบาล ฯลฯ)
๒. กำนันผู้ใหญ่บ้าน
๓. พ่อค้า
๔. ประชาชนทั่วไป
๕. ผู้บังคับบัญชา เพื่อนข้าราชการระดับจังหวัด และผู้แทนราษฎร

เทคนิคการติดต่อกับบุคคลเหล่านั้น ไม่เหมือนกัน การที่เราจะเข้ากับเขาได้นั้นต้องศึกษาวิชาหมอนวด นิดหน่อยโดยรู้จักวิธี

“จับเส้น” โดยเฉพาะต้องจับเส้นหัวหน้าทุกกลุ่มให้เสียก่อน ถ้าหัวหน้าเขาเป็นมิตรกับเราแล้ว ลูกน้องหรือบุคคลในกลุ่มของเขาก็มักจะหันเหตามผู้นำ ดังตัวอย่างเช่น นายอำเภอ นายอำเภอนั้นเป็นผู้มีความสำคัญจริงๆ ในเขตอำเภอของตน เป็นหัวหน้าของหน่วยราชการหลายอย่าง เป็นหัวหน้าของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มักจะเป็นที่เคารพนับถือ หรือกลัวเกรงของเหล่าพ่อค้าประชาชน ถ้าเราสามารถเข้ากับนายอำเภอได้แล้ว มักจะไม่ใช่ปัญหาที่ลูกน้องของเขา ตลอดจน กำนันผู้ใหญ่บ้านจะเข้ากับเราได้ กำนันผู้ใหญ่บ้านก็นับว่าเป็นคนสำคัญมากในชนบท งานของอนามัยนั้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากพวกนี้จริงๆ จึงจะทำได้สำเร็จ เพราะงานของเราอยู่ในชนบทคลุกคลีอยู่กับหมู่บ้าน และลูกบ้านของเขา ถ้านายอำเภอสั่งให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน ช่วยเหลือร่วมมือและปฏิบัติตามคำแนะนำของเรา ด้วยดีแล้ว เท่ากับงานของเราเสร็จสิ้นไปส่วนหนึ่ง ผมได้ทราบว่าพวกเราบางคนไม่ต้องการให้สายงานของแพทย์อนามัย ต้องขึ้นกับนายอำเภอเลย ผมเองไม่เห็นด้วย (อาจจะเป็นเพราะผมพบแต่นายอำเภอที่ร่วมงานกับการอนามัย) เพราะคงได้กล่าวแล้วว่า อย่างไรเสียนายอำเภอก็ต้องเป็นผู้ส่งลูกน้องแค้นก่อน ตลอดจนกำนัน

ผู้ใหญ่บ้านได้ (ไม่ว่าจะด้วยอำนาจหน้าที่หรือเป็นการส่วนตัว) ตัวเราซึ่งถึงแม้จะเป็นนายแพทย์ เป็นราชการชั้นโทหรือเอกก็ตาม มิได้มีอำนาจในการสั่งงานแก่บุคคลเหล่านั้นได้เลย ผมจึงเห็นว่าสายงานของเราผ่านนายอำเภอบ้างก็ถึงแม้เขาจะมีได้เต็มใจช่วยเราเป็นการส่วนตัวเขาก็ยังต้องทำงานตามหน้าที่ดีกว่าที่เราจะต้องใช้ความสามารถของตัวเอง เอาชนะใจคนส่วนมาก ซึ่งกว่าจะสำเร็จได้หมด เราก็เห็นจะหมดกำลังใจ ทั้ง ใจ กาย และทรัพย์สิน เสียก่อนแล้ว อีกประการหนึ่ง ชีวคหอนามัยต้องออกไปสู่ท้องที่เสมอ ทั้งดำเนินงานพัฒนาการอนามัย การขึ้นสูตรโรค การขึ้นสูตรพลิกศพ ถ้าเรามีศัตรูมากกว่ามิตรแล้ว พึงระลึกไว้เสมอว่า ลูกบิ๊ที่บ้านนอกนั้น นอกจากราคาถูกแล้ว ยังสามารถทำอะไรได้ง่ายๆ ทั้งป่าเขาลำเนาไพรก็มากเหลือ โอกาสที่เราจะกลายเป็นผู้ “ถูกพลิกศพ” โดยจับผู้ร้ายไม่ได้นั้นมีมากกว่า ๙๙% ดังนั้นการได้บาร์มีของนายอำเภอ (ที่ตี) คุ่มครองไว้บ้างก็ไม่แน่ว่าจะรังเกียจนัก

กลุ่มต่อไปคือพ่อค้า พวกนี้เป็นผู้กำความเจริญเติบโตของสถานอนามัยไว้ เราคบกับเขา นอกจากจะได้เพื่อนแล้ว ยังอาจได้

เงินของเข้อีกด้วย ไม่ได้หมายความว่าไป
ขอเงินเขาใช้หรือเอาเขามา เป็นคนใช้กระเป่า
หนักของเรา เพราะเมื่อเกิดการเจ็บป่วย เขา
จะไม่ค่อยอาศัยหมอนามัยบ้านนอกเท่าใดนัก
ถ้ามีเวลาและโอกาสเขาจะไปรับการ รักษาจาก
แพทย์ผู้เชี่ยวชาญใน กรุงเทพฯ ฯ หรือเข้า
โรงพยาบาลใหญ่ ๆ ทันที แต่บุคคลกลุ่มนี้
มักจะมีการแสดงออกให้เห็นว่า เป็นคนใจบุญ
เสมอ (อาจจะเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ใจหรือไม่ก็ตาม) ดังนั้นถ้าพวกเราจับเส้นเขาได้ เมื่อ
มีการบอกบุญเพื่อสถานีนามัยของเรา เช่น
ซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ เติงคนไข้หรือสิ่งที่จะ
เป็นประโยชน์ และเป็นที่ปรากฏต่อสายตา
ประชาชนได้แล้ว เขาก็มักจะช่วยชักชวน
พวกห้อง หรือจัดการหา หรือบริจาคเงินช่วย
เหลือเรา (ข้อสำคัญเรื่องการเงินบริจาคทุกอย่าง
จะต้องให้พวกเขาเป็นผู้เลือกตั้ง ผู้แทนกลุ่มเขา
เป็นผู้จัดการเอง ส่วนการบริจาคของที่เป็น
ของใช้นั้น ถ้าทำได้ก็สละซื้อหรือประกาศให้
เป็นที่ปรากฏและรู้เห็นแก่คนทั่ว ๆ ไปด้วย
เพื่อเป็นกำลังใจแก่ผู้บริจาค ผมเคยทำขาดตก
บกพร่องมาแล้ว ผลคือต้องไปชี้แจงขอโทษกัน
เป็นส่วนตัวเป็นการใหญ่ว่า เพราะอะไรจึง
มิได้มีชื่อเขาปรากฏอยู่ในของบริจาคนั้น) วิธี

ที่จะเอาใจกลุ่มพ่อค้านี้ ผมได้ประสบการณ์คือ
นอกจากการชักทายปราศรัย ชื่อข้าวของที่
เขามีขายบ้าง แล้วก็พยายามไปร่วมงานสังค
กับเขา งานที่สำคัญที่พวกเขามักจะเชิญเรา
ด้วยเสมอคือ งานศพและงานแต่งงาน สังค
ของกลุ่มพ่อค้าในตลาดชนบทแบบนี้ มักทั่วถึง
กันแทบทุกครอบครัว นอกจากเกี่ยวพันกัน
ทาง ‘แซ่’ เดียวกันแล้วก็มักจะเป็นเขย
เป็นสะใภ้กันทั่วทั้งตลาด เพราะฉะนั้นเรา
จะได้พบหน้าคนกลุ่มนั้นซ้ำ ๆ อยู่จนคุ้นเคย
และเป็นกันเองไป

กลุ่มประชาชนนั้น เราถือเอาผู้ที่รับบริ
การจากเรา ไม่ว่าจะเจ็บไข้ได้ป่วยหรือไม่ คน
ชนบทเป็นบุคคลที่น่าสงสารจริง ๆ ที่จนก็จน
จนกระทั่งไม่มีแม้แต่เสื้อจะใส่ ที่ไม่ฉลาดก็ไม่
รู้ว่าตัวเองเกิดมาได้ก็แล้ว และความเชื่อถื
งมลายในสิ่งผิด ๆ ในค่านิยมการกินอยู่
และ การเจ็บไข้ได้ป่วยนั้นมามาก ใครจะเป็น
ผู้ช่วยเหลือเปลี่ยนความเชื่อผิด ๆ ของเขาได้
นอกจากพวกเรา ตราบใดที่เขายังไม่สามารถ
มีการศึกษาให้ดีกว่าระดับที่เป็นอยู่เดิมนั้น เขา
จะยังไม่มีโอกาสยกระดับฐานะความเป็นอยู่และ
สุขภาพอนามัยให้ดีขึ้นได้เลย ผมยังเห็นคน
เหล่านี้น่าสงสารเท่าใดกำลังใจในการทำงานกลับ

มีมากขึ้น อย่างน้อยเราช่วยเขาให้เข้าใจถูก
ขึ้นทีละน้อย ๆ ก็ยังดีกว่าไม่ได้ทำอะไรเลย
ภาพที่คนนั่งรอคอยหมอนั้น แม้จะทำให้เรา
เกิดความเหนื่อยหน่าย แต่ในความเหนื่อยนั้น
เราก็อศภาคุณมีใจมิได้ว่า ตัวเรามีค่าและเป็น
ที่ต้องการของพวกเขามากเพียงใด และนี่เองที่
เป็นกำลังใจ ให้ต่อสู้กับความเหนื่อย หรือเบื่อ
หน่ายที่เกิดขึ้นได้บ้าง

กลุ่มสุดท้าย ที่ผมแยกไว้ คือ ผู้บังคับ
บัญชา (ระดับจังหวัด) อันหมายถึงแพทย์อนา-
มัยจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัด ไม่เป็น
ปัญหาที่งานของเราจะต้องผ่านบุคคลทั้ง ๒ ท่าน
สำหรับนายแพทย์อนามัยจังหวัดนั้น ถ้าเรา
“ไปกันได้” ก็จะทำให้เราสบายใจ และอยาก
ทำงานอยู่ต่อไป ถ้าไปกันไม่ได้แล้ว กรมอนา-
มัยก็มักจะปวดหัวเกี่ยวกับเรื่องขอย้าย หรือขอ
ให้ย้าย สำหรับบุคคลสำคัญอีกคนหนึ่งที่ผม
อยากจะให้ผู้ที่จะออกไปทำงานต่างจังหวัดได้รู้
จัก และศึกษาเสียด้วยในสมัยนี้คือผู้แทน-
ราษฎร ถ้าไม่จำเป็นแล้วไปรื้อคอกไปเป็นศัตรู
กับท่านเข้า เพราะท่านเป็น “ผู้แทนราษฎร”
ท่านเกลียดเราแล้ว จะเกิดเรื่องเหมือนกับว่า
ราษฎรเกลียดเราด้วย

บุคคลสำคัญอีกกลุ่มหนึ่ง ที่เราจะต้อง
พยายามจับเส้นให้ได้ จน สุด ความ สามารถ
เพราะหมายถึงถ้าเราไม่สามารถจะเข้ากับเขา
ได้แล้ว ก็สมควรจะขอย้ายตัวเองไปเสียจาก
ท้องถิ่นนี้ดีกว่าคือ Team ผู้ร่วมงานของเรา อัน
หมายถึงผู้อยู่ใต้ บังคับบัญชา ของเรา นั้นเอง
งานอนามัยชนบทนั้น ถ้าพึ่งแพทย์คนเดียวต่อ
ให้เก่งขนาดสอบได้เกียรติยศอันค้ำหนึ่ง ถ้า
ไม่มีผู้ช่วยที่ดีแล้ว จะไม่สามารถทำงานได้สำเร็จ
เลยสำหรับแพทย์ที่ทำงานอยู่ตามสถานอนามัย
ชนบทหนึ่ง อย่างดีก็จะมีลูกน้องอยู่ใน Team ไม่
เกิน ๑๕ คน แต่ทุกคนเปรียบเสมือนแขนขา
และนิ้วที่สำคัญๆ ของเรา แล้วแต่หน้าที่และ
ความสำคัญของงานของเขา ถ้าส่วนใดเกิด
อาการ “เป็นพิษ” ขึ้นแล้วแน่นอนต้องตัด
ร่อนถึงตัวเราด้วยเป็นแน่ ไหนจะใช้งานส่วน
นั้นไม่ได้ ไหนจะต้องคอยระวังไม่ให้พิษนั้น
มันเกิดเป็น “Septicaemia” ขึ้น ถึงแม้ว่าส่วน
ไหนที่สุดจะเยียว ยาเรา อาจ จะ ตัดไปได้ ส่วน
สองส่วน แต่ทางที่ดีเราควรป้องกันการเป็นพิษ
ไว้เสียก่อนมิดีหรือ (ไหน ๆ เราก็เป็นหมอค้ำ
ป้องกันอยู่ด้วยแล้ว) ผู้เชี่ยวชาญท่านสอนไว้ว่า
การที่เราจะให้ลูกน้องจงรักภักดี และเต็มใจทำ
งานกับเราแล้ว จงทำให้เขารู้สึกว่าเขาและ

เราเป็น สมาชิก ใน ครอบครัวเดียวกัน และ
จงเอาใจใส่ช่วยเหลือ เกื้อกูล ต่อผลประโยชน์
ของเขาคด้วย ผลประโยชน์ในที่นี้หมายถึงทั้ง
ด้านการเงินและเกียรติยศ (เราทำงานกันอยู่
ทุกวันนี้นักเพื่อของ ๒ สิ่งนี้ใช่ไหม?) พยายาม
ทำให้เขารู้ว่าถ้าเขาทำงานดีได้ผลดี คนจะรู้
จักเขามากขึ้น ประชาชนก็รู้จัก เจ้านายก็รู้จัก
ถ้าเขาจะมีการ “หากิน” เป็นส่วนตัวบ้างคน
ก็จะนิยมเขามากขึ้น เจ้านายรู้ว่างานของเขาดี
เงินเดือนก็จะได้ขึ้น ขึ้นตำแหน่งก็จะมีโอกาส
เลื่อนง่ายกว่าคนอื่น อย่าไปขัดขวางและแย่ง
งานของเขาหมด ตัวอย่างที่ดีที่พวกคุณรู้ ๆ กัน
ดีแล้วก็เช่นการทำคลอด ถ้าแพทย์ตั้งหน้าตั้ง
ตารับทำคลอดเสียหมดแล้ว พยาบาล ผดุงครรภ์
เขาจะได้งานที่ไหนทำ เพราะแน่นอนใคร ๆ
ก็อยากคลอดกับนายแพทย์ทั้งนั้น เพราะฉะนั้น
ควรจะให้โอกาสแก่เขาบ้าง แพทย์มี “ศิลปะ”
ในการรักษาโรคอื่นอีกมากมาย แต่พยาบาล
หรือผดุงครรภ์ จะมีโอกาสทำงานหารายได้อยู่
เพียงไม่กี่อย่าง เพราะฉะนั้นจึงช่วยส่งเสริมผล
ประโยชน์ และเอาใจใส่ต่อทุกข์สุขของลูกน้อง
ทันทีเมื่อมี โอกาส ความรู้สึกถึงบุญคุณของ
เขาจะกลั่นกลายมาเป็นความรัก และทำงาน
ให้กับเราได้โดยไม่ต้องมีระแวงกันอยู่ว่าเดียว

หมอกจะได้อะไรไป หรือ เดี่ยวลูกน้องจะแย่งไปเสีย
ก่อน ถ้าได้ลูกน้องดี เราจะได้ผลงานโดยไม่
ต้องเหนื่อย และเบื่อหน่ายเลย อีกประการหนึ่ง
คือพยายามทำให้เขารู้สึกว่าตัวเขา ทุกคนไม่ว่า
จะเป็น ผดุงครรภ์ พยาบาลหรือพนักงาน
อนามัย มีความสำคัญ มีความรับผิดชอบ
เหมือนกัน ทุกคน และเหมือน เรา ด้วย ในกรณี
ที่เราไม่อยู่ หรือติดธุระอื่นไม่สามารถปฏิบัติ
หน้าที่ได้ พวกนี้จะมี ความรับผิดชอบต่องานที่
และไว้วางใจได้พอสมควร เพราะไม่เกิดความรู้
สึกว่าไม่ใช่หน้าที่ของตัวเอง

เขียนมายืดยาว ผู้อ่านจะรู้สึกเหมือนว่า
สอนให้หมอกเป็นคน “แหะ” ที่สุด ไม่ให้
ทะเลาะกับใครเลย แถมยังให้เป็นหมอนวด
เที่ยวจับเส้น คนโน้นคนนี้ และดู ๆ เหมือนกับ
ว่าจับกันง่าย ๆ แต่ความจริงแล้วเปล่าเลย
เพราะแต่ละคนมีเส้นต้นลึกไม่เหมือนกัน บาง
คนคลำเท่าใดก็ไม่พบ แถมยังพบแต่กระดูก
แข็ง ๆ เสียด้วย มีหลักอยู่ว่า คนไหนที่เราพอ
จะหาเส้นเขาได้ก็จับ ถ้าลึกเกินไปหรือหาไม่
พบเลยก็ไม่ต้องเสียเวลา เมื่อสิ้นความพยายาม
หรือสุดจะสิ้นใจหาต่อไปแล้วก็เลิกเสีย ข้อ
สำคัญคือ จากไปแต่โดยดี อย่าถึงกับดัดเส้นเขา
เสียเราไม่สัมพันธ์กันทางส่วนตัว ก็ให้ทำตาม

สายงาน ตามอำนาจหน้าที่ อีกประการหนึ่งที่จะทำให้เราสามารถจะเข้ากับคนอื่นได้ง่ายขึ้น คือการทำตัวแบบไทยแท้ เราอยู่ในกลุ่มคนชนบท ซึ่งมักจะชอบการเป็น “พี่น้อง” กันมากกว่าการแบ่งชั้นวรรณะ ดังนั้นคนไหนที่เราพอจะเป็นหรือเรียก พี่ ป้า น้า ลุง อาม้า อาซ้อ ได้ก็จงเป็นและจงเรียก จะทำให้เราเข้ากันได้ง่ายขึ้น

คำถามข้อสุดท้ายคือ ทำไมผมจึงไม่เบื่อกับที่ต้องมาทำงานแบบนี้? ทำไมจะไม่เบื่อครับ อยู่ ๆ ก็ต้องย้ายจากโรงพยาบาลซึ่งใหญ่โตสวยงามราวกับปราสาทราชวัง มาอยู่ในสถานีนอนมัยเก่า ๆ รก ๆ ไม่มีแม้แต่ผ้าปูที่นอนขาว ๆ ที่จะปูฟูกขาด ๆ บนเตียงผุ ๆ ของคนไข้ ความรู้ทางวิชาแพทย์กำลังอัดแน่นอยู่ในสมองอยากจะทำงานระบายมันออกมาเสียบ้าง อยากมีคนไข้มาหามาก ๆ ได้รักษาโรค ได้ทำผ่าตัด กลับต้องมาฉีดยา ฆ่าแมลง บุกตงเป็นวัน ๆ เพื่อไปดูคนตายกับตำรวจ แล้วมานั่งที่ใต้ถุนศาลประจำจังหวัด เพื่อรอเป็นพยานว่าเขาผู้นั้นตายไปแล้วด้วยสาเหตุอะไร แล้วยังแถมต้องไปนั่งคุมขังผู้ต้องหาทุกอาทิตย์ บางครั้งก็ต้องเคาะระฆังบอกให้เขาคืนตัว ถ้าคนเคาะระฆังเกิดเมาหลับไป เคยอยู่โรงพยาบาลอยากได้ยาอะไรก็ได้ เครื่องมือแบบไหนก็มีให้ใช้ ได้ กลับต้องมานั่งจำว่า แอสไพรินทุนเม็ทลาก็สตาจิค ลุงมือขาดคู่หนึ่ง

หมายถึงเสียเงิน ๑๐ บาท ถ้าให้น้ำเกลือคนไข้ อนาคตต้องเดินฟรี ๆ ไป ๒ ขวด จะหารายได้จากไหนมาชดเชย เราเคยทำงานโดยไม่ต้องรับผิดชอบอะไรนอกจากชีวิตของคนไข้ กลับต้องมาเป็นตั้งแต่การโรง สมุห์บัญชี จนถึงผู้อำนวยการ แต่ที่ผมอยู่มาได้มันหรือครับ หมอทัศนีย์ แกเขียนกลอนให้ผมบทหนึ่งว่า

“แต่ที่อยู่มาไม่นึกเบื่อ

หนึ่งก็เพื่อปวงประชาน่าสงสาร

หนึ่งเพราะทำแล้วเห็นผลเป็นผลงาน

หนึ่งเพราะธารน้ำใจไมตรีเรา”

นี่แหละครับกำลังใจของผม ทั้งได้กล่าวมาแล้ว ภาพคนที่น่าสงสาร มานั่งรอคอยให้หมอตรวจนั้น ทำให้ผมรู้สึกว่าคุณค่า และมีความหมายเหลือเกิน และหลังจากที่ค่อย ๆ ทำงานไปเรื่อย ๆ ผลงานดีขึ้น (เป็นบุญของผมอย่างหนึ่งที่ได้ ลูกน้องดี เพื่อนร่วมงานดี และเจ้านายดี มาตลอดเวลา) ทางกรมอนามัยให้ความสนับสนุน เริ่มตั้งแต่บรรจุแพทย์ที่ผมเลือกเอง ให้มีคนหนึ่ง ให้บ้านพัก ให้อาคารที่ทำงาน ให้เงินซ่อมแซมสถานที่ แม้จะไม่ให้ทุกอย่างที่อยากได้แต่สิ่งอื่น ๆ เราก็ได้จาก “ธารน้ำใจไมตรีเรา” เราอยู่ท้องที่นี้ไปนาน ๆ เป็นพี่ ลุง เจ้ ซ้อ ของคนหลาย ๆ คน เมื่อเราออกไปบอกอยากได้อะไร พวก “ญาติ” เหล่านั้นจะ

ก็ถูกช่วยกันเอง และผมได้พยายามทำทุกอย่างให้ Team งานของผมเห็นว่าเราเป็นพี่น้องครอบครัวเดียวกัน อยู่ในบริเวณบ้านเดียวกัน และเป็นบ้านของเรา ไม่ใช่เป็นของหลวง คอยดูแลปรับ ปรับให้สวย งาม เพื่อ ความ น่า อยู่ และความสบายใจของพวกเราเอง ทุกคนก็รู้สึก รักบ้านพักไม่ต้องการที่จะไปหาที่อยู่อื่น (ซึ่ง อาจจะหาผลประโยชน์อื่น ๆ ได้) เมื่อมีงานด่วนอย่างไร จึงสามารถ ขอความร่วมมือจากทุกคนได้โดยทันที นี่แหละทำให้ผมไม่เบื่อ แต่ผมก็เห็นใจสำหรับผู้ที่จะต้องไปอยู่ในสถานที่ที่ไกลๆ ลำบากกว่าผม มีปัญหาทางส่วนตัวและครอบครัวมากกว่าผม แต่ก็โปรดได้กำลังใจจากผมเถิดครับ ผมเคยนอน ฟังเสียงฝนเคาะนกก เสียงกบร้อง เสียงปืน ฯลฯ มาแล้ว เคยต้องลุกมาผ้าสีให้คนไข้ตอนตี ๒ เพราะบังเอิญแกลบวตมากและมาเสียตอนนั้น เคยเดินบนเขาลงห้วยไป ๒ วันเพื่อดูทราศศพเน่าๆ ของชายคนหนึ่ง ซึ่งดูแทบตายก็ไม่รู้ว่าแกตายด้วยอะไร เพื่อจะได้ช่วยเป็นพยานให้ตำรวจ เคยแม้แต่หวักระป๋องน้ำยามาซื้อไปเที่ยวตามภาคสถานที่ ที่คนไข้ซึ่ง สงสัยว่า จะเป็น อหิวาต์ไปถ่ายหรืออาเจียนไว้ งานอนามัยถ้ามีกำลังใจทำงานเป็น งานสนุก ไม่จำเจซ้ำซาก เหมือน งาน

ในโรงพยาบาล ถึงแม้ว่าวิชาความรู้ต่างๆ ที่ทันสมัยเกี่ยวกับด้านวิชาการ แพทย์มันจะหมดไป ไม่มีโอกาสจะได้เป็นนายแพทย์ผู้เชี่ยวชาญหรือศาสตราจารย์ผู้มีชื่อเสียงกับเขา ถ้าคิดอย่างมกน้อยว่าอยู่ในท้องถิ่นชนบทช่วยสอนให้คนไม่รู้เรื่องเลยให้รู้ขึ้นบ้าง ก็เปรียบเหมือนเราเป็นศาสตราจารย์เหมือนกัน อาจารย์เราท่านได้เป็นศาสตราจารย์ เพราะท่านสอนผู้รู้แล้วให้รู้ยิ่งๆ ขึ้นไป ท่านมีลูกศิษย์เป็นรุ่นๆ รุ่นละไม่กี่ร้อยคน แต่เรามีลูกศิษย์เพิ่มขึ้นทุกวัน วันละหลาย ๆ คน ปีหนึ่ง ๆ เรามีลูกศิษย์หลายพันหลายหมื่นคน แต่ลูกศิษย์ของเราไม่ต้องการ อาจารย์ ที่มีความรู้ สูงนัก ความรู้เราจึงน้อยลงไปด้วย อีกประการหนึ่ง ผมรู้สึกถึงจิตใจของหมอหนุ่มๆ ทั่วๆ ไปว่า เมื่อแพทย์ผู้ใดทำงานอย่างใดสำเร็จได้ รับชื่อเสียง เช่น การผ่าตัดเปลี่ยนอะไรต่ออะไรในร่างกายมนุษย์ ได้เป็นคนแรกแล้ว สามารถช่วย ยืดชีวิตไว้ได้ ก็จะมีชื่อเสียงโด่งดังไปก้องโลก ก็อยากเป็นเช่นนั้นบ้าง แต่คิดหรือไม่ว่า หมอคนหนึ่งมีชีวิตอยู่ในชนบท ก็สามารถช่วยแก้ไขปกป้องรักษาชีวิตของคนไข้ไว้ได้โดยการเปลี่ยน ความเชื่อผิดๆ ของเขา ถ้าผลิตภัณฑ์มันออกมาเป็นความ มีชื่อเสียงโด่งดังเท่าๆ กัน

ระหว่างการ “เปลี่ยนอวัยวะ” กับ “เปลี่ยนความเชื่อถือ” แล้วรับรองว่าแพทย์ที่ทำงานอยู่ตามชนบท จะต้องตั้งกันปีละคนละหลายร้อยครั้ง ในขณะที่แพทย์ที่สามารถ “เปลี่ยนอวัยวะ” นาน ๆ จะมีคนตั้งขึ้นสักครั้งหนึ่ง (ผมไปปลอมใจหมอมือที่ จะออกไปทำงานบ้านนอกนะครับ) ถ้าเราหวัง ผลลัพธ์ เป็น ชีวิต ของ คน มากกว่า เกียรติยศชื่อเสียงแล้ว เชื่อผมเถิดครับ การทำงานตามบ้านนอก ไปช่วยเหลือมนุษยชาติ ๆ ที่น่าสงสารที่ยังรอคอยรับการ “เปลี่ยน” จากคุณ เพื่อต่อชีวิตเขาไว้นั้น ยังมีอีกมากมายหลายล้าน แม้มันจะไม่ทำให้ชื่อเสียงเราโด่งดังไปทั่วโลก ก็ขอให้ มัน ก็ก ก้องอยู่ใน กระจก สี่ระ ของเราเองก็แล้วกันครับ

เรื่องของผมยืดยาวมาก หมอทัศนัยแกช่วยนึกช่วยคิดด้วยเพื่อช่วยปลอมใจให้น้อง ๆ เกิดกำลังใจ และหมดกำลังใจ หมดจริง ๆ ครับ โดยเฉพาะผู้หญิง หมอทัศนัยบอกให้ช่วยกระชับ (อย่าให้กรมอนามัยรู้) ว่า แพทย์หญิงที่จะต้อง ออก ไปประจำ เป็น นายแพทย์ หัวหน้าสถานอนามัยอยู่คนเดียว ตามอำเภอไกล ๆ นั้น นับว่าเป็นภาระที่สุด งานนี้ทำได้ครับผมเชื่อว่าผู้หญิงสมัยนี้ทำงานได้ไม่แพ้ชายเลย แต่การ

ที่จะไปตรากตรำบุกป่าฝ่าดง เพื่อการปราบปรามป้องกันโรคติดต่อพัฒนาอนามัย หรือไปดูแลสุขภาพคนตายนั้น เป็นงานที่ต้องทำโดยเลือกไม่ได้ทั้งกาลและเทศะ ผมรู้สึกว่ามันหนักเกินไปสำหรับผู้หญิง แต่ถ้ามีแพทย์ผู้ชายที่คุณเลือกไปอยู่ด้วยได้ (หรือเขาเลือกคุณไปด้วย) แล้วก็ยังพอเกี่ยงกันได้และรู้สึกละอายใจที่จะไปหาเขาเพื่อทำงานในชนบทไปได้มากทีเดียวครับ

ก่อนจะจบ ผมขอ พูดถึง เรื่องที่ทุกคน พูดกันเกี่ยวกับ แพทย์เสียหน่อยนะ ครับ จะได้ทันสมัย เรื่องนี้คือ การไปนอกของแพทย์ ความรู้สึกของผมว่า ก็ดีเหมือนกันแพทย์ที่จบใหม่ ๆ แล้วไปทำงานศึกษาหาความรู้ด้วยทุน และความสามารถของตัวเอง โดยไม่ต้องรบกวนรัฐบาล แต่ขอให้เป็นการไปแล้วอย่าไปลับ ๔-๕ ปี แล้วก็กลับบ้านเมืองเราเถิดครับ เมื่อกลับมาแล้วกรุณาอย่าไปออกกันอยู่ใน เมืองหลวงมากนัก พวกคุณเท่านั้นที่จะช่วยยกระดับความรู้ในด้านการแพทย์ และอนามัยของชาวชนบทของเราให้สูงขึ้นมาได้ ตราบใดที่คุณยังไม่มีโอกาสจะได้ทำการ “เปลี่ยนอวัยวะ” เพื่อความมีชื่อเสียงที่โด่งดังแล้ว ก็ขอให้ ไปช่วย “เปลี่ยนความเชื่อถือ” ของพวกเขาไปพลาง ๆ ก่อนเถิดครับ ผลลัพธ์คิดเป็นชีวิตมนุษย์ได้มากกว่า และผลบุญกุศลก็ได้มากกว่าด้วยครับ.

การปรับปรุงส่วนราชการ

โดย ศักรินทร์ สุวรรณโรจน์

ตามหลักวิชาการถือว่า องค์การเป็นส่วนประกอบอันสำคัญยิ่งของการบริหาร ไม่ว่าจะเป็นรูปของการบริหารงานใด ๆ ก็ตาม ทั้งนี้ เพราะ การที่จะบริหารงานใด ๆ นั้นจำเป็นต้องจัดองค์การหรือกำหนดให้มีโครงสร้างองค์การขึ้นตามวัตถุประสงค์หรือนโยบายของงานนั้น ขึ้นต่อไปจึงจะมีการแบ่งงาน และจัดสรรให้มีบุคคลหรือเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อให้มีการปฏิบัติงาน และดำเนินไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การบริหารราชการก็อาศัยหลักอันเดียวกัน องค์การในการบริหารราชการก็คือกระทรวง ทบวงกรม กอง และแผนกต่าง ๆ ซึ่งส่วนราชการนั้นถือว่าเป็นองค์ประกอบอันแรกของการบริหารราชการ นอกจากนโยบายและวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการ การแบ่ง

ส่วนราชการออกเป็นกระทรวง ทบวง กรม กอง และแผนกดังกล่าวมานั้น ก็เพื่อประสงค์ที่จะแบ่งงานออกไปให้มีการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ครอบคลุมภารกิจทั้งหมดของรัฐ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายที่รัฐบาลกำหนดไว้นั้นเอง

ทุกคนคงทราบดีว่าในปัจจุบันนี้ส่วนราชการของประเทศไทยได้แบ่งออกเป็น ๑๓ กระทรวง ซึ่งส่วนราชการเหล่านี้ บางกระทรวงก็มีมาแต่สมัยก่อน เช่น กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง ฯลฯ และมีบางกระทรวงได้จัดตั้งเพิ่มขึ้นใหม่ และมีการยุบเลิก และรวมเข้าด้วยกันหลายครั้งหลายหน ตามแนวคิดและนโยบายในการบริหาร

* ทศนะหรือความเห็นในที่นี้เป็นความเห็นโดยเจตนาบริสุทธิ์ของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องบรรณาธิการวารสารข้าราชการ หรือสำนักงาน ก.พ. จะต้องรับผิดชอบหรือเห็นด้วยเสมอไปท่านผู้อ่านที่สนใจ ใครที่จะแสดงความเห็นในทางที่เป็นประโยชน์แก่ทางราชการโปรดได้เขียนส่งมายังบรรณาธิการ เวียดนามพิจารณาอาจพิมพ์ให้โดยย่ำค่าสมนาคุณให้ตามสมควร บก.

หารราชการแต่ละยุคแต่ละสมัย ซึ่งมีแนวโน้มไม่เหมือนกัน

แต่อย่างไรก็ตาม อาจจะกล่าวได้ว่า ส่วนราชการในปัจจุบันนี้ อาศัยพื้นฐานจากการปฏิรูปการบริหารในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว^{๕๕} โดยเฉพาะรูปแบบของการแบ่งส่วนราชการ แต่ก็มีความแตกต่างกันไปบ้างในการ เพิ่ม ยุบ หรือรวมกระทรวงทบวงกรมบางแห่งเข้าด้วยกันเพื่อความเหมาะสม และท้ายที่สุดส่วนราชการก็ปรากฏดังที่เราเห็นในปัจจุบันนี้

เนื่องจากการแบ่งส่วนราชการในการบริหารราชการของประเทศไทยในปัจจุบัน มีพื้นฐานมาจากการแบ่งส่วนราชการในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นสมัยสมบูรณ์ตามวิสัยทัศน์ราช แต่ในปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้มีการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์แล้ว และเราได้ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยมาเกือบจะครบ ๔๐ ปีแต่อาจจะกล่าวได้ว่าส่วนราชการยังอยู่ในรูปแบบเดิมอยู่นั่นเอง แม้จะมีการเปลี่ยนแปลงส่วนราชการอยู่เสมอมาก็ตาม แต่ก็เหมือนกับการสร้างบ้านโดยการต่อเติมเข้ากับบ้านเก่าๆ ที่กำลังจะสลายอยู่แล้ว จนแทบจะกล่าวได้ว่า ส่วน

ราชการในทุกวันนี้ ไม่มีเอกลักษณ์แห่งภาระหน้าที่ (unity of function) อย่างแน่นอน โดยที่ปรากฏว่า ภาระหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ซ้ำซ้อน และก้าวก้ำกั้ยอย่างมากมาย และความซ้ำซ้อนและก้าวก้ำกั้ยกันนี้เป็นเหตุผลอันหนึ่งที่ทำให้การบริหารราชการทุกวันนี้ ไม่มีประสิทธิภาพ และประหยัดเท่าที่ควร เพราะฉะนั้นในเมื่อปัจจุบันนี้ประเทศเรากำลังจะเร่งรัดพัฒนาในทุกๆ ด้านอยู่แล้ว ก็น่าที่จะพัฒนาและปรับปรุงส่วนราชการให้เหมาะสมด้วย และอันที่จริงน่าจะพัฒนาก่อนสิ่งอื่นใดทั้งหมด ^{๕๖} ทั้งนี้เพราะส่วนราชการมีบทบาทต่อการพัฒนาประเทศมาก ทั้งในแง่ผู้บริหารราชการ และเป็นผู้นำให้เกิดการพัฒนาประเทศ

ทำไมถึง จะ ต้องมีการการ ปรับปรุงส่วนราชการ

ปัญหาหนึ่งที่เป็นคำถามสำหรับนักวิชาการในด้านการแบ่งส่วนราชการ และเป็นคำถามที่รัฐบาลได้ถามนักวิชาการอยู่เรื่อยมา ก็คือว่าทำไมจึง ต้องมีการปรับปรุงส่วนราชการ ส่วนราชการในปัจจุบันนี้ไม่เหมาะสมหรือไม่อย่างไร สำหรับประเด็นนี้ผู้เขียนยังไม่ขอตอบด้วยตัวเอง เพราะแต่ต้นก็ได้เกริ่นมาบ้าง

แล้ว แต่เกี่ยวกับเรื่องการปรับปรุงส่วนราชการนี้ มีนักวิชาการระดับสูงของประเทศได้ให้ความเห็นไว้หลายแห่งด้วยกัน* ว่า ส่วนราชการ ของ รัฐบาลไทยใน ปัจจุบันนี้ ไม่เหมาะสม สมควรที่จะได้ปรับปรุงเสียใหม่ มิฉะนั้นจะเป็นอุปสรรคต่อการบริหารราชการ และการพัฒนาประเทศหลายประการ ทั้งยังเป็นการ สูญเสียทรัพยากรการบริหารไปในทางที่ไม่จำเป็นด้วย และนอกจากนั้นแล้ว ปัญหางานซ้ำซ้อนกันในปัจจุบัน ยังทำให้เกิดการไม่ประสานงานกันในระหว่างส่วนราชการเองอีกด้วย

หากจะพิจารณาเหตุผล และความจำเป็นเกี่ยวกับการปรับปรุงส่วน ราชการในปัจจุบันนี้แล้ว เหตุผลอันสำคัญที่สุดที่เห็นจะได้แก่ การเกิดงานซ้ำซ้อนกัน ในกระทรวงทบวงกรมต่างๆจนสับสนมาก อย่างที่ ดร. ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้กล่าวไว้ในปาฐกถา เรื่องเศรษฐกิจของไทยในอนาคต (ตีพิมพ์ในวารสารข้าราชการฉบับที่แล้ว) ว่า “ถ้าจะเอ่ยถึงการปรับปรุงการดำเนินงาน ก็มีกระทรวงถึง ๔ กระทรวงที่เกี่ยวข้อง คือ กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ กระทรวง-

เกษตร กระทรวงมหาดไทย และสำนักนายกรัฐมนตรี และกรมอีกประมาณ ๔ กรม” หรือถ้าจะพูดถึงเรื่องการใช้ที่ดิน ก็จะมีความเกี่ยวข้องกันอยู่ถึง ๓ กรม คือ กรมที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน และกรมสหกรณ์ที่ดิน หรือหากจะพูดถึงการพัฒนาในส่วนภูมิภาค ก็มีส่วนราชการที่รับผิดชอบอยู่ไม่น้อยกว่า ๒ กรม คือกรมการพัฒนารัฐบาล และสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท นอกจากนั้นแล้วยังพัฒนาท้องถิ่น อันที่จริงควรจะเป็นหน้าที่ของจังหวัดอำเภอ หรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในท้องถิ่นนั้น ๆ นี้ยังไม่ต้องพูดถึงสำนักงาน ก.ต.ภ. หรือ ก.ส.อ. ซึ่งได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์มานานแล้วว่าทำงานซ้ำซ้อนกับหน่วยงานที่มีลักษณะเดียวกันที่มีอยู่เดิม ซึ่งควรถ่ายทอดให้พอให้เห็นแล้วว่าส่วนราชการของประเทศไทยมีความสับสนและซับซ้อนกันอยู่แค่ไหน ท่านที่ใครจะศึกษารายละเอียดของการที่ส่วนราชการที่ปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกันก็เชิญหารายละเอียดได้ในวิทยานิพนธ์ของนักวิชาการ ๒ ท่านที่กล่าวนามมาแต่ต้นแล้วนั้นแล้วท่านก็จะได้รับรายละเอียดเพิ่มขึ้นหลายประการ

* โปรดพิจารณารายละเอียด จาก ประวิณ ณ นคร ราชการกับความมั่นคงของประเทศ วิทยานิพนธ์เสนอวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๐๖ และ ศักดิ์ ผาสุกนิรันดร์ การจัดส่วนราชการของรัฐบาลไทย วิทยานิพนธ์เสนอวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๐๖

อันที่จริง ถ้าหากมองโดยทั่ว ๆ ไปแล้ว การที่มีส่วนราชการหลายแห่งปฏิบัติหน้าที่อย่างเดียวกันนั้น น่าจะเกิดผลดีเหมือนกันในแง่ที่ว่า จะช่วยกันทำให้งานเสร็จอย่างรวดเร็ว และประชาชนผู้รับบริการจะได้รับความสะดวกสบายยิ่งขึ้น แต่ในทางปฏิบัติหน่วยงานต่าง ๆ เหล่านี้บางหน่วยเท่านั้นที่ปฏิบัติงานได้ผลสมความมุ่งหมาย บางหน่วยงานผลงานแทบจะกล่าวได้ว่าไม่ได้ผลเท่าที่ควรเลย และยิ่งกว่านั้น แทนที่จะช่วยกันบริการประชาชน ตามหลักการปกครองและการบริหารราชการสมัยใหม่ แต่ยังคงก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนยิ่งขึ้นไปอีก

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ก็มีส่วนราชการบางหน่วยที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบสืบกันอยู่ เช่นในกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านการผลิตครูในระดับที่ต่ำกว่าปริญญา ควรจะให้กรมการฝึกหัดครูเป็นผู้ผลิต เพราะเป็นหน้าที่โดยตรงของกรมการฝึกหัดครู แต่ในทางปฏิบัติในทุกวันนี้ กรมพลศึกษาและกรมอาชีวศึกษา ก็ผลิตครูขึ้นมาเหมือนกัน (และในอนาคตการผลิตครูของทั้งสองกรมที่กล่าวมานี้ ก็จะขยายถึงระดับปริญญาด้วย) ทั้ง ๆ ที่ควรจะเป็นหน้าที่ของกรมการฝึกหัดครู อีกสักหน่อยหาก

กรมสามัญศึกษาหรือกรมวิสามัญศึกษาเห็นว่า กรมการฝึกหัดครูไม่สามารถผลิตครูให้แก่ตนได้เพียงพอแล้ว ก็อาจจะตั้งสถาบันฝึกหัดครูขึ้นมาอีกก็ได้ ทำนองเดียวกับกรมพลศึกษา และก็อาจจะขยายไปถึงขั้นปริญญาอีกเช่นเดียวกัน ความสับสนคงจะมีขึ้นไม่มีที่สิ้นสุดแน่ ต่อไปในอนาคตกรมการฝึกหัดครูคงจะทำหน้าที่ผลิตครูออกไปสอนตามโรงเรียนฝึกหัดครูต่าง ๆ เท่านั้นเอง ซึ่งก็จะผิดวัตถุประสงค์เดิมไป ซึ่งอันที่จริงน่าที่จะแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบกันให้ชัดเจน เช่นให้กรมฝึกหัดครู ผลิตครูซึ่งควรจะเป็นครูในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี กรมอาชีวศึกษา ก็จัดการศึกษาอาชีวศึกษาไป กรมพลศึกษาก็จัดส่งเสริมพลศึกษาไป ส่วนสถาบันระดับอุดมศึกษาในสังกัดกรมการฝึกหัดครูเดิม หรือในกรมอื่นซึ่งอาจจะมีขึ้นในไม่ช้า ก็ควรที่จะยกฐานะขึ้นให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาให้อยู่ในกำกับรัฐบาลทำนองเดียวกับมหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้คล่องตัวในการบริหารงานมากกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้

ความ สับสน แห่งภาระหน้าที่ใน ระดับกระทรวงก็มี ยกตัวอย่างง่าย ๆ คือกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติที่มีข้อบ่งบอกว่า ทำหน้าที่

ในการพัฒนาประเทศชาติ แต่ในข้อเท็จจริงแล้ว ก็คือการรวมงานที่มีอยู่แล้ว เติมมาจากที่เก่าๆ เท่านั้นเอง แม้งานที่ตั้งขึ้นใหม่ เช่น กรมวิเทศสหการ หรือสำนักงานวิชาการและวางแผนนั้นหาได้มีบทบาทอย่างแท้จริง ในการพัฒนาประเทศไม่ ตรงกันข้ามกับกระทรวงทบวงกรมอื่น ๆ เขาก็มีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศอยู่เช่นเดิม และอันที่จริงแล้วงานทุก ๆ สาขาของรัฐ ก็ย่อมจะต้องพัฒนาตัวเองซึ่งมีผลต่อการพัฒนาการของประเทศอยู่แล้ว

นอกจากนั้นแล้ว ส่วนราชการในปัจจุบันนี้มีอยู่หลายแห่งที่มีความจำเป็นในการที่จะต้องปรับปรุงใหม่ ทั้งนี้เพราะเหตุว่า ส่วนราชการที่มีอยู่ทุกวันนี้ ไม่สะดวกแก่การปฏิบัติงาน เช่น มีขอบเขตแห่งการควบคุมงาน (Span of Control) กว้างเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำนักงานนายกรัฐมนตรี ซึ่งปรากฏว่าในขณะนี้มีส่วนราชการที่สังกัดอยู่ไม่ต่ำกว่า ๒๘ หน่วย ซึ่งเป็นปัญหามากในด้านการควบคุมและประสานนโยบาย จนในทุกวันนี้ แทนที่สำนักงานนายกรัฐมนตรี จะมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายแผนงาน และการควบคุมการบริหารงานของรัฐแต่อย่างใด กลับยังจะต้องมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานเองด้วย

เหตุผลอันสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ควรที่จะปรับปรุงส่วนราชการใน ปัจจุบันนี้ คือ การที่ส่วน ราชการใน ปัจจุบันนี้ พยายามขยาย หรือขอตั้งส่วนราชการใหม่ ซึ่งบางทีก็ใช้อำนาจเบื้องสูง คือ มติคณะรัฐมนตรี หรือในรูปของกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติ กำหนดลงมา ซึ่งหน่วยงานเบื้องล่างที่พิจารณาจัดตั้งส่วนราชการ และกำหนดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามทั้ง ๆ ที่บางครั้งยังมีเหตุผลไม่พอควร ที่จะมีส่วนราชการใหม่ หรือยกฐานะส่วนราชการขึ้นจนเป็นหน่วยงานที่มีตำแหน่งสูงเกินไป เนื่องจากบางครั้งคณะรัฐมนตรี หรือคณะที่ปรึกษากฎหมาย หรือหน่วยงานที่มีอำนาจในการ พิจารณาการ ออกกฎหมายอาจพิจารณาเห็นว่า เรื่องส่วนราชการเป็นประเด็นรองที่เสนอเข้าไปในเรื่องเดียวกัน ทำให้เรื่องนี้ออกมาได้ และเมื่อมติคณะรัฐมนตรี หรือกฎหมายประกาศใช้แล้ว ก็มีผลต่อการตั้งหน่วยราชการใหม่ หรือยกระดับส่วนราชการขึ้น ซึ่งจำต้องจัดตั้งขึ้นหรือยกฐานะขึ้นตามข้อกำหนดในกฎหมาย จึงเป็นเหตุให้ส่วนราชการบางแห่งเกิดขึ้นมาโดยฉับพลัน อาทิ เช่น สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมแรงงาน

วิจิตร
สำนักงาน ก.พ.

วิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา และมหา-
วิทยาลัยรามคำแหง เป็นต้น

ที่กล่าวมาแล้วเป็นการกล่าวเฉพาะเหตุผล
และความจำเป็นในการที่ควรปรับปรุง ส่วน-
ราชการใหม่ อันเกี่ยวกับส่วนราชการในส่วน
กลาง ถ้าหากได้พิจารณาส่วนราชการในส่วนภูมิภาค
ด้วยแล้วก็จะยิ่งเห็นถึงความจำเป็นมากขึ้น
ขึ้นเพราะว่าในส่วนภูมิภาคทุกวันนี้มีความสับสน
และซับซ้อนในการปฏิบัติงานของส่วนราชการ
มากพอๆ กับในส่วนกลาง โดยเหตุที่ว่าเป็น
ภาระหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดให้มีบริการต่าง-
ๆ ขึ้นในส่วนภูมิภาคด้วย เช่นเดียวกับส่วน
กลาง แต่เนื่องจากส่วนราชการในส่วนกลาง
มีภาระหน้าที่สับสนและซับซ้อนกันอยู่ดังที่กล่าว
มาแล้ว จึงทำให้ผลการปฏิบัติงานในส่วน
ภูมิภาคก็สับสนและซ้อนกันด้วย ดังได้
ยกตัวอย่างมาแล้ว อาทิเช่น ภาระหน้าที่ในการ
ส่งเสริมการทำนา ก็เป็นหน้าที่ของกระทรวง
ถึง ๒ กระทรวง คือ กระทรวงเกษตร และ
กระทรวงมหาดไทย และเป็นหน้าที่ของกรม
ต่างๆ หลายกรม เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร
กรมการข้าว กรมการปกครอง ฯลฯ หน้าที่
ในการพัฒนาท้องถิ่น ก็มีส่วนราชการเกี่ยว
ข้องอยู่หลายหน่วย เช่น กรมการพัฒนาชุมชน
กรมการปกครองสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

และ ก.ร.ป. กลาง หน้าที่ในการจัดการศึกษา
ก็เป็นหน้าที่ของกระทรวง ๒ กระทรวง คือ
กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ
(ไม่พูดถึงมหาวิทยาลัย) เป็นต้น หากพิจารณา
ในด้านของการจัดส่วนราชการแล้ว ในส่วน
ภูมิภาค มีความสับสนอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ความสับสนในรูปของการบริหารราชการ
ในส่วนภูมิภาค คือจังหวัดและอำเภอ
กับราชการบริหารส่วนกลางคือเขต หรือ
หน่วยงานซึ่งเป็นของกระทรวงทบวงกรม
ในส่วนกลางที่ไปตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค
เนื่องจากราชการบริหารส่วนภูมิภาคอันได้แก่
จังหวัดและอำเภอนั้นขึ้นอยู่กับผู้ว่าราชการจั-
หวัด แต่เขตหรือหน่วยงานของกระทรวงทบวง
กรมในส่วนกลางที่ไปตั้งอยู่ในส่วนภูมิกาคนั้น
ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้ว่าราชการจังหวัด หากแต่ขึ้น
อยู่กับส่วนกลาง คือขึ้นอยู่กับกระทรวงทบวงกรม
ที่ตนสังกัด ด้วยเหตุนี้จึงเกิดปัญหาในการ
ประสานงานกันขึ้น บางทีอาจจะก่อให้เกิด
ความเสียหายแก่งานส่วนรวมของประเทศได้ ดัง
ตัวอย่างที่กล่าวมาแล้วเกี่ยวกับหน้าที่ในการพัฒนา
ในส่วนภูมิภาค ซึ่งมีส่วนราชการที่รับผิดชอบ
อยู่ ๔ หน่วยด้วยกันคือ กรมการพัฒนา
ชุมชน (มีหน่วยงานขึ้นกับส่วนกลาง คือพัฒนา
ชุมชนเขต) สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท

(หน่วยงานขึ้นกับส่วนกลาง) กรมการปกครอง (หน่วยงานเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค คือ จังหวัดและอำเภอ) และ ก.ร.ป. กลาง (หน่วยงานขึ้นอยู่กับส่วนกลาง) ซึ่งส่วนราชการเหล่านี้ ต่างก็อ้างว่างานของตนไม่เข้าซ้อนกับใครทั้งนั้น และเมื่องานไม่เข้าซ้อนกันก็เลยต่างคนต่างทำจึง หากการประสานสัมพันธ์กันไม่ค่อยจะได้ แต่ก็ยังดีที่ไม่มีความขัดแย้ง ให้เห็นชัดเจนโจ่งแจ้ง ต่อสายตาเท่านั้นเอง

นอกจากความยุ่งยากจะเกิดขึ้นในลักษณะ ดังกล่าวในปัจจุบันนี้แล้ว ในอนาคตส่วน ราชการต่าง ๆ ก็ได้พยายามขยายงานของตน ออกไปในส่วนภูมิภาคมากขึ้น โดยเฉพาะใน ลักษณะของ เขต หรือหน่วยงานที่ไปตั้งอยู่ใน ส่วนภูมิภาคแต่ขึ้นอยู่กับกระทรวงทบวงกรมใน ส่วนกลาง ความสับสนยุ่งยากเหล่านี้อาจจะ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ ถ้าหากไม่รีบพิจารณาปรับ-ปรุงเสียในขณะนี้

ใครควรจะรับผิดชอบ

เท่าที่กล่าวมาแล้วเป็น เหตุผลอย่างสรุปที่ ยกให้เห็นว่าส่วนราชการของเราในขณะนี้ เรา มีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงให้เหมาะสมได้ แล้ว และควรอย่างยิ่งที่จะต้องรีบดำเนินการ เสียตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป แต่ปัญหาที่มีอยู่ว่า

ใครควรจะรับผิดชอบงานนี้ และควรจะ ดำเนินการปรับปรุงอย่างไร

ตามความเห็นของผู้เขียน ผู้เขียนมีความ เห็นว่า ผู้ที่ควรจะรับผิดชอบในงานนี้ก็คือ คณะที่ปรึกษา ระเบียบ บริหาร ของนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้เพราะว่าตามคำสั่งแต่งตั้ง คณะที่ปรึกษาชุดนี้ ก็ได้กำหนดหน้าที่และความ รับผิดชอบในตำแหน่งไว้ด้วยแล้ว กล่าวคือ นอก จากคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร จะมีอำนาจ ในการให้คำ ปรึกษา แนะนำในด้าน ระเบียบ ปฏิบัติในการบริหารราชการแล้ว ยังมีอำนาจ ในการพิจารณาปรับปรุงส่วนราชการ และ จัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ของกระทรวงทบวงกรม ต่าง ๆ ด้วย ซึ่งก็หมายความว่าคณะที่ปรึกษา ชุดนี้มีอำนาจเต็มอยู่แล้ว และที่สำคัญคือ คณะที่ปรึกษาคณะนี้ ได้พิจารณาปรับปรุง ส่วนราชการต่าง ๆ ไปบ้างแล้วโดยดําเนิน การแบ่ง ส่วนราชการไปพร้อม ๆ กันกับการปรับปรุงอัตรากำลัง แต่การพิจารณาส่วน ราชการพร้อม ๆ กับการปรับปรุงอัตรากำลังนั้น แม้จะได้ผลเป็นที่น่าพอใจเพียงไรก็ตาม แต่ก็ เป็นโครงการระยะยาว จะต้องใช้เวลาหลายปี ซึ่งกว่าจะจัดส่วนราชการ และจัดอัตรา กำลังครบทุกกระทรวงทบวงกรม อาจจะ ถึงเวลาที่จะต้องปรับปรุงใหม่อีก แล้วก็ได้

จึงกล่าวได้ว่าการแบ่งส่วนราชการไปพร้อม ๆ กับการจัดอัตรากำลังปัจจุบันนี้ ถ้าจะหวังผลให้สำเร็จทั้งระบบอย่างรวดเร็วนี้ยังกระทำไม่ได้ จึงน่าที่จะมี คณะอนุกรรมการของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร ขนอัสักขุตหนึ่งขน เพื่อพิจารณาปรับปรุงส่วนราชการทั้งระบบ ทำนองเดียวกับที่ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร ในการพิจารณาส่วนราชการและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ในปัจจุบันซึ่งการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาปรับปรุงส่วนราชการทั้งระบบนั้น นอกจากจะเป็น ประโยชน์ ในการที่จะได้วางแบบส่วนราชการ ให้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลสมัย และขจัดซึ่งปัญหาที่กล่าวมาแต่ต้นแล้ว ยังจะมีประโยชน์อย่างสำคัญต่อการพิจารณา ส่วนราชการและปรับปรุงอัตรากำลังของกระทรวง-ทบวงกรมต่าง ๆ ของคณะอนุกรรมการอีกชุดหนึ่งซึ่งดำเนินการอยู่ในปัจจุบันด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม การมีแต่คณะกรรมการนั้นหาได้มีผลก่อให้เกิดการทำงานอันมีประสิทธิภาพขึ้นไม่ ถ้าหากมิได้มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในด้านการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเสนอกรรมการพิจารณา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณาปรับปรุงส่วนราชการนั้นจะต้องพิจารณากันให้รอบคอบ มิใช่เพียงสักแต่พิจารณา

เหมือนเรื่องธรรมดาสามัญที่ไม่ต้องใช้เจ้าหน้าที่ศึกษาในรายละเอียด เพราะฉะนั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีเจ้าหน้าที่ในการศึกษารายละเอียด เพื่อเสนอกรรมการด้วย ผู้เขียนคิดว่าสำหรับเจ้าหน้าที่ในการศึกษารายละเอียดนั้น ควรจะเป็นเจ้าหน้าที่จากที่แห่งเดียวไม่ควรใช้เจ้าหน้าที่จากหลาย ๆ แห่ง เช่น จากสำนักงาน ก.พ. หรือจากสำนักงานงบประมาณ หรือจากที่อื่น ๆ ร่วมกัน เพราะอาจจะทำให้เกิดปัญหาในการควบคุมงานหรือการประสานงาน ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้า อันมีผลต่อความล้มเหลวของการปฏิบัติงานได้

ควรจะดำเนินการอย่างไร

การ ดำเนิน การ พิจารณาปรับปรุงส่วนราชการตามนัยที่กล่าวมาแล้วนั้น ควรจะเริ่มต้นด้วยการที่ คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหารของนายกรัฐมนตรี แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการ ขนอัสักขุตหนึ่งจากผู้ทรงคุณวุฒิตามความเหมาะสม โดยให้มีหน้าที่ ในการพิจารณาปรับปรุงส่วนราชการทั้งระบบ และทั่วประเทศ เพื่อเสนอให้คณะที่ปรึกษาพิจารณา และนำเสนอนายกรัฐมนตรี และรัฐบาลต่อไป นอกจากนั้นแล้วจะต้องมอบหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่หรือแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ เพื่อศึกษารายละเอียดเสนอ คณะอนุกรรมการ ทำนองเดียวกับการพิจารณา

อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ในปัจจุบัน และเจ้าหน้าที่
คณะนี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่าควรจะเป็น
เจ้าหน้าที่ของฝ่ายอัตรากำลัง สำนักงาน ก.พ.
ทั้งนี้เพราะว่าในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ในฝ่ายนี้ ได้
ศึกษารายละเอียดในการพิจารณาส่วน ราชการ
และจัด อัตรากำลังเสนอคณะที่ปรึกษาระเบียบ
บริหารอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพิจารณา
แบ่งส่วนราชการนั้นได้กระทำเสร็จสิ้นไปแล้ว
เป็นจำนวนหลายกรม และกำลังจะศึกษาแล้ว
เสร็จอีก ๒ กระทรวง คือกระทรวงสาธารณสุข
และกระทรวงศึกษาธิการ ผู้เขียนจึงคิดว่าหาก
ใช้เจ้าหน้าที่ของฝ่ายอัตรากำลังของสำนักงาน
ก.พ. น่าจะเหมาะสมอย่างยิ่งทั้งในด้านความรู้
ประสบการณ์ และความประหยัด ขอแต่ให้
มีเจ้าหน้าที่อย่างเพียงพอเท่านั้น

การดำเนินงานขั้นตอนต่อไป เป็นหน้าที่
ของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องมาศึกษาถึงภาระหน้าที่
ของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ ทั้งในปัจจุบัน
และโครงการในอนาคต รวมทั้งศึกษาถึงความ
เป็นมาของกระทรวงทบวงกรมนี้ ๆ เสร็จแล้ว
ก็กำหนดหน้าที่ของรัฐบาลที่จะต้องบริการ หรือ
อำนวยความสะดวกในการจัดบริการต่าง ๆ เพื่อประ-
ชาชน โดยพิจารณานโยบายของรัฐบาลเป็น
หลัก จากนั้นก็มาแบ่งแยกหน้าที่ออกไปตาม
กลุ่มงานใหญ่ ๆ ในแต่ละด้าน กลายเป็น

กระทรวง เช่นด้านการปกครองและรักษา
ความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ เป็น
กระทรวงมหาดไทย การจัดการศึกษา เป็น
กระทรวงศึกษาธิการ... เป็นต้น จากกระทรวง
ก็มาแบ่งแยกภาระหน้าที่ออกเป็นกรม และ
จากกรมก็แบ่งแยกออกเป็นกอง แผนกหรืองาน
ต่าง ๆ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเสร็จแล้ว
ก็ต้องกำหนดหน้าที่แต่ละส่วนราชการให้ชัดเจน
ตั้งแต่ระดับกระทรวงลงมาถึงระดับกอง หรือ
แผนก ซึ่งอันที่จริงถ้าฟัง ๆ ดูแล้วรู้สึกว่าจะง่าย
ดี แต่ในทางปฏิบัติคงจะประสบปัญหาหลาย
ประการทีเดียว นับตั้งแต่ปฏิกิริยาต่อต้าน
(Resistance to Change) จากส่วนราชการที่
ถูกยุบเลิกหรือถูกโยกย้ายให้ ไปสังกัดกับงานอื่น
หรืออาจจะได้รับอิทธิพลทางการเมือง หรือ
อิทธิพลของบุคคลบางคน ซึ่งก็ไม่น่าเกินกว่างาน
ที่ดูเหมือนว่าง่าย ๆ นี้จะสำเร็จง่ายหรือล้มเหลว
ง่ายกันแน่

ข้อสรุป : จะมีคู่มืออย่างไรสำหรับปรับปรุง
ส่วนราชการในอนาคต

ถ้ามีผู้ถามเช่นนั้น ผู้เขียนคิดว่าคู่มือ
หรือแนวทางในอนาคตนั้นขึ้นอยู่กับปัจจุบัน คือ
การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ อนุกรรมการ และ
คณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร ทั้งนี้เพราะว่า
การปรับปรุงส่วนราชการจะมีปัญหาหรืออุป-

สรรคในการดำเนินการแก้ไขนั้นอยู่ที่ว่า การปรับปรุงส่วนราชการครั้งนี้ได้เปลี่ยนแปลงส่วนราชการในทางที่ยุบเลิกส่วนราชการแก้ไขไหน ถ้าหากเพียงแต่จัดกลุ่มงานหรือโยกย้ายกรมกองใหม่ ไม่มีการยุบเลิกส่วนราชการใดๆ นั้น ก็ทำได้ไม่ยากเลย ความลำบากใจของรัฐบาลในอันที่จะถูกต้องด้านจากผู้ที่ไม่เห็นด้วย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ซึ่งอยู่ในส่วนราชการต่างๆ ที่ถูกยุบเลิกไปนั้นก็จะไม่มี แต่ถ้าหากมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของระบบส่วนราชการที่ใหญ่ๆ เช่นยุบเลิกกระทรวง ยุบเลิกกรม หรือส่วนราชการที่ใหญ่ๆ ที่มีเจ้าหน้าที่มาก ๆ ก็เป็นความลำบากอยู่ในอันที่จะต้องพิจารณาให้รอบคอบเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะการยุบเลิกส่วนราชการหรือยุบรวมส่วนราชการนั้นย่อมมีผลต่อขวัญของข้าราชการ ในส่วนราชการนั้นมาก ๆ ที่ข้าราชการในส่วนราชการนั้น มิได้ประพฤติดวินัยหรือประพฤตินทางที่เสียหายแต่อย่างใดเลย แต่กลับต้องเดือดร้อน เช่นต้องเสียตำแหน่งหน้าที่ของตนไปเพราะถูกยุบเลิก ซึ่งหมายถึงต้องเสียความสะดวกสบายที่มีมาแต่เดิมด้วย จริงอยู่แม้ว่า การยุบเลิกส่วนราชการมิได้หมายถึงการไล่ข้าราชการออก แต่การยุบเลิกส่วนราชการก็มีผลทำให้ข้าราชการในส่วนราชการนั้นต้องโอนไปสังกัดอยู่ที่อื่น ซึ่งเป็น

สถานที่และสภาพการทำงานที่ใหม่ อันทำให้เกิดความหวัดตก ซึ่งเป็นการบ่อนทำลายขวัญข้าราชการอย่างหนึ่งเพราะฉะนั้นถ้าหากมีการยุบเลิกส่วนราชการใหญ่ ๆ แล้ว ก็จะเป็นความลำบากอยู่มาก การปรับปรุงส่วนราชการก็มีทางที่จะสำเร็จได้ยาก

แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากสภาพปัจจุบันของส่วนราชการของประเทศไทย ประกอบกับความจำเป็นดังที่กล่าวมาแล้ว รวมทั้งแรงผลักดันจากฝ่าย รัฐสภาหรือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และจากสื่อมวลชน แล้ว คิดว่า เรื่องการปรับปรุงส่วนราชการนี้ เป็นเรื่องที่รัฐบาลในปัจจุบันจะต้องดำเนินการแน่ และเป็นที่น่ายืนยันว่าในขณะนี้มีแนวโน้มความเคลื่อนไหวอยู่ว่าได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ ของคณะที่ปรึกษาระเบียบบริหาร เพื่อพิจารณาปรับปรุงส่วนราชการทั้งหมดทุกกระทรวงทบวงกรม ขึ้นแล้ว จึงน่าจะถือเป็นนิมิตอันดียิ่งในอันที่จะได้เริ่มทำงานนี้ในเร็ววัน แต่ผู้เขียนก็เป็นห่วงอยู่หลายอย่าง ทั้งนี้เพราะว่านั่นเป็นเพียงก้าวแรกของงานเท่านั้น เกรงว่าหากคณะอนุกรรมการเสนอความเห็นในทำนองที่มีการยุบหรือรวมกระทรวงทบวงกรม หรือหน่วยงานบางหน่วยแล้ว อาจจะเป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ อาทิ เช่น ถ้าเสนอไปยุบเลิกหน่วยงานที่มีอิทธิพลในการเมือง หรือมีอิทธิพลในทาง

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

IN ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับกริยาต่าง ๆ ที่พบเสมอเช่น

—break in	—enter by force	บุกรุก ล้วงล้าด้วยกำลัง
—believe in	—have trust in	เชื่อถือ
	—to accept as true	เชื่อว่าเป็นจริง
—be disappointed in	—not getting what one wanted or hoped to get	ไม่สมหวัง
—be interested in	—having the feeling in	สนใจ
—be born with a silver spoon in one's mouth	—born into a family of wealth and position	เกิดมาในครอบครัว ที่มีเงิน (คาบซ้อนเงิน ซ้อนทองออกมาด้วยตั้งแต่เกิด)
—be taken in	—to be deceived, cheated	ถูกหลอก, ตุ่น
—be dressed in	—be wearing	สวมชุด
—be clothed in	—cover with	ปกคลุมด้วย
—be in charge of	—manage, —be responsible for	จัดการ รับผิดชอบ
—call in	—ask to come	เชิญมา
—cut in	—to interrupt —change partners with a lady who is dancing	ขัดจังหวะ เปลี่ยนคู่เต้นรำ
—deal in	—sell	ขาย
	—do business in	ทำธุรกิจ
—faith in (in good faith)	—feel doubtful about trustingly	ฉงนสนเท่ห์ เชื่อกัน
—fall in	—collapse	ยุบหรือพังลง
—fall in love with	—begin to love	หลงรัก

—fall in with	—associate with	สมาคม ขัด ^๕ เข
—get in touch with	—communicate with	ติดต่อ
—go in for	—enter or take or sit for	เข้าสอบ
—give in	—surrender	ยอมทำตาม
	—assent	อนุญาตให้ทำได้
—have it in for	—dislike	ไม่ชอบ
	—wait for an opportunity for revenge	คอยโอกาสเพื่อแก้แค้น หรือ
—look in	—make a short visit	พยายาบท
—look in the face	—face boldly	แะเยียมชั่วครู่
—put in	—make a stop at	เผชิญหน้าอย่างอาจหาญ
—put in for	—be a candidate for	หยุดพัก
—trust in	—have a confidence in	สมัครเข้าสอบ
		เชื่อมั่น เชื่อถือ

ความหมายและประโยคที่น่าสนใจ เพื่อนำไปใช้ตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ in เข้าไปเกี่ยวข้อง

break in : enter by force

(บุกรุก ล้วงล้าด้วยกำลัง)

— Thieves had **broken in** during the night.

ขะโมยเข้าปล้นตอนกลางคืน

to adjust through usage something which is new and stiff

ทดลองใช้ของข้อมาใหม่และคับสวมยาก เช่น to break in new shoes (ระเบิดรองเท้าให้โตได้ขนาดพอดีสวม) to break in new car (ลองขับรถใหม่ด้วยความเร็วพอดี ๆ เพื่อให้เครื่อง และระบบต่าง ๆ เข้าที่) เช่นประโยค

- It is better to **break in** a new car slowly, driving at moderate speeds for the first 1,000 kilometres.

ควรลองขับรถใหม่อย่างช้า ๆ ขับด้วยความเร็วพอที ๆ (ปานกลาง) ในระยะ 1,000 กิโลเมตรแรก

believe in: have trust in (เชื่อถือ) หรือ to accept as true (เชื่อว่าเป็นจริง)

- I **believe in** that man.

ผมเชื่อถือผู้ชายคนนั้น (เชื่อว่าเป็นคนดีและมีเกียรติ)

- Do you **believe in** God?

คุณนับถือพระผู้เป็นเจ้าไหม

be disappointed in: not getting what one wanted or hoped to get (ไม่สมหวัง)

- I was **disappointed in** him.

ฉันผิดหวังในตัวเขา (เขาไม่ทำดังที่ฉันหวังไว้หรือดังที่ฉันคาดคิดเอาไว้)

be interested in: having the feeling in (สนใจ)

- I am very much **interested in** discussing and sharing opinions to each other in the group.

ฉันสนใจมาก ๆ ในการปรึกษาหารือ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความอ่านต่อกัน และกันภายในกลุ่ม

be born with a silver spoon in one's mouth: born into a family of wealth and position

(เกิดมาในครอบครัวที่มั่งมีศรีสุข หรือเข้าทำนองว่าคาบขันเงินขันทองออกมาด้วยตั้งแต่เกิด) ที่จริงแล้วสำนวน (idiom) นี้ **in** เข้าไปเกี่ยวข้องกับเพียงนิดเดียว แต่เห็นว่ามีประโยชน์จึงยกมาด้วย

- He was born with a silver spoon in his mouth and has never had to work a day in his whole life.

เขาเกิดมาในตระกูลเศรษฐีไม่ต้องทำอะไรแม้แต่ในชั่วชีวิตของเขา

be taken in: to be deceived, cheated (ถูกหลอก ตุน)

— We were all entirely **taken in** by his smooth manners and polished way of talking.

เราถูกหลอกกันเกลี้ยงเพราะกิริยาอันนุ่มนวล และด้วยวิธีการพูดที่ขัดเกลาชวนฟัง

โปรดสังเกต **take in** : attend

— Let's have dinner in town tonight and later **take in** a movie.

ไปรับประทานอาหารเมื่อเย็นกันในเมืองเถอะ และหลังจากนั้นก็ไปดูหนังกัน

be dressed in: be wearing (สวมชุด)

— she was **dressed in** white.

หล่อนสวมชุดขาว (แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสีขาว)

be clothed in: cover with (ปกคลุมด้วย)

— On a frosty morning the trees **are clothed in** silver.

ในเช้าที่อากาศเย็นจัด (จนน้ำกลายเป็นน้ำแข็ง) ต้นไม้ปกคลุมด้วย (สี) เงิน

be in charge of: manage (จัดการ) be responsible for (รับผิดชอบ)

— Who **is in charge** of the arrangements for the dance next week?

ใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ (จัดการ) เรื่องการจัดเต้นรำอาทิตย์หน้า

call in: ask to come (เชิญมาตั้งเช่นกรณีที่ต้องการคำแนะนำปรึกษาหรือต้องการความช่วยเหลือ)

— I think we ought to **call in** a specialist at this point.

ฉันคิดว่าเราควรเชิญผู้เชี่ยวชาญมาปรึกษาเกี่ยวกับจุดนี้

— **Call in** a doctor at once.

ไปตามหมอมาทันที

(at once = immediately = ทันทีทันใด)

cut in : to interrupt (ขัดจังหวะ) enter sharply into the path of another (สอดความหรือเสริมแบบขณะที่คนอื่นเขาทำอะไรอยู่)

— We were talking quietly when she **cut in**.

เรากำลังพูดกันเงียบๆ เมื่อหล่อนสอดขานมา

— The operator **cut in** and said that I had already three minutes.

เจ้าหน้าที่ติดต่อโทรศัพท์ (operator) พูดขัดจังหวะขึ้นแล้วบอกให้ฉันรู้ว่าได้พูดไปครบสามนาทีแล้ว ในการพูดโทรศัพท์ทางไกล (long distance call) จะต้องหยอดเหรียญ (deposit) ตามราคาบริการโทรศัพท์ใน 3 นาทีแรกก่อน เมื่อครบแล้วจะพูดต่อก็ต้องหยอดเงินอีก

ความหมายที่พบบ่อยน่าสนใจของ **cut in** อีกแง่คือ change partners with a lady who is dancing (เปลี่ยนคู่เต้นรำ)

— I had only danced with Jane about three minutes when someone **cut in**.

ผมเพิ่งแต่เต้นรำกับเจนได้ประมาณ 3 นาทีเมื่อมีคนมาขอเธอไปเต้นด้วย

deal in : sell (ขาย) หรือ do business in (ทำธุรกิจ)

— His firm **deals in** auto—parts.

บริษัทของเขาทำธุรกิจ (ขาย) อะไหล่รถยนต์

faith in : feel doubtful about (ฉงนสงสัย)

— I've lost **faith in** that fellow.

ฉันไม่เชื่ออีกต่อไปแล้ว

ในประโยคนี้จะกล่าวเป็นภาษาอังกฤษที่เข้าใจได้ง่ายกว่านั้นจะเป็น I can no longer trust him.

in good faith : trustingly (อย่างเชื่อถือกัน)

— I signed the agreement **in good faith**, and I expect you to live up to it.

ฉันเซ็นข้อตกลงอย่างเชื่อถือกันและหวังว่าคุณก็ทำได้ตามมาตรฐานที่คาดคิดกันไว้นะ

(live up to = reach the standard = ถึงมาตรฐาน)

สมรรถภาพข้าราชการ

บุริรักษ์ นามวัฒน์

“จากทัศนะของสื่อมวลชน” เถื่อนนั้นเห็นจะต้องยกเอาข้อเขียนของคุณ อุทัย หิรัญโต ที่ว่า “จะพัฒนาข้าราชการให้สมรรถภาพในการบริหารงานได้อย่างไร” วารสารข้าราชการ เดือนมิถุนายน ๒๕๑๒ มาเป็น “กราวนำ” คุณอุทัย หิรัญโต ได้กล่าวไว้ว่า ข้าราชการที่ดี เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการบริหาร ถ้าขาดข้าราชการที่ดีมีสมรรถภาพแล้วจะบริหาร ราชการอย่างไรก็ไม่บังเกิดผล ตามความคิดเห็นของคุณอุทัย หิรัญโต มูลเหตุของปัญหาที่เกี่ยวข้อง กับสมรรถภาพของข้าราชการนั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัย ๔ ประการคือ

๑. บุคคล
๒. สิ่งแวดล้อม
๓. วิธีการบริหาร
๔. อุปกรณ์การบริหาร

บุคคลหมายถึง ตัวข้าราชการนั่นเอง สมรรถภาพย่อมขึ้นอยู่กับตัวข้าราชการซึ่งใน ข้อเขียนนั้นได้แบ่งออกเป็น ๒ ฐานะ คือ ในฐานะผู้บังคับบัญชา และในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งข้าราชการทั้ง ๒ ฐานะนี้ การหย่อนสมรรถภาพก็ต้องประกอบไปด้วยองค์สำคัญ ๒ ประการ คือ ความรู้ความสามารถและความประพฤติ ประการที่สอง คือ สวัสดิการ ถ้าหากว่าขาดเสีย ึ่งองค์สำคัญ ๒ ประการนี้แล้ว หรืออยู่ในเกณฑ์ที่ไม่เพียงพอ ข้าราชการก็ไม่มีสมรรถภาพ

สิ่งแวดล้อมก็มีความสำคัญมากเหมือนกัน เพราะเป็นเครื่องปรุงแต่งพฤติกรรมของคน สิ่งแวดล้อมที่ทำลายสมรรถภาพของข้าราชการประมวได้เช่น ภาวะทางเศรษฐกิจ รายได้ไม่พอ รายจ่าย ทำให้ข้าราชการวิตกกังวลในการครองชีพ ความตั้งใจทำงานก็ลดน้อยลงหรือไม่ก็หาทาง ฉ้อราษฎร์บังหลวง ภาวะทางครอบครัว เช่นมีลูกมาก เมียมาก การแตกร้างในครอบครัว ก็ย่อมเป็นสาเหตุให้ขาดความตั้งใจหรือกำลังใจในการทำงาน สุขภาพ ข้าราชการบางคน

เสพร่า มีโรคเรื้อรัง สมรรถภาพในการทำงานย่อมหย่อนลง ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน เช่นไม่ถูกกับเพื่อนร่วมงาน เขากับใครไม่ได้ยอมปฏิบัติงานไม่บังเกิดผลดี เพราะการทำงานที่มีประสิทธิภาพนั้น ข้าราชการทุกคนจะต้องมีสามัคคีธรรมและเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน

วิธีการบริหารที่ไม่ดี เป็นทางบั่นทอนสมรรถภาพของข้าราชการได้เช่นการแต่งตั้งโยกย้ายไม่เหมาะสม หรือใช้คนไม่ถูกกับความถนัดชัดเจนขาดการควบคุมติดตามผลงาน นับเป็นเนือร่ายที่ทำลายสมรรถภาพของข้าราชการ

มูลเหตุประการสุดท้ายได้แก่อุปกรณ์การบริหาร เช่นขาดเครื่องมือ เครื่องใช้ที่ทันสมัย เพื่อช่วยให้พัฒนาสมรรถภาพข้าราชการได้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ต้องมีอยู่อย่างครบครันจึงจะทำให้ปฏิบัติงานได้ผลดีและรวดเร็วขึ้น

เมื่อท่านผู้อ่านได้ทราบถึง มูลเหตุที่ทำให้ข้าราชการ (ไทย) ขาดสมรรถภาพ ซึ่งคุณอุทัย หิรัญโต “ว่า” มาแล้ว ขอให้ท่านกรุณาหันมาพิจารณาข้อเท็จจริงดูว่า ที่ใครต่อใครว่าข้าราชการไทยส่วนใหญ่ไม่มีสมรรถภาพนั้นถูกต้องหรือไม่ และลองคิดดูว่า การที่ไรสมรรถภาพนี้น่าจะเกิดจากสาเหตุอะไรบ้างตามที่กล่าวมาในเบื้องต้นนั้น และน่าจะมีวิธีแก้ไขอย่างไร แต่ก็เป็นไปได้อีกเหมือนกันที่ท่านจะไม่เห็นด้วยกับข้อต่อว่าดังกล่าว แต่ผู้เขียนไม่อยากจะคิดว่าข้าราชการเรามีสมรรถภาพดีที่สุดแล้ว เพราะว่าถ้าลองมาสำรวจด้วยตัวเองดูก็รู้สึกว่าจะน่าจะทำงานได้ดีมีประสิทธิภาพมากกว่านั้น ถ้าหากไม่ต้องกังวลถึงภาวะทางเศรษฐกิจ ภาวะทางครอบครัว ตลอดจนคุณภาพของตนเอง แต่เวลานั้นแหละ สิ่งเหล่านี้ไม่ได้เป็นความผิดของใคร แม้แต่ตัวผู้เขียนเองเราควรจะมาหาทางทำให้ข้าราชการโดยมีสมรรถภาพมากกว่ากันดีกว่า อย่างไรก็ตามผู้เขียนอยากให้ผู้อ่านได้ทราบถึง “คำต่อว่า” จากหนังสือพิมพ์บาง ในเรื่องซึ่งจะขอยกมาเป็นตัวอย่างเพียง ๒-๓ ทศนะเท่านั้น ไม่อยากจะหามาเยอะ “อกจะกลั๊ตหนอง” เพราะผู้อ่านส่วนใหญ่ก็เป็นข้าราชการด้วยกันทั้งนั้น

หนังสือพิมพ์ ธงไทย (รายสัปดาห์) ฉบับวันเสาร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ ได้ขอเรื่อง “มาตรการที่จำเป็น” ว่า เมื่อมองดูสมรรถภาพ ของการปฏิบัติหน้าที่ราชการของข้าราชการทุกวันแล้วเราจะเห็นว่ามีความโน้มค้ำลงอย่างชัดเจน การอุทิศเวลาให้แก่งานในหน้าที่

อย่างแท้จริงของข้าราชการแทบว่าจะไม่มีเลย วันหนึ่งทำงานอย่างมากเพียง ๔ ชั่วโมง สัปดาห์หนึ่งทำงานเพียง ๕ วัน การหยุดงานวันเสาร์นั้นควรถือว่าเป็นการเอาเปรียบราษฎร

ทำไมราชการจึงมีความจำเป็นหนักหนาในวันเสาร์ เขาทำหน้าที่บำบัดทุกข์ บำรุงสุข แก่ราษฎรผู้เป็นนายจ้างโดยตรง ของเขา แต่เขามีอำนาจที่จะเสวยสุขแต่ข้างเดียว

ข้าราชการบางหน่วย เช่น ทหาร ตำรวจ มีการสลับเปลี่ยนเวรยามกันทำงานตลอด ๒๔ ชั่วโมง แต่ข้าราชการส่วนอื่นไม่ต้องมีการติดต่อกับราชการจึงเป็นไปอย่างล่าช้า ที่ทำงานบางแห่งคับแคบและแออัดด้วยผู้มาติดต่อในวันจันทร์ ราษฎรเสียเวลาเพราะแรงงานที่เสียเปล่าไป เมื่อวันเสาร์ของข้าราชการมันไม่เป็นการยุติธรรมเลย หนังสือพิมพ์ธงไทยในคอลัมน์นี้ ยังแสดงทัศนะอีกว่าในยุคนี้สภาพทั่ว ๆ ไป เข้าสู่ข้าวยากหมากแพง โจรผู้ร้ายชุกชุม อาชีพที่ปลอดภัยและมีหลักประกันมั่นคง คือข้าราชการ การที่ราษฎรพากันบ่นในเรื่องนาร้อน น้าชา ก็เป็นสาเหตุหนึ่งข้าราชการทำความผิดในเรื่องนี้ ถือว่า เป็นความสามารถในการทำมาหากิน กลายเป็นคนมีหน้ามีตาในสังคม ถ้าหากเป็นอยู่อย่างนี้สืบกันไปบ้านเมืองของเราจะไม่รอดจะเกิดความระส่ำระสาย ไปทั่วทุกระแหง เพราะฉะนั้นจึงควรที่หน่วยงานระดับสูงจะต้องรีบแก้ไข

หนังสือพิมพ์ธงไทย ฉบับนี้ เสนอความเห็น ว่า ควรให้ อ.ก.พ. และ ก.พ. พิจารณากวักขึ้นเรื่องวินัยข้าราชการอย่างจริงจัง และควรกำหนดบทลงโทษให้สูงกว่านี้ ในกรณีข้าราชการผิดวินัยและประพฤติดัวเป็นผลเสียในการบริหารงานบ้านเมือง เพราะข้าราชการเป็นตัวจักรตัวแรกที่จะหมุนกลไกทั้งหมดในการบริหาร และได้แสดงความคิดเห็นต่อไปว่า ควรยกเลิกการหยุดงานวันเสาร์เสีย และควรกวักขึ้นในเรื่องชั่วโมงการปฏิบัติงานของข้าราชการให้หนักครบตามที่กำหนดเอาไว้เพราะปรากฏว่า ข้าราชการใช้เวลาในการรับประทานอาหารกลางวันในร้านอาหารใหญ่ ๆ ทั่วไปเกินกว่า ๑ ชั่วโมง เช่นกลับไปทำงานเวลาบ่าย ๒ โมง ถึงบ่าย ๓ หรือไม่กลับเลย ซึ่งเป็นการเอาเปรียบเพื่อนร่วมงานและเอาเปรียบประชาชนด้วย ถ้าข้าราชการผู้ใดทำเช่นนั้น ควรถือว่าประพฤติดัวอย่างร้ายแรง ควรไล่ออกเสีย

หนังสือพิมพ์ สยามรัฐ รายวัน ฉบับวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๑๓ ในคอลัมน์ "คบมือข้างเดียว" โดย ทองเข้ม บ้านด่าน ได้อ้างถึงบทความ ที่ลงพิมพ์ในวารสาร การบริหาร ของคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและ วิทยาสารปริทัศน์ ซึ่งพาดพิงถึง เรื่อง

สมรรถภาพของข้าราชการว่า เมื่อกล่าวถึงการบริหารงานบุคคลในประเทศไทย เราต้องยอมรับว่าระบบงานของเรายังล้าหลัง ไม่ว่าข้อบังคับตัวบทกฎหมาย หรือในการปฏิบัติงานประจำวัน ระบบพวกพ้องยังมีอิทธิพลมาก ในทุกวงการไม่ว่าจะเป็นหน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือ วิสาหกิจเอกชนจนเป็นที่กล่าวกันอยู่เสมอว่า หากปราศจากเส้นสายหรือ พรรคพวก บุคคลเหล่านั้นก็อยู่เมืองไทยไม่ได้ นอกจากกระบวนการบริหารงานบุคคลแบบไทยๆ ดังกล่าวแล้ว ปัญหาที่นักบริหารต้องประสบอยู่เสมออีกคือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีใช้สมรรถภาพเกินกว่าที่แก้ได้ออกจากงาน

เราต้องยอมรับว่าปัจจัยประกอบหนึ่งที่ทำให้ การพัฒนาไม่ได้ผล ทำให้คนลี้ภัย และหนีอสังอื่นใด ทำให้ขวัญของผู้ร่วมงานคนอื่นต้องเสียไป ความตั้งใจที่จะอุทิศตนให้กับงานก็สูญสิ้นไป และเข้าลักษณะ ทำก็ขาม—ไม่ทำก็ขาม ฯลฯ

หนังสือพิมพ์ เดลินิวส์ ฉบับวันเสาร์ที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๑๓ ในคอลัมน์ “๑๐๘ ปัญหา” โดย D.D.T. ๑๐๐% ตอบปัญหาของ “หมอควายเต็มขั้น” ว่าที่ “หมอควายเต็มขั้น” เสนอให้ยุบกรมปศุสัตว์เสีย และลดเงินเดือนข้าราชการกรมปศุสัตว์นั้น คุณ D.D.T. ๑๐๐% ไม่เห็นด้วย ควรตั้งไว้เพื่อประจานให้โลกรู้ว่า สัตวแพทย์นั้นไม่มีปัญญาดูแลการกับคนที่เอาควายตัวเมียไปฆ่า หรือเอาหมูเถื่อนที่มีโรคไปเชือดขายให้ประชาชน เพราะเกรงอิทธิพลของเงินตรา และอิทธิพลของผู้อยู่ในเครื่องแบบ (บางคน)

ตัวอย่างในการโจมตีเรื่องสมรรถภาพของข้าราชการเพียง ๒-๓ ทัศนะที่กล่าวมาแล้ว น่าจะเป็นสิ่งที่ “กระเทือน” หรือ “แสบ” สำหรับตัวข้าราชการที่มีความประหลาดใจ ดังที่ถูกโจมตี แต่ก็นั่นแหละในบางเรื่องทางราชการก็อาจจะถูกไม่ใช่ว่าผิดไปเสียทั้งหมด ดังนั้นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่งก็คือการที่ไม่ควรอยู่นิ่งเฉย โดยที่อ่านผ่านไปแล้วก็ไม่ได้คิดอะไร เดี่ยวก็ลืม คนไทยเราเป็น “โรคขี้ลืม” เสียส่วนใหญ่ หรืออาจจะคิดว่า “ไม่เป็นไร” ตามลักษณะประจำชาติ ซึ่งบางคนชอบเอามาใช้ในความหมายผิดๆ เพื่อเป็นประโยชน์กับตนเอง

การจะพัฒนาสมรรถภาพของข้าราชการนั้นตามทฤษฎีการบริหาร ทำได้หลายวิธีการด้วยกัน เป็นต้นว่า สับเปลี่ยนโยกย้ายเพื่อมอบหมายให้ข้าราชการปฏิบัติงานตรงกับความถนัด และ

ความสามารถ, การฝึกอบรมให้รู้ถึงวิธีการทำงาน เทคนิคใหม่ ๆ ตลอดจนนโยบายหรือความรู้เพิ่มเติม การเพิ่มค่าจ้างเป็นการล่อใจในการทำงาน ใช้วิธีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงาน, เพิ่มเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอำนวยความสะดวกในการทำงาน ฯลฯ ที่กล่าวมาแล้วนี้เป็นวิธีปฏิบัติในทางบวก(POSITIVE) ในทางลบ (negative) ในบางครั้งก็นำมาใช้ได้ผลเช่นกัน คือการกวตขับในทางวินัย เช่น ตำหนิ ดักเตือน ประจาน ไม่ให้ขึ้นเงินเดือน ตัดเงินเดือน สั่งพักราชการ ทำทัณฑ์บน, ให้ออก ปลดออก และไล่ออก ฯลฯ ซึ่งทั้งนี้ ก็ขึ้นอยู่กับความผิดว่าสถานหนักเบา ร้ายแรงหรือมากน้อยเพียงใด การกวตขับทางวินัยนี้เพื่อให้เข็ดหลาบ และให้จดจำไว้ว่า “ที่หลังอย่าทำซ้ำ” “ที่หลังอย่าหย่อนสมรรถภาพ” ก็ดีเหมือนกันถ้าใช้ได้ถูกต้องกับกรณี

วิธีการทางบวกที่สังเกตเห็นได้ชัดว่ามีผู้นิยมใช้กันมาก คือ การจัดให้เหมาะสมกับงาน และการฝึกอบรม ในเรื่องการฝึกอบรมนั้นเป็นวิธีการที่น่าสนใจและใช้ได้ผลในหลายกรณี เราจะลองให้โอกาสสำหรับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพของข้าราชการสักหน่อยก็ดี

ในเรื่อง “ปัญหาการฝึกอบรม” โดย ดร. อาทิตย์ อุไรรัตน์ ซึ่งพิมพ์ในเอกสารทางวิชาการประกอบการประชุมทางวิชาการบริหารงานบุคคล ๑๔ กันยายน-๗ ตุลาคม ๒๕๑๓ ของสำนักงาน ก.พ. กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “การฝึกอบรมได้ตั้งสมมติฐานเอาไว้ว่าเพื่อให้ผู้ปฏิบัติการได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ฝึกฝนความชำนาญ และปรับปรุงทัศนคติให้เป็นผู้ทำงานที่มีประสิทธิภาพและเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างดี แล้วความสามารถในการทำงานเช่นนี้จะเป็นผลนำมาซึ่งรางวัลตอบแทนในการพิจารณาความดีความชอบการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง” แต่ก็กล่าวอีกว่า “การฝึกอบรมไม่ใช่เป็นยานานวิเศษที่จะรักษาโรคให้หายได้ทุกชนิด ความสามารถในการวินิจฉัยโรคอย่างถูกต้อง ความรู้ในสรรพคุณของยา มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อนายแพทย์ชั้นที่ใด ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของการฝึกอบรมก็มีความสำคัญต่อนักฝึกอบรมเช่นเดียวกัน”

อย่างไรก็ดีการที่จะให้ข้าราชการไทยเรามีสมรรถภาพเป็นที่พอใจของประชาชนทั่วไป แล้ว ประชาชนก็มีส่วนช่วยเช่นกัน โดยพยายามเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อข้าราชการไปในทางที่ดีด้วย เพราะในปัจจุบันนี้ ข้าราชการที่ตกมีถมไป และหมั่นอบรมลูกหลานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับท่าน ที่รับราชการหรือจะรับราชการให้ช่วยกันคำนึงถึงชาติบ้านเมือง และตัวของท่านเองบ้าง วิสัยนี้จะได้ผลดีตามสมควร อย่าปลุกฝังให้เขาคอร์ปชั่นเลยนะครับ

ปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือน

เสริมสุข โกวิทวานิช

ชนะ อินทสว่าง

นิติกรเอก กองระเบียบข้าราชการ

ผู้ช่วยหัวหน้ากอง

กองวินัยและเรื่องราว

ชัยณรงค์ ละออหวล

อธิราชย์ เสือวรรณศรี

หัวหน้าแผนกการเจ้าหน้าที่ สำนักงานเลขาธิการ

วิทยากรโท กองระเบียบข้าราชการ

สำนักงาน ก. พ.

ตอบสมาชิกเลขที่ ๖๐๓

ถาม ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๔ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ข้อ ๔ (๗) กำหนดว่า ในรอบปีที่แล้วมา ต้องไม่ลาบ่อยครั้ง ผมอยากทราบว่า ไม่ลาบ่อยครั้ง ถือว่า (การลา) ก็ครั้งเป็นลาบ่อยครั้ง

ตอบ การลาบ่อยครั้งตามที่กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๔ (พ.ศ. ๒๕๐๔) ข้อ ๔ (๗) กำหนดไว้ ไม่มีรายละเอียดว่า ลาครั้งจึงจะถือว่าเป็นการลาบ่อยครั้ง ทั้งนี้ เพราะความประพฤติกของแต่ละบุคคล และพฤติการณ์ในการลาแต่ละครั้งมีรายละเอียดข้อเท็จจริง ตลอดจนเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องลาแตกต่างกัน จึงให้อยู่ในดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาว่า การลาหยุดราชการในรอบปีที่แล้วมาของผู้นั้น เป็นการลาที่มีเหตุผลสมควร หรือว่าเป็นการลาหยุดเพราะขี้เกียจทำงาน เช่น เดือนหนึ่งลาหยุด ๒-๓ ครั้งๆ ละ ๑-๒ วัน ลาป่วยบ้าง ลากิจบ้าง สลับกันเป็นประจำตลอดปี เมื่อพิจารณาถึงผลงานที่ผ่านมาในรอบปีของผู้นั้น และพฤติการณ์ต่างๆ เช่น ความขยันขันแข็งและอดทน ความรับผิดชอบ การอุทิศเวลาให้แก่ราชการ ความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ความสะอาดเรียบร้อย ฯลฯ ก็สามารถจะตัดสินได้ว่า ผู้นั้นสมควรจะได้รับการพิจารณาความดีความชอบประจำปีหรือไม่ และเป็นผู้ที่ลาบ่อยครั้ง ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔ (๗) หรือเปล่า โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงจำนวนวันลาของผู้นั้นว่าลาป่วยและลากิจรวมกันถึง ๔๕ วัน ตามข้อ ๔ (๖) หรือไม่

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๖๒๒

ผมมีปัญหาว่เรียนถามแนวปฏิบัติในเรื่องระเบียบการลาดังนี้

ถาม (๑) การนับปีการลาจะควรมัน้อย่างไร คือจะถือตั้งแต่ ๑ ตุลาคม ถึง ๓๐ กันยายน อย่างปีงบประมาณ หรือจะถือ ๑ มกราคม ถึง ๓๑ ธันวาคม อย่างเช่นการนับปีทั่วไปหรืออย่างไร

ตอบ การนับวันลา ต้องพิจารณาว่า นับวันลาเพื่อประโยชน์อะไร

ก. ถ้านับวันลาเพื่อประโยชน์ในการเบิกจ่ายเงินเดือนนับตามปฏิทิน คือ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ถึง ๓๑ ธันวาคม

ข. ถ้านับวันลา เพื่อพิจารณาความดีความชอบ นับตามระยะเวลาในรอบปีที่แล้ว มา คือ ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคมของปีหนึ่ง ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ของปีถัดไป

ถาม (๒) ตามตารางหมายเลข ๑ ท้ายระเบียบการลาของข้าราชการพลเรือน และข้าราชการฝ่ายตุลาการ พ.ศ. ๒๕๐๐ ผู้มีอำนาจอนุมัติ ผู้อำนวยการกอง หัวหน้ากอง หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เทียบเท่า ฯลฯ ปัญหาว่ามีในกองหนึ่ง มีผู้อำนวยการกอง กับผู้ช่วยหัวหน้ากองซึ่งเทียบเท่าตำแหน่งหัวหน้ากอง เป็นผู้บังคับบัญชาอยู่ ผู้อำนวยการกองจะมอบอำนาจให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง เป็นผู้สั่งอนุญาตการลาแทนได้หรือไม่ เพราะเหตุใด ในกรณีที่ไม่ได้ ขอทราบว่าจะปฏิบัติอย่างไร จึงจะเป็นการชอบ ถ้าประสงค์จะให้สั่งอนุญาตแทนให้ได้ การมอบอำนาจจะต้องทำเป็นหนังสืออย่างไรหรือไม่

ตอบ ผู้อำนวยการกองจะมอบอำนาจในการพิจารณา อนุญาตการลาให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง ทำการแทนไม่ได้และจะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือก็ไม่ได้ เพราะมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๙๕ มิได้บัญญัติให้ผู้อำนวยการกองมอบหมายอำนาจให้ผู้ช่วยผู้อำนวยการกองปฏิบัติหน้าที่แทน ต่างกับกรณีของอธิบดี ซึ่งมาตรา ๒๒ วรรคสุดท้ายแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติไว้ดังนี้

“อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การให้อนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่อธิบดีจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมายใด ถ้ากฎหมายนั้นมิได้บัญญัติในเรื่องการมอบอำนาจไปเป็น

อย่างอื่น จะมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองอธิบดีหรือผู้ช่วยอธิบดีทำการแทนในนามอธิบดีก็ได้ แต่ถ้าจะมอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการภาค หรือผู้ว่าราชการจังหวัด ทำการแทนในนามอธิบดี ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา"

สำหรับคำว่า "หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่เทียบเท่า" ที่ระเบียบการลากำหนดไว้นั้น หมายถึงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ก.พ. ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่น เช่นตำแหน่งเลขานุการกรม ซึ่งเทียบกับตำแหน่งหัวหน้ากอง เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาสำนักงานเลขานุการกรมใน ฐานะหัวหน้ากอง หรือตำแหน่งป่าไม้จังหวัดโท เป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชาใน ฐานะหัวหน้าแผนก เป็นต้น แต่กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๒๕ (พ.ศ. ๒๕๐๘) ว่าด้วยการเทียบตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นในกระทรวงกรมฝ่ายพลเรือน ซึ่งเทียบตำแหน่ง "ผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง" กับตำแหน่ง "หัวหน้ากอง" มิได้กำหนดให้ตำแหน่งดังกล่าวเป็นตำแหน่งผู้บังคับบัญชา

ส่วนเรื่องที่ว่า ในกรณีที่มอบอำนาจไม่ได้ จะควรปฏิบัติอย่างไรนั้น เห็นว่าไม่น่าจะเป็นปัญหา เพราะถ้าผู้อำนวยการกองปฏิบัติราชการได้ตามปกติ ท่านจะเป็นผู้สั่งอนุญาตการลาเอง ในกรณีที่ผู้อำนวยการกองไม่อาจปฏิบัติราชการได้ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการกอง ก็จะเป็นผู้รักษาการแทนโดยอัตโนมัติ ตามนัยมาตรา ๔๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๔๙๕ และผู้รักษาราชการแทนนี้จะมีอำนาจอนุญาตการลาเช่นเดียวกับผู้ที่ตนแทน

ถาม ๓ กองฯ จะเก็บใบลาไว้เอง หรือจะต้องส่งไปรวบรวมทางสำนักงานเลขานุการกรม

ตอบ แล้วแต่จะสะดวกในทางปฏิบัติครับ แต่ถ้าเก็บรวบรวมไว้ในส่วนกลาง คือที่สำนักงานเลขานุการกรม หรือกองการเจ้าหน้าที่จะเหมาะสมกว่า เพราะจะต้องลงสมุดประวัติ ลงรายการเมื่อจะขอรับบำเหน็จบำนาญ พิจารณาความดีความชอบ ฯลฯ เป็นต้น

ตอบสมาชิกจังหวัดยะลา

ถาม ตามประกาศเรื่องหลักสูตรและวิธีสอบคัดเลือกข้าราชการพลเรือนชั้นตรี เลื่อนเป็นชั้นโท มีข้อหนึ่งกำหนดคุณสมบัติไว้ว่า เป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรี สังกัดกรมการปกครอง

หรือสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี หรือสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย และมีคุณสมบัติครบถ้วนตามนัยมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรี หรือเป็นข้าราชการที่ ก.พ. เทียบไม่ต่ำกว่าชั้นตรีมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ ปี ฯลฯ

ผู้ว่าราชการจังหวัด ก. ได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอตรี (จัดว่าอันดับพิเศษ) ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๐๗ และกรมการปกครองได้มีคำสั่งบรรจุและแต่งตั้งผู้เป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๒ ขณะนั้นเงินเดือน ๑,๒๐๐ บาท

ขอเรียนถามว่า ผมจะมีคุณสมบัติสมัครสอบเลื่อนชั้นเป็นข้าราชการชั้นโทได้หรือไม่

ตอบ การที่ท่านได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดอำเภอตรีนั้น หากได้ทำให้ท่านมีฐานะเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีไม่กำหนดเวลา ๓ ปี เริ่มนับตั้งแต่วันที่ท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรีจริงๆ คือตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๒

ตอบสมาชิกผู้ไม่ประสงค์จะออกนาม

ผมเป็นสมาชิกวารสารมาเป็นเวลาหนึ่งปีแล้ว ใครจะขอถามข้อสงสัยเกี่ยวกับปัญหาระเบียบข้าราชการพลเรือนบางอย่าง ดังต่อไปนี้

ถาม (๑) ข้าราชการที่ ลาไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศในระดับปริญญาโท เป็นเวลา ๒-๓ ปี แล้วกลับมาทำงานในกรมเดิม ถ้าทำงานในปีนั้นเพียง ๔ เดือน จะมีสิทธิเลื่อนเงินเดือนเป็นบำเหน็จความชอบในปีนั้นได้หรือไม่

ตอบ ไม่ได้ครับ เพราะ ก.พ. ได้ตีความไว้แล้วว่า ถ้าในรอบปีที่แล้วมา มีวันลาไปศึกษาเกิน ๔๕ วัน ผู้บังคับบัญชาจะเลื่อนเงินเดือนให้ไม่ได้ ต้องห้ามเลื่อนเงินเดือนตามนัยข้อ ๔ (๖) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๒๗๙ (พ.ศ. ๒๕๐๔)

ถาม ๒ ถ้าเลื่อนเงินเดือนไม่ได้ แต่ทางกรมได้มีคำสั่งให้เลื่อนไปแล้ว ถือว่าถูกต้องตามระเบียบหรือไม่

ตอบ ไม่ถูกต้องครับ

ถาม ๓ ถ้าไม่ถูกต้องตามระเบียบ ใครควรจะเป็นคนที่ท้วงคำสั่งนั้น

ตอบ ก.พ. และกรมบัญชีกลาง

ปัญหาระเบียบเกี่ยวกับงานคลัง

ผู้ตอบ จาก กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง :

วิเชียร	ไม้เรียง	รองอธิบดี	เฉลิมชัย	วสันต์	นิติกรพิเศษ
สนิท	เกษะศิริ	เลขานุการกรม	ประภัสร์	พุทธรังษี	หัวหน้าแผนกการเจ้าหน้าที่
		วิรัตน์ สุวรรณทัต	นิติกรโท		กองบำเหน็จบำนาญ

ตอบสมาชิกเลขที่ ๑๒๔๕

ข้าพเจ้ามีปัญหากการเบิกเงินค่าเช่าบ้าน ดังนี้

ถาม (๑) นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี อยู่อำเภอ ข. มีสิทธิเบิกเงินค่าเช่าบ้านตามกฎหมาย แต่ไม่เบิกเงินค่าเช่าบ้าน เพราะ อาศัย อยู่บ้านพักของทางราชการ ได้สร้างบ้านของตนเองขึ้นจำนวน ๑ หลัง โดยได้กู้ยืมเงินมาสมทบทำการก่อสร้างให้ข้าราชการเช่าอยู่อาศัย นาย ก. ได้ย้ายไปรับราชการอยู่อำเภอ ค. เป็นเวลา ๑ ปี ระหว่างรับราชการอยู่ที่อำเภอ ค. ได้ขายบ้านพร้อมทั้งที่ดินที่อำเภอ ข. ที่ปลูกไว้เพื่อนำเงินไปใช้จ่ายทางอื่น ต่อมา นาย ก. ได้ย้ายไปรับราชการที่อำเภอ ข. อีก คราวนี้บ้านพักของราชการไม่มีว่าง เข้าอาศัยไม่ได้ ประกอบกับบ้านของตัวเองได้ขายไปก่อนแล้ว จึงได้ไปเช่าบ้านของเอกชนอยู่อาศัยในราคาเดือนละ ๒๐๐ บาท นาย ก. มีความเดือนร้อน จึงขอเบิกเงินค่าเช่าบ้านดังกล่าว แต่เจ้าหน้าที่ขัดข้องอ้างว่าเบิกไม่ได้ เพราะขัดกับมาตรา ๖ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๘๓ ที่บัญญัติว่า “ข้าราชการซึ่งรับราชการ หรือได้รับคำสั่งให้ไปรับราชการในท้องที่ใด และไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าเช่าบ้าน เพราะเหตุที่มีเคหะสถานของตนเอง แม้ข้าราชการผู้นั้นได้โอนกรรมสิทธิในเคหะสถานนั้นไป ก็ไม่ทำให้เกิดสิทธิที่จะได้รับเงินค่าเช่าบ้านในระหว่างที่รับราชการในท้องที่นั้น”

จึงขอเรียนถามว่า นาย ก. จะมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านดังกล่าวหรือไม่

ตอบ มีสิทธิได้ค่าเช่าบ้านครับ เพราะในตอนย้ายกลับเข้าไปรับราชการที่อำเภอ ข. อีก ไม่มีเคหะสถานของตนเองแล้ว ส่วนข้อห้ามตามมาตรา ๖ เป็นกรณีที่รับราชการอยู่ในท้องที่นั้น และไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน เพราะมีเคหะสถานของตนเองอยู่ในท้องที่นั้น แม้ข้าราชการผู้นั้นได้โอนกรรมสิทธิในบ้านไปให้ผู้อื่นก็ดี ข้าราชการผู้นั้นก็จะอ้างว่าตนไม่มีบ้านแล้ว จึงขอเบิกค่าเช่าบ้านตามสิทธิ กฎหมายจึงห้ามมิให้เบิก

ถาม (๒) นาย ก. เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี เงินเดือน ๑,๑๐๐ บาท ได้ปฏิบัติหน้าที่สมุห์บัญชีสาขาภิบาลอีกตำแหน่งหนึ่ง ได้รับเงินตอบแทนตำแหน่งสาขาภิบาลเดือนละ ๔๐๐ บาท ตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย ขอเบิกเงินค่าเล่าเรียนบุตร ค่าบำรุงการศึกษา ค่ารักษาพยาบาล จะถือว่าเป็นข้าราชการผู้มีรายได้น้อยที่มีรายได้เกินกว่า ๑,๑๐๐ บาท ให้เบิกได้ครึ่งหนึ่งของจำนวนที่ได้จ่ายไปหรือไม่

ตอบ เงินตอบแทนตำแหน่งสมุห์บัญชีสาขาภิบาล มีลักษณะเดียวกับกับเงินเดือน ถือเป็นรายได้ ตามระเบียบการช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๑๑
ตอบสมาชิกจังหวัดตรัง

ถาม ข้าราชการพลเรือนหรือพนักงานเทศบาลที่ถูกขอตัวไปช่วยราชการทาง กอ.ปค. (กองอำนาจการป้องกัน และปราบปรามคอมมิวนิสต์) และได้อ้างว่ามีหนังสือทาง กอ.ปค. ให้นำเวลาราชการในระหว่างปฏิบัติงานร่วมกับ กอ. ปค. เป็นเวลาราชการทวิคูณ แต่ทางเทศบาลไม่มีระเบียบหรือคำสั่งให้นำนับเป็นเวลาทวิคูณแต่ประการใด ฉะนั้นจึงขอเรียนถามว่า ข้าราชการพลเรือน หรือพนักงานเทศบาลผู้นั้นจะได้นับเวลาราชการระหว่างปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับ กอ.ปค. เป็นทวิคูณหรือไม่

ตอบ ข้าราชการพลเรือนนับเวลาที่ไปช่วยราชการทาง กอ.ปค. เป็นเวลาทวิคูณได้ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ มาตรา ๒๔ พนักงานเทศบาลนับเวลาดังกล่าวเป็นเวลาทวิคูณตามพระราชบัญญัติ บำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๐๐ มาตรา ๒๖

ตอบสมาชิกจังหวัดหนองคาย

ตามหนังสือวารสารข้าราชการฉบับเดือนกรกฎาคม ๒๕๑๒ ตอบสมาชิก ความว่าการหักเงินสะสมต้องหักตอนได้รับการบรรจุแต่งตั้ง คือ วันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๑๒ จึงต้องคืนเงิน ๑๙.๐๐ บาท คือ ๔ % ของเงินเดือนที่รับไปจริง สมมติปัญหาทำนองเดียวกัน คือ นาย ก. เป็นข้าราชการวิสามัญทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการระหว่างทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ถูกหักเงินสะสม เมื่อครบกำหนด ๖ เดือนแล้ว ทางการจึงบรรจุแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๓ เงินเดือน ๔๕๐ บาท จะต้องหักเงินสะสมในเดือนธันวาคมเท่าใด บางคนบอกว่า ต้องหักเงินสะสมเต็มเดือน อย่างไรก็ตามจะถูกต้อง

ตอบ หักเงินสะสม ๔ % ของเงินเดือนที่รับจริงครับ

จำนวนข้าราชการและพนักงานของรัฐบาลกับค่าตอบแทนที่รัฐจ่ายให้

ในปีงบประมาณ ๒๕๑๓

กาญจนา รัชตะโชโก

ในปีงบประมาณ ๒๕๑๓ นี้ จำนวนข้าราชการและพนักงานฝ่ายพลเรือนในส่วนราชการต่างๆ รวมทั้งสิ้น มีประมาณ ๔ แสน ๕ หมื่นกว่าคน ถ้าเปรียบเทียบกับปีงบประมาณก่อนปรากฏว่า เพิ่มขึ้นราว ๔.๕ เปอร์เซ็นต์ จะเห็นได้ว่าข้าราชการและพนักงานของรัฐมีจำนวนสูงขึ้นทุกปี ได้จัดจำแนกออกตามประเภท และชั้น ดังแสดงรายละเอียดไว้ในตารางต่อไป

ตารางแสดงจำนวนข้าราชการและพนักงานของรัฐในปีงบประมาณ ๒๕๑๓

จำแนกตามประเภทและชั้น

(ไม่รวมข้าราชการทหารและพนักงานรัฐวิสาหกิจ)

ประเภท	ชั้น					ไม่จำแนกชั้น	รวมทุกชั้น
	พิเศษ	เอก	โท	ตรี	จัตวา		
ข้าราชการการเมือง	108	19	1	—	—	—	128
ข้าราชการพลเรือนสามัญ	674	3,589	13,290	25,975	49,872	—	93,400
ข้าราชการพลเรือนวิสามัญ *	—	18	225	277	7,025	—	7,545
ข้าราชการครู	48	1,410	11,296	17,212	3,283	—	33,249
ข้าราชการตุลาการ *	339	293	55	—	—	—	687
ข้าราชการตำรวจ *	268	821	2,985	4,395	71,198	—	79,667

ประเภท	ชั้น					ไม่จำแนกชั้น	รวมทุกชั้น
	พิเศษ	เอก	โท	ตรี	จัตวา		
ข้าราชการมหาวิทยาลัย	332	1,075	2,771	2,880	2,314	—	9,372
ข้าราชการอัยการ*	117	234	112	—	—	—	463
ข้าราชการพลเรือนรัฎหณิษฐ์	9	77	425	1,205	8,724	—	10,440
ข้าราชการส่วนจังหวัด	—	—	88	825	2,212	—	3,125
ข้าราชการครูสังกัดองค์การ บริหารส่วนจังหวัด	—	4	3,922	39,788	83,543	—	127,257
ลูกจ้างประจำ	—	—	—	—	—	68,467	68,467
พนักงานเทศบาล	28	198	1,244	5,425	8,918	4293 ^(๑)	20,106
รวมทุกประเภท	1,923	7,738	36,414	97,982	237,089	72,760	453,906
คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของจำนวน ข้าราชการทั้งหมด	0.42	1.71	8.02	21.59	52.23	16.03	100.00

* คิดเทียบกับข้าราชการพลเรือนสามัญ (๑) พนักงานเทศบาลวิสามัญไม่จำแนกชั้น

ที่มาของข้อมูล : กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง สำนักงานสภาพัฒนาการศักราษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี
กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ถ้าจะจัดจำแนกข้าราชการและพนักงานของรัฐออกตามหลักการบริหารแล้ว อาจแบ่งได้ดังนี้

๑) ข้าราชการสังกัดราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำแนกตามประเภทและคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ได้ดังนี้

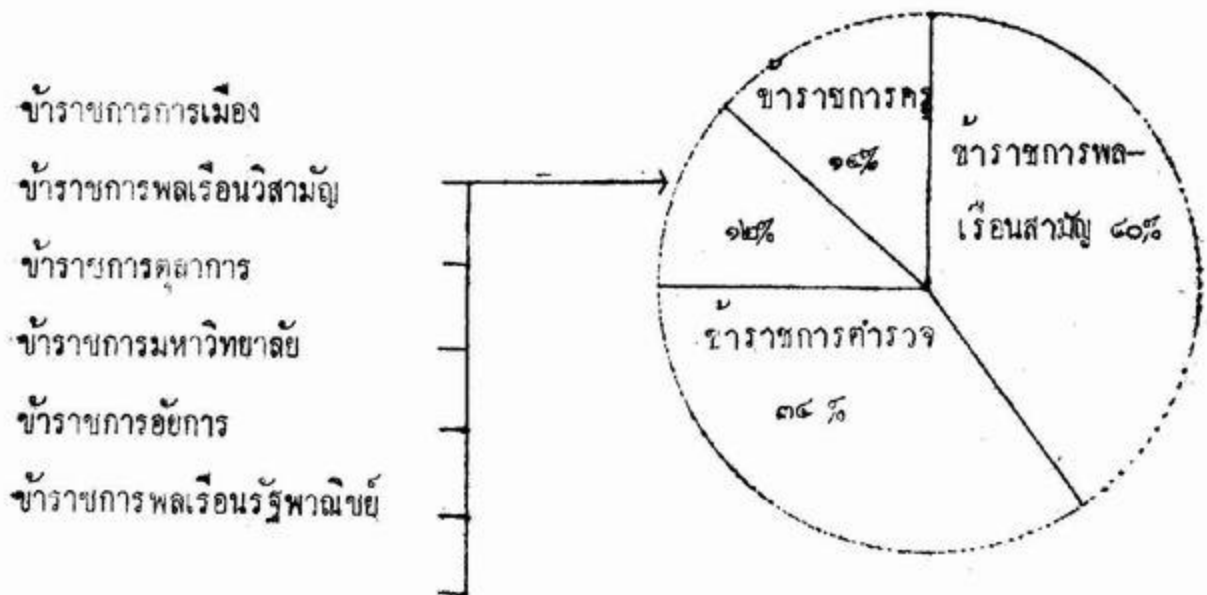
ข้าราชการพลเรือนสามัญ ๙๓,๔๐๐ คน คิดเป็น ๓๙.๗ % ของจำนวนข้าราชการ
ส่วนกลาง และส่วน
ภูมิภาคทั้งหมด

ข้าราชการครู	๓๓,๒๔๙ คน	,,	๑๔.๒%	,,
ข้าราชการตำรวจ	๗๙,๖๖๗ คน	,,	๓๓.๙%	,,
ข้าราชการการเมือง	๑๒๘ คน	,,	๐.๑%	,,
ข้าราชการพลเรือนวิสามัญ	๗,๕๔๕ คน	,,	๓.๒%	,,
ข้าราชการตุลาการ	๖๘๗ คน	,,	๐.๓%	,,

			ของจำนวนข้าราชการ ส่วนกลาง และส่วน ภูมิภาคทั้งหมด	
ข้าราชการมหาวิทยาลัย	๙,๓๗๒ คน	,,	๔.๐%	
ข้าราชการอัยการ	๔๖๓ คน	,,	๐.๒%	,,
ข้าราชการพลเรือนรัฐพาณิชย์	๑๐,๔๔๐ คน	,,	๔.๔%	,,
รวมทุกประเภทมีจำนวน	๒๐,๒๗๕ คน			

ในจำนวนข้าราชการสังกัดราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคทั้งหมด ปรากฏว่าข้าราชการพลเรือนสามัญมีจำนวนสูงที่สุดถึง ๔๐% โดยประมาณ จำนวนรองลงมาได้แก่ข้าราชการตำรวจซึ่งมีประมาณ ๓๔% อันดับที่สามได้แก่ข้าราชการครู ซึ่งมีประมาณ ๑๔% ดังแสดงให้เห็นตามรูปข้างล่างนี้

แผนภูมิแสดงจำนวน ข้าราชการสังกัดราชการ บริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำแนกตามประเภท

แต่ถ้าจะแบ่งตามชั้น ก็อาจจำแนกตามชั้น และคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ได้ดังนี้

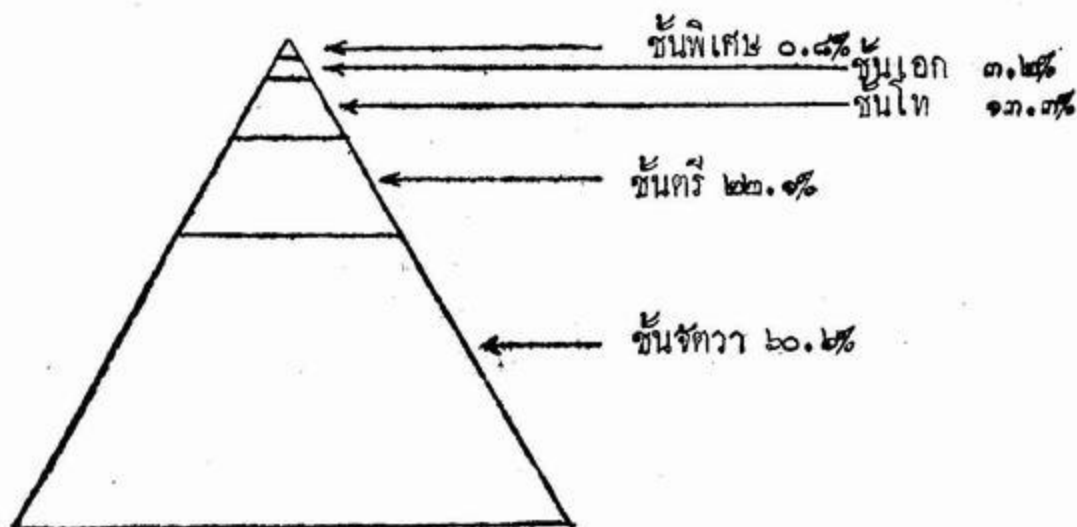
ชั้นพิเศษ	๑,๘๙๕ คน	คิดเป็น	๐.๙%	ของข้าราชการทุกชั้น
ชั้นเอก	๗,๕๓๖ คน	,,	๓.๒%	,,
ชั้นโท	๓๑,๑๖๐ คน	,,	๑๓.๓%	,,

๔๘ จำนวนข้าราชการ

ชั้นตรี	๕๑,๙๔๔ คน	คิดเป็น	๒๒.๑%	ของข้าราชการทุกชั้น
ชั้นจัตวา	๑๔๒,๔๑๖ คน	,,	๖๐.๖%	,,
รวมทุกชั้น	<u>๒๓๔,๙๕๑ คน</u>			

ดังแสดงให้เห็นตามรูปข้างล่างนี้

แผนภูมิแสดงจำนวน ข้าราชการสังกัดราชการ บริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำแนกตามชั้น

๒) ข้าราชการและพนักงานสังกัดราชการบริหารส่วนท้องถิ่น
จำแนกตามประเภทและคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ได้ดังนี้

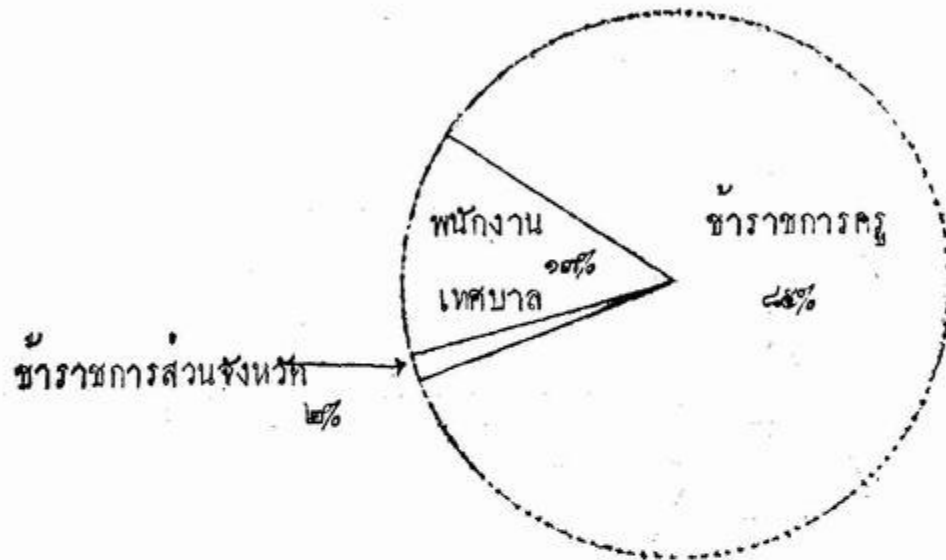
ข้าราชการสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ข้าราชการส่วนจังหวัด	๓,๑๒๕ คน	คิดเป็น	๒.๑%
ข้าราชการครู	๑๒๗,๒๕๗ คน	,,	๘๔.๔%
พนักงานเทศบาล	<u>๒๐,๑๐๖ คน</u>	,,	๑๓.๔%
รวมทุกประเภทมีจำนวน	<u>๑๕๐,๔๘๘ คน</u>	,,	

ในจำนวนข้าราชการและพนักงานสังกัดราชการบริหารส่วนท้องถิ่นทุกประเภทปรากฏว่าข้าราชการครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีจำนวนสูงที่สุดถึง ๘๔% โดยประมาณ จำนวน

รองลงมาได้แก่พนักงานเทศบาล ซึ่งมีประมาณ ๑๓% (๕% ไม่รวมถึงลูกจ้างเทศบาลซึ่งมีจำนวนมาก แต่ไม่อาจจัดหาตัวเลขมาได้)

แผนภูมิแสดงจำนวนข้าราชการสังกัดราชการบริหารส่วนท้องถิ่น จำแนกตามประเภท

ค่าตอบแทนที่ข้าราชการ^(๑)ได้รับ

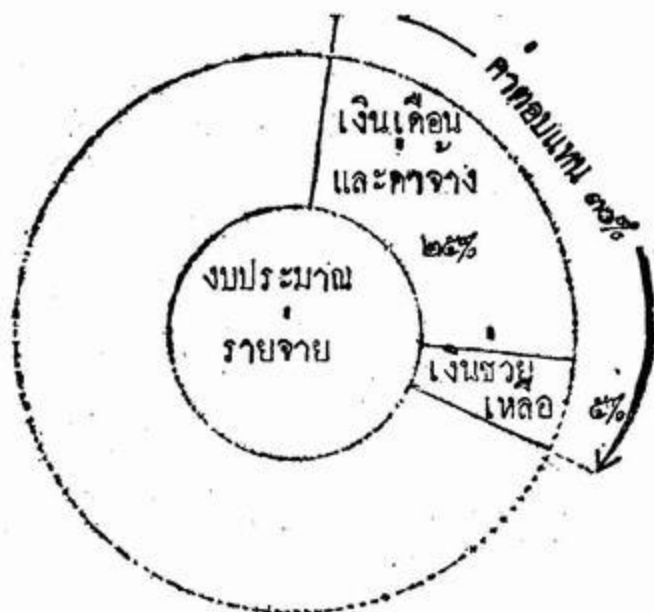
ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า ข้าราชการและพนักงานของรัฐมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนั้น ภาระที่หนักที่สุดอย่างหนึ่งของรัฐ คือภาระในการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ข้าราชการและพนักงาน เมื่อจำนวนข้าราชการและพนักงานเพิ่มขึ้น จำนวนเงินงบประมาณหมวดค่าตอบแทน ก็ย่อมจะเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว จากพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๑๓ ปรากฏว่ารัฐบาลได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายไว้รวมทั้งสิ้นราว ๒๗,๓๐๐ ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ ๒๕๑๒ เป็นจำนวน ๓,๓๔๐ ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นประมาณ ๑๔ เปอร์เซ็นต์ และได้จ่ายเป็น ค่าตอบแทน^(๒) แก่ข้าราชการเสียประมาณ ๔,๐๑๑ ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากค่าตอบแทนที่จ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๑๒ เป็นจำนวน ๕๕๖ ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นประมาณ ๗ เปอร์เซ็นต์

(๑) ข้าราชการในที่นี้รวมถึงลูกจ้าง (ทั้งลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว) ในส่วนราชการทุกแห่ง

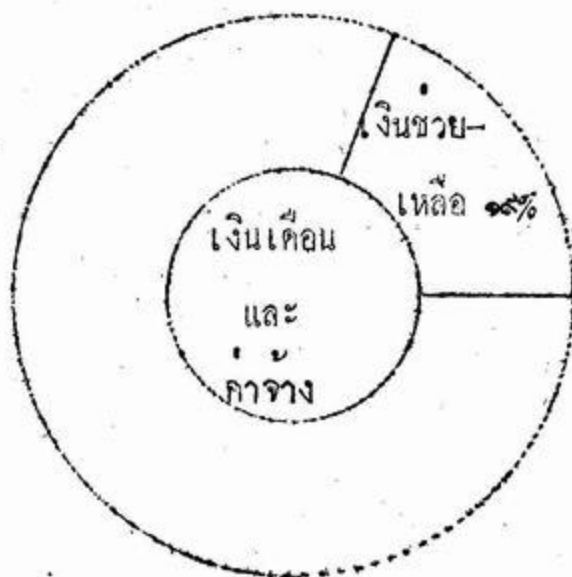
(๒) ค่าตอบแทนหมายถึง เงินเดือน + ค่าจ้าง + เงินช่วยเหลือ

ในจำนวนเงินค่าตอบแทน ๘,๐๑๑ ล้านบาท ได้จ่ายเป็น เงินเดือน^(๓) และ ค่าจ้าง^(๔) เสียประมาณ ๖,๗๓๕ ล้านบาท จ่ายเป็น เงินช่วยเหลือ^(๕) ประมาณ ๑,๒๗๖ ล้านบาท ค่าตอบแทนที่จ่ายในปีงบประมาณ ๒๕๑๓ คิดเป็น ๓๐ เปอร์เซ็นต์ของงบประมาณรายจ่ายทั้งหมด โดยจ่ายเป็นเงินเดือนและค่าจ้างเสีย ๒๕ เปอร์เซ็นต์ และจ่ายเป็นเงินช่วยเหลืออีก ๕ เปอร์เซ็นต์

อาจกล่าวได้ว่า ในงบประมาณรายจ่าย ๑๐๐ บาท รัฐต้องจ่ายเป็นค่าตอบแทนแก่ข้าราชการเสีย ๓๐ บาท โดยได้จ่ายเป็นเงินเดือนและค่าจ้างเสีย ๒๕ บาท และจ่ายเป็นเงินช่วยเหลืออีก ๕ บาท

แต่ถ้าคิดเทียบเงินช่วยเหลือกับเงินเดือนและค่าจ้างแล้ว จะปรากฏว่ารัฐได้จ่ายเงินช่วยเหลือคิดเป็น ๑๙ เปอร์เซ็นต์ ของเงินเดือนและค่าจ้าง หรือถ้ารัฐบาลจ่ายเป็นเงินเดือนและค่าจ้าง ๑๐๐ บาท ได้จ่ายเป็นเงินช่วยเหลืออีก ๑๙ บาท

(๓) เงินเดือน หมายถึง เงินเดือนของข้าราชการทั้งประเทศ (พลเรือน, ทหาร รวมทั้งรัฐพาณิชย์)

(๔) ค่าจ้างหมายถึง ค่าจ้างประจำรวมกับค่าจ้างชั่วคราวที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำและลูกจ้างชั่วคราว

(๕) เงินช่วยเหลือ หมายถึง เงินที่รัฐจ่ายให้ข้าราชการและพนักงานนอกเหนือจากเงินเดือน ได้แก่ ภาษีเงินได้ เงินช่วยการศึกษา ค่ารักษาพยาบาล บำเหน็จ บำนาญ ค่าเล่าเรียนบุตร ฯลฯ

สถานการณ์ ในตะวันออกกลาง

ศกกรินทร์ สุวรรณโรจน์

สิ่งที่โลก ทราบจากตะวันออกกลางในปีที่
แล้ว และปีที่แล้ว ๆ มาก็คือ ตะวันออกกลาง
เป็นแหล่งที่มีความวุ่นวายแหล่งสำคัญที่สุดแห่ง
หนึ่ง แม้แต่ในขณะนี้คล้าย ๆ กันว่ายังเงียบ ๆ
อยู่ก็ตาม แต่ก็เงียบประดุจภูเขาไฟที่คุกรุ่น
อยู่ซึ่งไม่ว่าจะระเบิดออกมาเมื่อไรก็ได้

และก่อนที่จะได้วิเคราะห์สถานการณ์กันต่อ
ไป ผู้เขียนใคร่ขอย้อนไปถึงความเป็นมาของ
สถานการณ์แถบตะวันออกกลางนี้สักเล็กน้อย
เพื่อเชื่อมประสานความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ปัจ
จุบัน ให้ง่ายแก่การพิจารณายิ่งขึ้น

ความจริงตั้งแต่ไหนแต่ไรมาแล้ว อาหรับ
ในแถบตะวันออกกลางและแอฟริกา มักจะไม่เคย
สามัคคีกลมเกลียวกัน สำหรับประเทศอิสราเอล
นั้นเพิ่งจะเกิดขึ้นใหม่ใน ค.ศ. ๑๙๔๘ (พ.ศ.
๒๔๙๑) นี้เอง และก่อนหน้านั้นอาหรับก็ได้
มีขึ้นหลายประเทศแล้ว ทั้งในตะวันออกกลาง
และแอฟริกาเหนือ หากแต่ว่าบางประเทศยัง
ไม่เป็นอิสระเพราะฝรั่งเศสปกครองอยู่

ในทันทีที่อิสราเอลเป็นเอกราช ก็ถูก
อาหรับรุมรบเพื่อจะทำลาย ทั้งนี้เพราะอิสราเอล
เกิดขึ้นมาในดินแดนปาเลสไตน์ที่อาหรับถือว่า
เป็นของตน ในการรุกรบอิสราเอลมีอียิปต์เป็น
หัวหน้า ตั้งแต่ในสงครามครั้งแรก ในปี ค.ศ.
๑๙๔๘ และ ๑๙๔๙ แต่ก็ไม่สำเร็จ แม้
กษัตริย์อับดุลลาห์แห่งจอร์แดนจะใช้กองทัพที่
อังกฤษสนับสนุน เข้ายึดนครจอร์ดาเล็มได้ครั้ง
หนึ่ง และอียิปต์รุกรบถึงภาคใต้ของอิสราเอลก็
ตาม แต่ก็รุกรบต่อไปไม่ได้ และปราชัยต่อ
อิสราเอล อิสราเอลจึงคงเป็นประเทศและดำรง
เอกราชอยู่จนทุกวันนี้

ความปราชัยของอาหรับในปี ค.ศ. ๑๙๔๘
และการที่ไม่สามารถทำลายอิสราเอลซึ่งมีพล
เมืองเพียงไม่กี่แสนคนได้นั้น เป็นสาเหตุ
ประการสำคัญที่ผลักดันให้พันเอก อับเตลกาบาล
นัสเซอร์ พยายามแก้มืออิสราเอลอยู่เรื่อยมา
นอกจากนั้นแล้วนัสเซอร์ ถือว่าความปราชัย
ในครั้งนั้น เกิดเพราะความเหลวแหลกของ-

* แนวสอบชุดสถานการณ์ปัจจุบันนี้ จัดเสนอขึ้นตามความต้องการของสมาชิก ทั้งนี้เพื่อประกอบความ
รู้ในการสอบหลักสูตรวิชาข้าราชการพลเรือนตามหลักสูตรใหม่

กษัตริย์ฟารุค นัสเซอร์จึงได้ทำการปฏิวัติล้มล้างราชบัลลังก์ เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๓ (พ.ศ. ๒๔๙๖) โดยมีความมุ่งหมายที่จะสร้างให้อียิปต์เข้มแข็ง เพื่อสามารถแก้มือ และล้างอายที่อัสราเอลในครั้งแรกให้ได้ เพื่อรวมอาหารับทุกประเทศเข้าด้วยกันให้เป็นปึกแผ่นเมื่อเขาได้เป็นประธานาธิบดีแล้ว ในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ เขาก็ได้ประกาศโอนคลองสุเอซมาเป็นของรัฐ และไม่ได้อปปิดความมุ่งหมายในการที่จะรวมอาหารับอีกต่อไป ด้วยการประกาศต่อโลกว่าจะสร้างจักรวรรดิอาหรับ จากฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติกในแอฟริกาเหนือคั่นตะวันออก คือในตะวันออกกลางนี้ และพร้อมกันนั้นประธานาธิบดีนัสเซอร์พยายามดำเนินการอย่างที่ตั้งใจเอาไว้โดยทำให้ตนเองและอียิปต์เป็นหัวหน้าของอาหรับทั้งหมด ไม่ว่าอาหรับไหนจะยอมหรือไม่ก็ตาม และหากว่าไม่เห็นด้วยก็ต้องกำจัดเสีย กล่าวกันว่าการที่กษัตริย์ไฟซอลแห่งอิรัก ถูกปฏิวัติ และถูกปลงพระชนม์ในปี ค.ศ. ๑๙๕๘ นั้น ก็ด้วยนามิของผู้ที่นิยมนัสเซอร์ กษัตริย์สุสเซนแห่งจอร์แดนองค์ปัจจุบันก็เกือบไป ที่รอคไค้เพราะอังกฤษส่งทหารเข้าไปช่วยเท่านั้น และกล่าวกันต่อไปอีกว่า ในขณะนั้นยังไม่แน่ว่าจะครองราชย์ได้

นานสักเพียงไหน ในเมื่อเผชิญกับการคิรร้ายของกองโจรอาหรับจากปาเลสไตน์ซึ่งมีทั้งฝ่ายขวาและซ้าย และในปีเดียวกันนั้น นอกจากจอร์แดนแล้ว เลบานอนก็เกือบจะล้มเพราะฝีมือผู้นิยมนัสเซอร์เหมือนกัน หากแต่ว่าประธานาธิบดีเอลูแห่งเลบานอนขอให้สหรัฐอเมริกาส่งทหารนาวิกโยธินซึ่งประจำอยู่ที่กองทัพเรือที่ ๖ ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเข้าไปช่วยได้ทันเวลาที่ สำหรับกรณี อิหม่าม อัลบาตาร์ แห่งเยเมนถูกล้มไป ก็เพราะสาเหตุทำนองเดียวกัน

การขัดขวางของอังกฤษและสหรัฐอเมริกาที่ทำให้แผนการครอบงำตะวันออกกลางล้มเหลวไป เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ประธานาธิบดีนัสเซอร์ชิงชิงมหาอำนาจทั้งสองหนัก ขึ้น ประกอบกับในขณะนั้นอียิปต์ประสบความยุ่งยากทางเศรษฐกิจและเมื่อขอความช่วยเหลือไปยังสหรัฐอเมริกาไม่ได้อย่างที่ตั้งใจ ประธานาธิบดีนัสเซอร์ก็หันไปขอความช่วยเหลือโซเวียตรัสเซียและประเทศคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่แพ้สงครามกับอัสราเอลอีกในปี ค.ศ. ๑๙๕๖

สงครามครั้งนั้น ก็เช่นเดียวกับสงครามครั้งที่ ๓ ระหว่างอาหรับกับอัสราเอล ในปี ค.ศ. ๑๙๖๗ (พ.ศ. ๒๕๑๐) คืออัสราเอลลงมือก่อน

แต่สงครามในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ อังกฤษและฝรั่งเศสรู้เห็นเป็นใจกับอิสราเอล และเข้าสมทบด้วยโดยให้เหตุผลว่าเพื่อป้องกันคลองสุเอซอันเป็นเส้นทางเดินเรือให้ปลอดภัย ซึ่งเมื่ออเมริกาเป็นฝ่ายคัดค้านอังกฤษและฝรั่งเศสและขัดขวางอย่างเต็มที่ และสหรัฐอเมริกาเป็นผู้เสนอญัตติในคณะมนตรี ความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ สั่งให้อิสราเอลอังกฤษและฝรั่งเศสยุติการรบและถอนทหารออกจากอียิปต์ก็ตาม แต่ก็ไม่วายที่จะได้รับความไม่พึงพอใจจากอียิปต์

แต่อย่างไรก็ตาม จากเหตุการณ์เหล่านั้นเองที่เป็นเหตุให้นัสเซอร์ และบรรดาอาหรับที่นิยมนัสเซอร์ กลียุคขังมหาอำนาจตะวันตก และเมื่อขอความช่วยเหลือไม่ได้ ก็หันหาโซเวียตรัสเซียซึ่งเตรียมที่จะขยายอิทธิพลเข้าไปในตะวันออกกลางอยู่แล้ว รัสเซียจึงยื่นมือให้ความช่วยเหลือทันที

การที่อียิปต์ต้องแพ้สงครามกับ อิสราเอล ในปี ค.ศ. ๑๙๕๖ อย่างย่อยยับนั้นไม่มีข้อแก้ตัวเหมือน กับการ ปราศัยใน สงครามครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๘ ซึ่งได้อ้างว่าอังกฤษและฝรั่งเศสเข้ามาช่วยอิสราเอลรบกับอียิปต์ด้วย และอียิปต์รบไปตามลำพังจริง ๆ ไม่มีใครช่วยเหลือ และเมื่อแพ้สงครามอิสราเอลถึงสองครั้ง

ประธานาธิบดีนัสเซอร์ก็คงแค้นหนัก และคิดว่า การที่หวังพึ่งอาหรับรวมกันเพื่อให้เป็นปึกแผ่นอยู่ใต้อำนาจของตนเองนั้น ก็ทำไม่ได้ เพราะฉะนั้นทางเดียวที่จะทำได้ก็คือ พึงโซเวียตรัสเซีย และยอมทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้อาวุธและยุทธภัณฑ์ที่จำเป็น มีข่าวกล่าวว่าแม้ไม่มีเงินสดก็ซื้อด้วยเงินเชื่อไปก่อน ซึ่งปรากฏในระยะเวลาต่อมาว่าต้องใช้หนี้ โซเวียตรัสเซียอยู่หลายปี

เมื่ออียิปต์คิดว่าการที่หวังพึ่งโซเวียตรัสเซีย หรือการที่จะพยายามให้อาหรับทั้งหลายอยู่ในอำนาจของตนไม่สำเร็จแล้ว ก็พยายามเปลี่ยนนโยบายเป็นวิธีที่ประนีประนอมและอ่อนโยนกว่านั้น คือการให้ความร่วมมือกัน ในค.ศ. ๑๙๕๘ ซีเรียก็เข้าร่วมกับอียิปต์เป็นสหสาธารณรัฐอาหรับ แต่พอถึงปี ค.ศ. ๑๙๖๑ ก็ต้องถอนตัวไป แต่อียิปต์ยังไม่ยอมเลิกการคิดเป็นสหสาธารณรัฐอาหรับ โดยการชักนำให้เยเมนสมัยที่อิหม่าม อัลบาคาร์ เป็นประมุข แต่แล้วต่อมา นัสเซอร์ก็สนับสนุนให้พันเอกลาซาลเป็นกบฏ และคว่ำ อิหม่าม อัลบาคาร์ เสีย

นอกจากอียิปต์พยายามรวมอาหรับเพื่อต่อสู้อิสราเอลแล้ว ได้พยายามหาเสียงในหมู่

ประชาชนในโลกที่ไม่ใช่อาหรับแต่นับถือศาสนาเดียวกับอาหรับด้วยเพื่อสนับสนุนอาหรับอย่างไรก็ดี ในกรณีดังกล่าวนี้ทำให้ยิปต์ต้องประสบความวุ่นวายอยู่มาก เพราะในระหว่างที่เกิดสงครามกลางเมืองในเยเมนประมาณ ปี ค.ศ. ๑๙๖๕ นั้น ชาอูติอาระเบียสนับสนุนอิหม่าม แห่งเยเมน ให้ต่อสู้กับกบฏ ซึ่งยิปต์สนับสนุนอยู่ดังกล่าวมาแล้ว และได้สู้รบกันอยู่ ๓ ปี แม้ยิปต์จะทุ่มเทเงินทองและอาวุธช่วยเท่าไร ก็ไม่สามารถทำให้ฝ่ายกบฏชนะฝ่ายกษัตริย์ได้ และในที่สุดชาอูติอาระเบียก็กลายเป็นศัตรูกันขึ้นมาอย่างเปิดเผย จนถึงกับยิปต์ทิ้งระเบิดหมู่บ้านชายแดนอาระเบียหลายครั้ง พร้อมทั้งคำขู่ว่าจะทิ้งระเบิดให้ราบคาบไปและต่อมาเมื่อยิปต์เห็นว่าจะทุ่มเทเงินหรืออาวุธเท่าไรก็ไม่สามารถช่วยฝ่ายกบฏในเยเมนชนะฝ่ายกษัตริย์ได้ ในที่สุดประธานาธิบดีนัสเซอร์ก็เป็นฝ่ายนัดหมายกษัตริย์ไฟซอล แห่งชาอูติอาระเบีย เจรจากันที่ชาอูติอาระเบีย เพื่อตกลงกันว่าทั้งสองฝ่ายจะไม่แทรกแซงและก้าวก่ายในเรื่องของเยเมน แต่ในการประชุมนี้ไม่มีฝ่ายเยเมนเข้าประชุมด้วยเลย และผลการประชุมครั้งนั้นตกลงกันว่าจะให้เยเมนทั้งสองฝ่ายเปิดการเจรจากันเองเพื่อปรองดองกัน แต่

ยังไม่ทันที่จะได้ผลอย่างไร เพราะในไม่ช้าประธานาธิบดีซาลาล ฝ่ายกบฏก็ถูกโค่นลงไปอีก เพราะเกิดยึดอำนาจขึ้นมาอีกในเยเมน นี่คือการวุ่นวายอีกจุดหนึ่งในตะวันออกกลางในขณะนี้

ทางฝ่ายจอร์แดน นับตั้งแต่เกิดปฏิวัติในอิรัก เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๘ ฝ่ายที่นิยมประธานาธิบดีนัสเซอร์เกือบจะล้มราชบัลลังก์จอร์แดนได้สำเร็จ หากอังกฤษไม่ส่งทหารเข้าไปช่วยป้องกันไว้ทันที่ ทั้ง ๆ ที่กษัตริย์อูสเซนเองทรงขอร้องให้อังกฤษถอนทหารออกไปก่อนหน้านั้นไม่นาน ในระยะเดียวกันนี้อีกเหมือนกัน รัฐบาลเลบานอนก็ขอให้สหรัฐอเมริกาส่งทหารนาวิกโยธินประจำกองเรือที่ ๖ ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียนเข้าไปป้องกันเลบานอน เพราะเหตุว่าฝ่ายนิยมประธานาธิบดีนัสเซอร์กำเริบ พยายามยึดอำนาจ นอกจากนั้นแล้วเหตุการณ์ทำนองเดียวกัน ก็เกิดตามขึ้นมาในชูตาน โดยฝ่ายที่นิยมชมชอบประธานาธิบดีนัสเซอร์คิดจะยึดอำนาจจากประธานาธิบดีอายูด แต่ไม่สำเร็จ กษัตริย์อิหร่านแห่งลิเบียก็เกือบจะต้องสูญเสียราชบัลลังก์ไปเช่นเดียวกัน แต่แล้วเมื่อ ๒ ปีที่แล้วมานี้ก็ถูกโค่นลงจนได้ และพันเอกคานาฟี ประมุขของลิเบียก็ได้แสดงให้เห็น

แล้วว่าเขากลมเกลียวกับอียิปต์แค่ไหน ถึงได้รวมเข้ากับสหสาธารณรัฐอาหรับ หรืออียิปต์เป็นสหพันธรัฐแล้ว

ในเดือนกันยายนปีที่แล้วได้เกิดเหตุร้ายขึ้นในจอร์แดน เมื่อกองโจรอาหรับจากปาเลสไตน์เกิดรบกับทหารรัฐบาล เพราะเหตุว่ารัฐบาลจอร์แดนทนไม่ได้ที่จะให้กองโจรเป็นใหญ่เป็นโตโดยละเมิดกฎหมายและย้ายจอร์แดนอีกต่อไปถึงขนาดจู่เครื่องบินโดยสายไอฟันของสหรัฐอเมริกา อังกฤษและสวีเดนแลนด์ไปทำลายเสียที่สนามบินนอกกรุงอัมมา นครหลวงรวม ๓ เครื่อง อีกหนึ่งเครื่องเป็นเครื่องบินโดยสารขนาดยักษ์คือแบบจัมโบเจ็ตของบริษัทการบินอเมริกัน ถูกจ้วงระเบิดทั้งที่ท่าอากาศยานกรุงโคโรไนอียิปต์ ขณะที่กองโจรอาหรับกำลังสู้รบกับรัฐบาลจอร์แดน ซีเรียซึ่งเป็นอาหรับอีกประเทศหนึ่งที่ประกาศเป็นศัตรูกับจอร์แดนมาตั้งนานแล้ว ก็ได้ส่งยานเกราะเป็นกองพลน้อยเข้าไปในจอร์แดนเพื่อช่วยกองโจร แต่ก็ถูกกองทัพจอร์แดนตีแตกกระจายเสียหายและต้องถอยหนี ด้วยเหตุนี้เองซีเรียจึงถูกบีบคั้นจากหลายประเทศรวมทั้งอาหรับด้วยให้เลิกบุกจอร์แดน ผลก็คือประธานาธิบดีอัสซาดของซีเรียถูกยึดอำนาจ และถูกปลดออกไปหลังจากนั้นชั่ววันระยะเวลาไม่นานนัก

เมื่อปลายปีที่แล้ว การสู้รบระหว่างทหารจอร์แดนกับกองโจรอาหรับก็เกิดขึ้นอีก แต่คราวนี้เหตุการณ์สงบในช่วงระยะไม่กี่วัน โดยอียิปต์และอาหรับอื่น ๆ ต้องเข้าห้ามปรามเช่นครั้งก่อน ๆ ทั้งนี้เพราะอียิปต์กับจอร์แดนกำลังเป็นสหายนิตินในการที่ยอมรับการไถ่เกลียขององค์การสหประชาชาติยอมหยุดยิง และเจรจาสันติภาพกับอิสราเอล แต่การตัดสินใจของอียิปต์กับจอร์แดนในครั้งนั้น ถูกอาหรับชาติอื่น เช่นซีเรีย อิรัก ฯลฯ คัดค้านอย่างรุนแรงถึงขนาดเรียกประธานาธิบดี นัสเซอร์ว่าผู้ทรยศทีเดียว และจุดนี้แหละเป็นจุดที่สำคัญอันหนึ่งที่ทำให้อาหรับแตกแยกกันเองอย่างรุนแรงยิ่งขึ้น

อย่างก็ตาม ทางฝ่ายอียิปต์ก็ได้สูญเสียผู้นำคนสำคัญไปอย่างกะทันหัน คือเมื่อประธานาธิบดี นัสเซอร์ถึงแก่กรรมลง เมื่อ ๑๑ พ.ย. ๒๕๑๓ อันวาร์ซาดัต ได้เข้ารับตำแหน่งต่อไป ซึ่งอียิปต์ภายใต้การนำของผู้คนใหม่ได้เริ่มแสดงท่าทีให้เห็นว่า จะทุ่มเทความสนใจในเรื่องกิจการภายในประเทศมากกว่าที่จะพิชิตกับอิสราเอลดังแต่ก่อน

ในขณะเดียวกัน ทางฝ่าย ซีเรียก็มีการเปลี่ยนแปลง เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ ฝ่ายซีเรียได้เกิดรัฐประหารขึ้น ล้มล้างรัฐบาล

ซึ่งต่อต้านอิสราเอลอย่างรุนแรง และรัฐบาลใหม่แสดงท่าทีว่าต้องการผูกมิตรกับเพื่อนบ้านมากยิ่งขึ้น ได้มีการเจรจากับเลบานอนเรื่องความร่วมมือทางสันติภาพแสดงแสดงท่าทีว่าจะเข้าร่วมในสหพันธรัฐอาหรับ ซึ่งรวมขึ้นจากอียิปต์ ลิเบีย และยูดา

ในช่วงเวลาเหล่านี้ ในเดือนมิถุนายน ค.ศ. ๑๙๖๗ (พ.ศ. ๒๕๑๐) สงครามยกที่ ๓ ก็เกิดขึ้นระหว่างอิสราเอลกับอาหรับ และสงครามได้สิ้นสุดลงในเวลาเพียง ๖ วันเท่านั้น โดยฝ่ายอียิปต์ จอร์แดนและซีเรีย เป็นฝ่ายพ่ายแพ้อย่างราบคาบ และอิสราเอลยึดดินแดนอาหรับบางส่วน และไม่ยอมถอนทหารคืน ส่วนอียิปต์ก็ได้เปิดคลองสุเอซให้เรือนานาชาติใช้ตั้งแต่บัดนั้นมา และต่างฝ่ายต่างก็คุมเข้มกันอยู่ และมีบางครั้งก็ปะทะกันบ้าง และในขณะเดียวกัน สหรัฐอเมริกา และสหประชาชาติก็ยื่นมือเข้ามาเพื่อช่วยให้มีการเจรจาสันติภาพกันขึ้น แต่ในครั้งแรก ๆ อิสราเอลไม่ยอมผ่อนปรนให้แก่ฝ่ายอาหรับ เช่นการให้กำหนดเขตปลอดทหาร หรือการถอนทหารก็ตี แต่ต่อมาทหารฝ่ายอิสราเอลได้ผ่อนคลายน้อยเรียก ร้องลงไปมาก นางไกลแมร์ นายกรัฐมนตรีหญิงของอิสราเอลถึงกับแถลงในรัฐสภาว่า เธอ

ไม่หวังต่อไป แล้วว่าจะให้อียิปต์ ถอนจรวดออกจากแนวคลองสุเอซทั้งหมด นายอับอับัน รัฐมนตรีต่างประเทศได้ให้ความเห็นว่า อิสราเอลต้องการที่จะร่วมหารือกับสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้เพราะนอกจากจะทำให้อิสราเอลยังได้รับความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกาแล้วอิสราเอลยังได้รับความเข้าใจอันดีจากสหรัฐอเมริกาในเรื่องของการเรียกร้องดินแดนคืนนั้นด้วย ในขณะที่เดียวกันนายพลโมเช่ คายัน รัฐมนตรีกลาโหม ซึ่งไปเยือนสหรัฐอเมริกา เมื่อต้นเดือนธันวาคมที่ผ่านมา ก็ได้แถลงกับหนังสือพิมพ์ว่า อิสราเอลพร้อมที่จะเข้าร่วมโต๊ะเจรจาสันติภาพอีกครั้งถ้าหากโอกาสอำนวย

ซึ่งในเวลาต่อมาได้ตกลงกันว่าจะเจรจากันอีกครั้งหนึ่ง ในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ สกน แต่อย่างไรก็ตาม ในการประชุมรวมกันในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ดังกล่าวนั้น ยังมีปัญหาบางอย่างที่ไม่อาจตกลงกันได้ อาทิเช่นดังปัญหาที่นางไกลดา แมร์ นายกรัฐมนตรีของอิสราเอลแถลงปฏิเสธข้อเสนอครั้งสุดท้ายของประธานาธิบดีอันวาร์ ซาดัต แห่งอียิปต์ ที่จะให้อิสราเอลถอนทหารจากฝั่งตะวันออกของคลองสุเอซ เข้าไปยังตอนในของคาบสมุทรซีนาย โดยที่อียิปต์เสนอว่า หากอิสราเอลทำเช่นนั้นแล้วอียิปต์จะเปิดคลองสุเอซให้เรือของนานาชาติเดินต่อไป

ได้^{๕๕} ทั้งนี้เพราะนางโกล แมร์ กล่าวว่าข้อเสนอทางอียิปต์แสดงให้เห็นว่า อียิปต์ต้องการเอาเปรียบอิสราเอลในทางยุทธศาสตร์ และในขณะเดียวกัน ก็ไม่ยอมที่จะตกลงปรองดองเรื่องสันติภาพด้วย นางโกล แมร์ กล่าวต่อไปอีกว่า อันที่จริงอิสราเอลพร้อมที่จะร่วมมือเพื่อช่วยให้คลองสุเอซใช้ได้ อีก แต่ต้องตกลงกันในเรื่องอื่น ๆ รวมทั้งในเรื่องสันติภาพด้วย การที่นายกรัฐมนตรีอิสราเอลกล่าวเช่นนั้น ก็เพราะประธานาธิบดีอียิปต์ไม่ได้เอ่ยปากถึงเรื่องที่จะให้อิสราเอลเดินเรือได้เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ และเมื่ออิสราเอลแย้งขึ้นมา อียิปต์ก็หาว่าอิสราเอลบอกข้อเสนอสองของประธานาธิบดีชาติคัต และยืนยันด้วยว่า อียิปต์จะยอมให้อิสราเอลเดินเรือผ่านคลองสุเอซได้ก็ต่อเมื่อตกลงกันในเรื่องอาหรับที่อพยพออกจากปาเลสไตน์ ให้เรียบร้อยเสียก่อน

คำพูดของทั้งสองฝ่ายแสดงให้เห็นว่า เรื่องการเปิดคลองสุเอซให้เรือผ่านได้อีก นับเป็นเรื่องการต่อรองกัน และเท่ากับเป็นการหยั่งเชิงกันด้วย แต่อย่างไร ๆ ก็คงทราบกันแล้วว่าอิสราเอลนั้น จะไม่ยอมถอนทหารจากดินแดนอาหรับที่ยึดไว้ได้แน่ เว้นไว้เสียแต่จะตกลงกันในเรื่องสันติภาพให้ได้เสียก่อน ไม่ใช่ถอนทหารก่อนทำสัญญาหรือตกลงกันเรื่องนั้น

จากการพิจารณาถึงข้อเสนอของอียิปต์และคำตอบของอิสราเอลดังกล่าวมานี้ แสดงว่าทั้งสองฝ่ายไม่ยอมผ่อนปรนให้แกกัน และที่ยืนยันกันจะให้ฝ่ายตรงกันข้ามทำตามข้อเรียกร้อง และเงื่อนไขของตนก่อน ซึ่งตามความเห็นของนักการทหารก็ดี และผู้สังเกตการณ์ก็ดี จะบ่งบอกว่า อียิปต์จะไม่ยอมเปิดคลองสุเอซให้เดินเรือเป็นอันขาดราบเท่าที่ทหารอิสราเอลตั้งมั่นอยู่ริมคลองคั่นตะวันออก ส่วนอิสราเอลก็ไม่ยอมที่จะเสียเปรียบในทางยุทธศาสตร์ ที่จะถอนทหารเข้าไปในคาบสมุทรซีนาย หรือเข้าไปตั้งแนวป้องกันใหม่แน่

ฉะนั้น จึงสามารถสรุปและคาดการณ์ได้ว่าปัญหาเรื่องสันติภาพในตะวันออกกลางนี้ จะต้องกลับไปเจรจากันอีก สำหรับการเจรจาครั้งนี้ก็คงตกลงกันในเงื่อนไขที่อียิปต์ยอมยึดกำหนดหยุดยิงออกไปอีก เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ศกนี้ จนถึงวันที่ ๘ มีนาคม ศกเดียวกัน ซึ่งถ้าหากทั้งอียิปต์และอิสราเอลแสดงท่าทีไม่ยอมผ่อนปรนต่อกันอย่างทีกล่าวนมาแล้ว ก็เป็นที่น่าวิตกอยู่ว่า กำหนดการหยุดยิงที่ยึดกันมาเป็นครั้งที่ ๒ แล้วนั้น จะผ่านไปอีกโดยไม่มีทางที่จะตกลงอะไรกันได้

ข้อสอบ :

การสอบแข่งขันเพื่อรับทุนเล่าเรียนหลวงและทุนรัฐบาล

ชุดที่ ๑ วิชาภาษาไทย ก. ทุนเล่าเรียนหลวง ปี ๒๕๑๓ และทุนรัฐบาล ปี ๒๕๑๔

หลักภาษา

๑. ก. ตัว ณ และ น มีที่ใช้ต่างกันอย่างไร
ข. คำบางคำมีการันต์ได้เช่น ศาสตร์
บางคำไม่มีการันต์ เช่น บัทร การที่จะ
การันต์หรือไม่การันต์นั้น มีเกณฑ์อย่างไร
บ้าง
๒. ก. คำบาลี และสันสกฤตมีลักษณะพอจะ
สังเกตได้อย่างไรบ้าง
ข. การใช้ ไ—ไ— — ย ไ—ย มีเกณฑ์
อย่างไร

วรรณคดี

คำชี้แจง ใช้หนังสือวรรณคดีไทยที่ท่านศึกษา
ในชั้นมัธยมศึกษา ๔—๕ เป็นหลักในการ
ตอบคำถามข้างล่างนี้

๓. ตอบคำถามต่อไปนี้ให้สั้นที่สุด แต่แสดง
ความรู้ ความคิดของท่านโดยสมบูรณ์ที่สุด
ก. สำนวนที่ว่า “เจ็ดชั่วโคตร” นั้นนับ
อย่างไร
ข. การที่พระเจ้าสุทนต์มหาราชนาโอรส
และธิดาให้แก่ชู้ชกนั้น เป็นการแสดง
ถึงอะไร ถ้าเรื่อนั้น ไม่มีการพระราชทาน
สองกุมารจะเป็นอย่างไร
ค. อ่านนวนิยายที่ดีมีประโยชน์อย่างไร
ท่านอ่านเรื่องใดที่ได้ประโยชน์ดังกล่าว
ง. พระไตรปิฎกประกอบด้วยคัมภีร์สำคัญ
ใดบ้าง
จ. ที่มักกล่าวกันว่า วัดพระเชตุพนมี
ลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย
นั้นเพราะเหตุใด

* การสอบแข่งขันเพื่อรับทุนเล่าเรียนหลวงและทุนรัฐบาลเพื่อส่งผู้สอบได้ไปศึกษาวิชา ณ ต่างประเทศ ชั้นปริญญา
ตรี ก.พ. ได้จัดสอบในราวเดือนพฤษภาคมของทุกปี ผู้สนใจติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่ฝ่ายการสอบ กอง
วิชาการและสอบไล่สำนักงาน ก.พ.

๔. ตอบคำถามต่อไปนี้ โดยเลือกคำตอบที่เห็นว่า ถูกต้องที่สุด แต่เพียงข้อเดียว ยกข้ออื่นเขียนลงในกระดาษคำตอบของท่าน ทั้งอักษรกำกับข้อ และทั้งข้อความ

๑) นิทานชาดกในวรรณคดีมีประโยชน์อย่างไร

- ก. ให้ความบันเทิง
- ข. สรรเสริญพระศาสนา
- ค. แสดงตัวอย่างที่ดี
- ง. เผยแพร่ศาสนา
- จ. ก่อให้เกิดความเชื่อมั่น

๒) วรรณคดีต่อไปนี้เรื่องใดทำให้รู้จักชีวิตจิตใจคนไทยได้ดีที่สุด

- ก. นิราศภูเขาทอง
- ข. เสภาขุนช้างขุนแผน
- ค. ลิลิตเทวลงพวย
- ง. บทละครว่าเรื่องอิเหนา
- จ. ฉันทยอเกียรติชาวนครราชสีมา

๓) ท้าวชุก “ชักแม่น้ำทั้งห้า” มาทูลพระเวสสันดรนั้น ชุกทูลอย่างไร

- ก. พุดเพื่อใจ
- ข. กล่าวโดยละเอียด
- ค. พุดเกินความจริง
- ง. ยกย่องสรรเสริญ

๔. พุดอ้อมค้อมเพื่อหวานลุ่ม

๔) พระมหาอุปราชาทรงเป็นผู้แพ้ แต่มีคุณสมบัติน่าสรรเสริญที่เด่นชัดที่สุดตามข้อใด

- ก. ความรอบคอบ
- ข. ความกตัญญู
- ค. ความไม่ประมาท
- ง. ความมีขีติยามานะ
- จ. ความตั้งใจจริงไม่ท้อถอย

๕) พระราม และอิเหนาต่างก็จากบ้านเมือง และทำสงครามรบพุ่งช้านานเหมือนกัน แต่มีข้อแตกต่างสำคัญในเรื่องใด

- ก. ความมองอาจเข้มแข็ง
- ข. ความรักคู่ครอง
- ค. ความมีมานะอดทน
- ง. ความกล้าได้กล้าเสีย
- จ. ความมีเมตตาต่อผู้แพ้

๖) โดยทั่วไปแล้วกวีไทยนิยมพรรณนาธรรมชาติ มีกวีท่านใดที่พรรณนาไว้อย่างถูกต้องชัดเจนแสดงถึงความช่างสังเกตพิจารณาของท่าน

- ก. สุนทรภู่
- ข. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
- ค. น.ม.ส.

- ง. กรมสมเด็จพระปรมาธิบดี
 จ. เจ้าฟ้าธรรมธิเบศร์
 ๗) วีรชนท่านใดที่องอาจกล้าหาญยิ่ง
 จนเห็นการสงครามต่อสู้เป็นเครื่อง
 บันเทิงให้ความสนุกสนาน
 ก. ท้าวสุรนารี ง. พระนเรศวร
 ข. พระเจ้าตากสิน จ. พระสุริโยทัย
 ค. พระพุทธยอดฟ้าฯ
 ๘) ชีวิตของ วิสูตรคุรุลักษณะฯ แสดง
 ให้เราทราบว่ามนุษย์เราจะมีชีวิต
 สุขสมบูรณ์อย่างแท้จริงเมื่อใด
 ก. เมื่อมีเงิน
 ข. เมื่อได้รับความรัก
 ค. เมื่อได้ทำตามความปรารถนา
 ง. เมื่อมีการศึกษาดี
 จ. เมื่อได้ท่องเที่ยวไปในที่ต่างๆ
 ๙) วรรณกรรมร้อยกรองของไทยโดย

ทั่วไป เน้นเรื่องใดมากที่สุด

- ก. ศิลปะการแต่ง
 ข. เนื้อเรื่อง
 ค. หลักธรรม
 ง. แนวความคิด
 จ. พรรณนาความรู้ สึก
 ๑๐) ท่านคิดว่าหน้าที่สำคัญที่สุดของ
 วรรณกรรมควรเป็นไปตามข้อใด
 ก. ให้ความรื่นรมย์
 ข. ทำให้ได้หลักหนีจากความวุ่นวาย
 ของชีวิต
 ค. ทำให้เกิดวิจารณ์ญาณ
 ง. สอนใจให้มีศีลธรรมอันดี
 จ. ผ่อนคลายจากความเคร่งเครียดใน
 ภาระการงาน

เรียงความ

๕. ภารกิจของข้าพเจ้าในอนาคต

ชุดที่ ๒ วิชาภาษาไทย ก.ข.

ทศวรรษหน้าหลวงปี ๒๕๑๓ ทศวรรษหน้า ปี ๒๕๑๔

หลักภาษา

๑. ก. ท่านเข้าใจว่าไวยากรณ์คืออะไร มี
 ผู้กล่าวว่าภาษาไทยไม่มีไวยากรณ์นั้น ท่าน
 เข้าใจว่าถูกต้องหรือไม่ถูกต้องอย่างไร

ข. คำต่อไปนี้เขียนถูกบ้าง ผิดบ้าง คำ

ใดเขียนผิดให้แก้ไขให้ถูกต้อง ถ้าสามารถ
 อธิบายได้ก็ให้อธิบายด้วยว่าผิดอย่างไร

(๑) ภาษาสันสกฤต (๒) โทรสัพย์

(๓) นามบัตร	(๔) วันศุกร์	(๑๑) บรรทัด	(๑๒) บรรทัด
(๕) พฤษจิกายน	(๖) กรีน	(๑๓) ประสาท	(๑๔) ปราสาท
(๗) ปักขิน	(๘) ลูกพุดซา	(๑๕) จิตร	
(๙) ทราบขงใจ	(๑๐) จ้างค์		

วรรณคดี

๒. ก. จงพิจารณาบทประพันธ์ต่อไปนี้ และจงชี้แจงความไพเราะของการใช้ถ้อยคำ สำนวน ภาษาตลอดจนความหมาย

(๑) ฅ้อยเหี้ยฮีธอรร
ฅิยามยทุธสิยรรยง	ถุทัยอ่อนระทวยองค์
เผยยศอนงค์สรพ
(๒) ไม่เมาเหล้าแต่เรายังเมารัก
ถึงเมาเหล้าเข้าส่ายก็หายไป	สุดจะหักห้ามจิตคิดไฉน
แต่เมาใจน้ประจำทุกคำคั้น
(๓) พระฤทธองฤทธราม
ราญอริราชแฉ้ว	รอนราพนธ์ แลฤา
แดกแพทุกราย
(๔) บังเกิดลมสลาตันตงตเป็นลูกคลื่นอยู่ ครนเครง คลื่นใหญ่โยนกระทบกระแทก
กระทั้งผะผาง ส้าเกาก้อบปางลงในท่ามกลางทะเลหลวง	
(๕) พิศพิศตร์พลางพะยักย้าย
แผ่นนแล้วแผ่น โนนนา	อ่านท่านดั่งอ่านป้าย

ข. จงถอดคำประพันธ์ของโคลงต่อไปนี้

ธรรมดาผู้กอบด้วย	ลักษณะ
ที่จะเป็นประชาปะ	ป็นไท
ใครเลยจะเคยละ	เลิงล่อ ล้อแอ
โหรมิสร้างใส่ใคร	เยาะเย้ยเลยเกิน
ใครเล่าเนาลักษณต้อย ตำรา	
ใครเล่าเบาปัญญา	โยกย้าย
ใครเล่าเปล้าราคา	เป็นเครื่อง ขันนอ
ใครเล่าเนาโนคร้าย	ใครรู้ดูหรือ

ประวัติวรรณคดี

๓. คำประพันธ์ต่อไปนี้มีลักษณะอย่างไร และปรากฏว่าเริ่มแต่งในสมัยไหน (หรือราว พ.ศ.) จงยกชื่อมาประกอบคำอธิบายประเภทละ ๒ เล่ม พร้อมด้วยรายละเอียดพอสมควร
- ลิลิต นิราศ บทละคร เสนาและเพลงยาว

เรียงความ

๔. ภาษาไทยในปัจจุบัน
การประพันธ์

๕. จงแต่งคำกลอนสุภาพยาวประมาณ ๑๐ ถึง ๑๒ คำกลอน พรรณนาความรู้^๕ของผู้ที่กำลังจะไปศึกษาในต่างประเทศ

ชุดที่ ๓

วิชาภาษาไทย ก.

ทุนเล่าเรียนหลวง ปี ๒๕๑๒

หลักภาษาไทย

ข้อ ๑. ในวิชาหลักภาษาไทย คำต่อไปนี้หมายถึงอะไร จงอธิบายและให้ตัวอย่างประกอบ

๑. พยัญชนะต้น ๕. กรรมกรกรก
๒. พยัญชนะกลาง ๖. กรรมวาจก
๓. อักษรนำ ๗. วิกตรรถกริยา
๔. อักษรกลาง

ข้อ ๒. ก. ประโยค และ อนุประโยค ต่างกันอย่างไร มีกี่ประเภท อะไรบ้าง จงอธิบายและให้ตัวอย่าง

ข. ในภาษาไทยมีวิธีแสดงสระอย่างไรบ้าง

วรรณคดี

ข้อ ๓. ถ้าท่านสอบชิงทุนเล่าเรียนฯ ได้สำเร็จ และได้ไปศึกษาในต่างประเทศ ท่านเห็นว่าวรรณกรรมเรื่องใดที่ท่านศึกษามาแล้ว จะเป็นประโยชน์สอดคล้อง

กับชีวิตของท่านในระยะเวลาอันมากที่สุด กล่าวถึงวรรณกรรมเรื่องนั้น และประโยชน์ตามความคิดเห็นของท่านให้เต็มที่

ข้อ ๔ คำข้แจง

๑. อ่านข้อความและตอบคำถามต่อไปนี้ โดยใช้หนังสือที่ท่านศึกษามาแล้วเป็นหลัก

๒. ในคำถามแต่ละข้อจงเลือกคำตอบที่ท่านเห็นว่า ถูกต้องที่สุด จากข้อ ก. ข. ค. ง. หรือ จ. แต่เพียงข้อเดียว ยกข้ออื่นเขียนลงในกระดาษคำตอบของท่าน ทั้งอักษรกำกับข้อ และทั้งข้อความ

“กำแพงรอบคอบคู่ก็คู่ลึก
ไม่น่าศึกอ้ายพม่าจะมาได้
ยังให้มันข้ามเข้าเอาเวียงชัย
โอ้ออย่างไรเหมือนบุรีไม่มีขาย”

๑) ข้อความนี้กล่าวถึงเมืองใด

ก. กาญจนบุรี ง. กรุงเก่า

- ข. พิษณุโลก จ. ชนบุรี
ค. เชียงใหม่
- ๒) ข้อความนี้แสดงว่าผู้แต่งมีความรู้สึกร้อยอย่าง
ไวเด่นชัดที่สุด
- ก. โกรธ จ. ตูหมิ่น
ข. เศร้า จ. น้อยใจ
ค. เจ็บใจ
- ๓) อ่านเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน แล้วทำให้
เราได้ข้อคิดในเรื่องใดมากที่สุด
- ก. อดีตกาล จ. คาถาอาคม
ข. ความรักและอุปสรรค จ. ราชวิถีไทย
ค. ชีวิตคนไทย
- ๔) ขาดกเป็นเรื่องประเภทใด
- ก. สอนศาสนา จ. แนะนำข้อถูก—ผิด
ข. สร้างศรัทธา จ. สอนโดยยกตัวอย่าง
ค. อบรมความประพฤติ
- ๕) จุดมุ่งหมายสำคัญของลิลิตตะเลงพ่าย คือ
ข้อใด
- ก. กล่าวถึงการพ่ายแพ้ของมอญ
ข. เถลิงพระเกียรติมหाराชไทยพระองค์
หนึ่ง
ค. สรรเสริญเกียรติคุณนักรบ
จ. แสดงความองอาจกล้าหาญของไทย
จ. กล่าวถึงยุทธหัตถี
- ๖) บทละครเรื่องอิเหนาได้รับยกย่องว่าดียอดเยี่ยม
เพราะเหตุใด
- ก. เพราะเป็นบทพระราชนิพนธ์ของพระ
พุทธเลิศหล้าฯ
ข. เพราะกระบวนกลอนดียอดเยี่ยม
ค. เพราะดีเยี่ยมทั้งเชิงละครและเชิงกลอน
ง. เพราะแสดงอำนาจของมหाराชขวา
จ. เพราะทำให้ได้ความรู้เกี่ยวกับกรุงเทพ
- ๗) จัดได้ว่าพระมัทรีเป็นแบบฉบับของสตรี
เพราะทรงคุณสมบัติข้อใดเด่นที่สุด
- ก. ความซื่อสัตย์
ข. ความรักลูก
ค. ความอดทน
ง. ความกตัญญู
จ. การเสียสละความสุขส่วนตัว
- ๘) “เมื่อเคราะห์ร้ายกายเราก็ต้าน ไม่แพ้
พสุธาจะอาศัย” ข้อความนี้ผู้แต่งต้องการ
เน้นเรื่องใด
- ก. ความเดือดร้อน
ข. โชคชะตา
ค. ทิพย์
ง. การดิ้นรน
จ. ความขาดแคลน

การใช้ภาษา (เรียงความ)

(๙) เรื่องจีนแสดหมอดูใน "สามกรุง" เป็นเรื่อง

ประเภทใด

- ก. นิทาน
- ข. พงศาวดาร
- ค. เกร็ด
- ง. ข่าวเล่าลือในสมัยนั้น
- จ. ประวัติศาสตร์

(๑๐) อ่านนวนิยายที่ตีมีประโยชน์ตามข้อใด

มากที่สุด

- ก. ได้ศึกษาคติธรรม
- ข. ได้ความสนุกสนาน
- ค. ได้รู้จักเข้าใจสภาพชีวิตต่าง ๆ
- ง. ได้เอาอย่างตัวเอกในเรื่อง
- จ. ได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

ข้อ ๕. สิ่งที่น่าภูมิใจในวัฒนธรรมของไทยเรา
(ให้หยิบยกสารสำคัญของสิ่งนั้น ๆ มา
กล่าวสัก ๓ ข้อ)

ชุดที่ ๔

ภาษาไทย ก.ข.

ทุนเก่าเวียนหลวง ๒๕๑๒

หลักภาษาไทย

ข้อ ๑. ก. ในวิชาหลักภาษาไทย คำต่อไปนี้

หมายถึงอะไรจงอธิบายและให้ตัวอย่าง

- ๑. อักษรนำ ๕. ยามักการ
- ๒. อักษรคู่ ๖. ตัวสะกด
- ๓. อักษรควบ ๗. การันต์
- ๔. ยมก

ข. คำต่อไปนี้ ออกเสียงเหมือนกันแต่
เขียนต่างกัน มีที่ใช้เหมือนกันหรือต่างกัน
อย่างไร

โน ใน· นัย นัยน์ ไนย

การใช้ภาษา (เรียงความ)

ข้อ ๒. คติธรรมประจำใจของข้าพเจ้า

วรรณคดี

ข้อ ๓. ก. ข้อความต่อไปนี้กล่าวถึงอะไร มี
ความว่าอย่างไร ใครเป็นผู้กล่าวเพราะ
เหตุไร

๑ แค้นตัวยมฤคมาส ดั่งมัจจุราชมมา
จองผลาญ ล่อลวงเจ้าดวงมัลย์
สมรพิให้พิจร

๒. สันแผ่นดินสันนามตามเสด็จ ต้อง
เที่ยวเตร่จรเตร่หาที่อาศัย

๓. กล้าหาญช่วยขายขิงขัย มิให้ชาติใด
ชิงตัวเป็นเจ้าของชาวสยาม
๔. เชิญคอคอวยทัณฑ์ ทวยโทษ นินา
เลียบลาญชีพมล้าง หนึ่งครึ่งขอเผื่อ
๕. ให้เคลมพระองค์ทรงกลอนละครนอก
นึกไม่ออกเวียนวงให้หลงไหล
๖. ในสมัยนี้ชาติทั้งหลายกำลังดำเนิน
สู่ความเจริญรุ่งเรืองขึ้นเป็นลำดับ
ชาติเราจะนั่งเสียใจเท่ากับจะเดินถอย
หลัง
๗. ภาษาไทยและหนังสือไทย ซึ่งเป็น
ภาษาของตัว หนังสือของตัว คงจะ
ต้องใช้อยู่เป็นนิจ จงเข้าใจว่าภาษา
ต่างประเทศนั้นเป็นแต่พื้นของความรู้
๘. เมื่อเราไม่สามารถจะคิดทำอะไรโดย
ผลการตนเองได้ ความเป็นไทยจะ
มีสารอะไร และถ้าเราไม่สามารถที่
จะหาสิ่งหน้าสิ่งใด ซึ่งประเทศอื่น

ประวัติวรรณคดี

- ข้อ ๔. จงเติมชื่อหรือข้อความที่ท่านคิดว่าถูกต้อง ลงในช่องว่างของแต่ละข้อ
๑. เพลงยาวเจ้าพระเป็นบทรบสัมผัสของ.....
 ๒. ‘อย่ารักเหากว่าสม อย่ารักลมกว่าน้ำ’ อยู่ในสุภาษิต.....
 ๓. บทดอกสร้อย “รำพึงในป่าช้า” นั้น แปลมาจากต้นฉบับภาษาอังกฤษซึ่งมี
ชื่อว่า.....
 ๔. หนังสือลิลิตซึ่งเขียนแบบ “ลิลิตพระลอ” ทั้งเนื้อเรื่องและชื่อเรื่อง คือลิลิต...

เขายังไม่ได้คิด ความไม่ต้องพึ่งผู้
อื่นนั้นจะมีราคาอะไรแก่เรา

๙. ในคืนวันนั้นเศวตธรรมาธิยังกว่าผู้กลัว
แตรหนัง เพราะแตรหนังนั้นได้แต่
หนีเสียงไล่พระราหูคืนวันนั้นหนีไม่
ได้เสียทีเดียว

- (๑๐) เพราะฉะนั้นจึงจำไว้ตั้งใจอยู่ให้เสมอ
ว่าตัวเป็นคนจน มีเงินใช้เฉพาะแต่
ที่จะรักษาความสุขของตัวพอสมควร
เท่านั้น

- ข. จงถอดความของคำโคลงต่อไปนี้ให้ได้
ความโดยครบถ้วน แล้วเรียบเรียงเป็น
ภาษาที่สละสลวย
ภูเบศร์บ่บายบาทชน	เกยหอ
ชัชชชชชชชชชช	กาจกล้า
บ่เข็ดบ่ขามขอ	เขาเงือก เงือกแอ
มันตกคิดหลังหน้า	เสือกเสือกสายแอ

๕. ผู้แต่งแบบเรียนภาษาไทยซึ่งถือกันว่าเป็นเล่มแรกนั้นคือ
๖. จงต่อโคลงสี่สุภาพบทที่ขนต้นไว้นี้ให้จบบท
เสียดสนสงวนศักดิ์ วงศ์หงส์
เสียดศักดิ์คู่ประสงค์ สัจรู
.....
.....
๗. ในบทพระราชนิพนธ์ “อิเหนา” นั้น ตัวละครในเรื่องที่พูดว่า “ मैंแผ่นดิน
สิ้นชายที่พึ่งเชย อย่ามีคู่เลยจะดีกว่า ” คือ.....
๘. “พันแหลม” เป็นนามปากกาของ.....
๙. บท “โองการแข่งน้ำ” นั้น ใช้มาตั้งแต่รัชกาล.....
๑๐. หนังสือกลอนกลบทเล่มแรกของไทยเท่าที่มียุ่ยนมชื่อว่า
๑๑. ตำราฉันทะที่ไทยใช้สืบแบบแผนอยู่ทุกวันนี้เรียกว่า ตำราฉันท
๑๒. ผู้แปลหนังสือ “ราชาธิราช” คือ
- และแปลจากภาษา.....
๑๓. กวีผู้แต่งหนังสือพระนลคำหลวง คือ.....
๑๔. “นิราศร้างห่างเหินหา ปางอิเหนาเศร้าสุดถึงบุษบา” ผู้แต่งคือ
-
๑๕. กาพย์บทพากย์นางลออขึ้น พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงนำมา
แต่งเติมจากของเก่าสมัย.....

การประพันธ์

- ข้อ ๕. ก. จงเขียนคำอวยพรให้แก่เพื่อนของท่านที่กำลังจะไปศึกษาต่อในต่างประเทศ เป็น
เวลา ๔ ปีให้เขียนเป็นกลอนสุภาพประมาณ ๔-๖ คำกลอน
- ข. จงเขียนคำอวยพรสำหรับใส่ถุงของขวัญของท่านเพื่อส่งไปให้ตำรวจชายแดนไทย
ซึ่งกำลังทำหน้าที่ป้องกันคนไทยและดินแดนของไทยอยู่ในถิ่นทุรกันดาร ให้
เขียนเป็นกลอนสุภาพประมาณ ๔-๖ คำกลอน

ผู้มีส่วนช่วยในการปรับปรุงระบบราชการพลเรือนไทย

พันเอก จินดา ณ สงขลา เลขานุการ ก.พ. ได้นำ Mr. John F. Fisher อดีตเลขาธิการ ก.พ. รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา เข้าพบ ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรี ณ ทำเนียบรัฐบาล Mr. John F. Fisher เป็นผู้ที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำในการดำเนินงานตามโครงการปรับปรุงระเบียบข้าราชการพลเรือนหลายโครงการ เช่น โครงการกำหนดตำแหน่ง ที่คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาหลักการให้นำมาใช้ในราชการพลเรือนไทย เป็นต้น นับว่า Mr. John F. Fisher เป็นผู้ที่ได้ประกอบคุณประโยชน์อันเป็นผลดียิ่งแก่ราชการพลเรือนไทย ในโอกาส ฯพณ ฯ นายกรัฐมนตรีได้ประกอบพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นตริตาภรณ์มงกุฎไทย ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานให้เป็นเกียรติแก่ Mr. John F. Fisher ด้วย

มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาล

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยในแนวความคิดของสภาการศึกษาแห่งชาติ เรื่องกำหนดหลักการให้มหาวิทยาลัยในกำกับรัฐบาลมีความเป็นอิสระ ในการดำเนินการภายในให้มีประสิทธิภาพสูง โดยมีศูนย์ประสานงานมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยกับมหาวิทยาลัย และระหว่างมหาวิทยาลัยกับรัฐบาล ในการนี้ คณะรัฐมนตรีได้มอบให้สภาการศึกษาแห่งชาติจัดทำรายละเอียดและร่างพระราชบัญญัติเสนอมายังคณะรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อรับหลักการต่อไป

ประธานคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติเป็นผู้เสนอความคิดของสภาการศึกษาแห่งชาติ ตามที่ได้กล่าวมาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยมีผู้รักษาการแทนเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ กับผู้อำนวยการโครงการพัฒนามหาวิทยาลัยประจำสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ เข้าร่วมในการขจัดด้วย แนวความคิดในเรื่องนี้เป็นผลที่ได้มาจากการสัมมนามหาวิทยาลัยเรื่อง “การบริหารงานมหาวิทยาลัย” ครั้งที่ ๒ ที่สวทศนิเวศ จังหวัดสมุทรปราการ หลักการในแนวความคิดดังกล่าว ก็คือ ให้มหาวิทยาลัยมีอิสระในการดำเนินงานภายในให้มีประสิทธิภาพสูง โดยจะต้องมีศูนย์ประสานงานมหาวิทยาลัยทำหน้าที่ประสานระหว่างมหาวิทยาลัยต่อมหาวิทยาลัย และระหว่างมหาวิทยาลัยกับรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทำหน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์การของผู้มาดำเนินการประจำและงบประมาณ ๕ ปี ของมหาวิทยาลัยโดยละเอียดร่วมกับมหาวิทยาลัย แล้วเสนอให้รัฐบาลจัดสรรเงินกู้ให้แก่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ และกำกับให้มหาวิทยาลัยดำเนินงานตามนโยบายของแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาและแผนพัฒนาของแต่ละมหาวิทยาลัยที่ได้รับการพิจารณาทกลงกันไว้แล้วระหว่างมหาวิทยาลัยและ ศูนย์ประสานงาน ส่วนรัฐบาลควรมีหน้าที่แต่เพียงให้เงินอุดหนุนมหาวิทยาลัย ทั้งงบดำเนินการ งบประจำและงบลงทุนโดยจัดสรรให้งวดละ ๕ ปี ผ่านศูนย์ประสานงานมหาวิทยาลัยและควบคุมการจัดสรรเงินนี้ โดยทางศูนย์ประสานงาน ฯ และการตรวจสอบการใช้จ่ายของมหาวิทยาลัยโดยคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

คณะรัฐมนตรีพิจารณาเรื่องแล้วเห็นชอบด้วย ในแนวความคิด ให้จัดทำรายละเอียดและร่างพระราชบัญญัติเสนอคณะรัฐมนตรีมาเพื่อพิจารณารับหลักการต่อไป

วิทยาลัยเอกชนกับปริญญา

ตามที่คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๔ รับหลักการให้วิทยาลัยเอกชนดำเนินการสอนเกิน ๓ ปี ได้ถึงขั้นให้ปริญญา ตามพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. ๒๕๑๒ และให้สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ และคณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติรับกำหนดวิธีการให้การรับรองมาตรฐานการศึกษาตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยด่วน กับให้สภาการศึกษาแห่งชาติพิจารณามาตรการที่จะให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากวิทยาลัยเอกชนต่างๆ ไปก่อนแล้ว ได้มีโอกาสได้รับปริญญาด้วย แล้วเสนอมาเพื่อขอรับความเห็นชอบต่อไป

บัดนี้ ประธานกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติรายงาน ว่า คณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้พิจารณาข้อเสนอของคณะกรรมการวิทยาลัยเอกชน ซึ่งมีดังต่อไปนี้

- (๑) ให้วิทยาลัยเอกชนทำหนังสือขอแก้ไขข้อกำหนดมาเพื่อใช้หลักสูตร ๔ ปีได้
- (๒) สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติจะวางหลักเกณฑ์ ในการรับรองวิทยฐานะวิทยาลัยเอกชนไว้ เมื่อวิทยาลัยเอกชนใดสามารถปฏิบัติได้ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์นี้ ก็จะได้รับใบรับรองมาตรฐานการศึกษาจากสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ
- (๓) ในระหว่างที่วิทยาลัยเอกชนยังไม่ได้รับใบรับรองมาตรฐานการศึกษาจากสำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติจะจัดสอบเทียบวิทยฐานะผู้จบหลักสูตร ๔ ปีครบถ้วนทุกลักษณะวิชาตามข้อกำหนด เพื่อให้ได้รับปริญญาบัตรเป็นรายบุคคลไปก่อน คณะกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ ได้ลงมติเห็นชอบตามข้อเสนอข้างต้นทุกประการ และให้คณะกรรมการวิทยาลัยเอกชนถามความสมัครใจของวิทยาลัยเอกชน ในการปฏิบัติตามข้อ ๓ ว่า การสอบเทียบวิทยฐานะผู้ ที่เรียนจบหลักสูตร ๔ ปีตามข้อกำหนดนั้น วิทยาลัยเอกชนประสงค์จะให้สภาการศึกษาแห่งชาติ จัดสอบนักศึกษา ในคราวสอบไล่ตามหลักสูตรบทที่ ๔ เสียแต่เพียงครั้งเดียว หรือประสงค์จะให้สภาการศึกษาแห่งชาติ

จัดการสอบภายหลังที่นักศึกษาสอบไล่ได้ครบตามหลักสูตรแล้ว จึงเสนอมาเพื่อขอรับ
ความเห็นชอบ

คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้ว เห็นชอบด้วยตามที่คณะกรรมการบริหารสภาการศึกษา
แห่งชาติเสนอ

ข่าวสอบ

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มีความประสงค์จะรับสมัครบุคคลเข้ารับ
ราชการ เป็นอาจารย์ในคณะรัฐประศาสนศาสตร์และคณะบริหารธุรกิจหลายอัตรา ผู้ใดสนใจ
ขอให้มาติดต่อได้ที่คณะดังกล่าว ณ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ตำบลคลองจั่น อำเภอ
บางกะปิ โทร. ๙๑๐๒๐๐ ผู้สมัครควรมีวุฒิปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่ได้รับการ
รับรองหรือได้รับปริญญาเกียรตินิยมจากมหาวิทยาลัยภายในประเทศ และถ้ามีประสบการณ์ด้วยก็
จะเป็นการดียิ่งขึ้น

สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ รับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุผู้ได้รับปริญญาทาง
วิทยาศาสตร์หรือสังคมศาสตร์จากต่างประเทศ หรือปริญญาโททางวิทยาศาสตร์หรือสังคมศาสตร์
เพื่อบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งพนักงานภาษาต่างประเทศโท กองแปลและการต่างประเทศ
สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ สนใจติดต่อสมัครได้ที่แผนกสารบรรณ สำนักงานเลขานุการ สำนัก
งานสภาวิจัยแห่งชาติ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนถึงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๐๐

สำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ รับสมัครสอบคัดเลือกผู้ได้รับประกาศนียบัตร
ประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกพาณิชย์การหรือ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ แผนกพาณิชย์การเพื่อบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งเสมียนพนักงาน
สนใจติดต่อสมัครได้ที่สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไปจนถึงวันที่ ๑๐ เมษายน
๒๕๐๐

กรมไปรษณีย์โทรเลข รับสมัครสอบคัดเลือกได้รับประกาศนียบัตรประโยคอาชีวศึกษาชั้นสูง หรือประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ แผนกช่างสำรวจ เพื่อบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งช่างจัตวากรมไปรษณีย์โทรเลข สนใจติดต่อสมัครได้ที่กองการเจ้าหน้าที่ กรมไปรษณีย์โทรเลข ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป จนถึงวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๑๔

หน่วยราชการใดมีข่าวราชการที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่ข้าราชการตลอดจนชาวสอบ โปรดส่งข่าวดังกล่าวมายัง บรรณาธิการ เพื่อจะได้พิจารณาลงในวารสารข่าวราชการ ให้ผู้สนใจได้ทราบโดยทั่วกัน

HONG KONG TRANSPACK Co. LTD.

บริษัท ฮ็องกงบรรจุพัสดุ จำกัด

134/2-3 ถนนสุรวงศ์ พระนคร

โทร. 33663, 36125, 30487

ชำนาญการบรรจุหีบห่อ ขนส่ง จัดส่งของต่างประเทศ

จัดทำพิธีการศุลกากร ขาเข้าขาออก

เป็นเอเยนต์ของบริษัทต่างประเทศของกิจการด้านนี้ทั่วโลก

จัดระบบขนส่งสินค้าทางถึงปลายทางด้วยความเรียบร้อย

สนใจทั้งผู้รับผู้ส่งเป็นเยี่ยม

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

กฎหมายและระเบียบใหม่

๑. ก.พ. ได้รับทราบการปรับปรุงหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรบัณฑิต (การประมง) ของคณะ
ประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
๒. กระทรวงการคลังขอให้ส่วนราชการเจ้าสังกัด
ระบุเงื่อนไขการขอรับหรือไม่ขอรับเงินทดแทน
ข้าราชการวิสามัญในกรณีตัดโอนไปเป็นลูกจ้าง
ประจำ ไว้ในคำสั่งจ้างลูกจ้างประจำให้ชัดเจน
๓. กระทรวงมหาดไทยขอให้ส่วนราชการต่างๆ
ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับสำเนา
ทะเบียนบ้านโดยเคร่งครัดด้วย

๒๕ มกราคม ๒๕๑๔

เรื่อง การรับรองปริญญาและรับทราบการปรับปรุงปริญญาของมหาวิทยาลัย

เรียน (เวียนกระทรวงทบวงกรม)

ด้วย ก.พ. ได้ลงมติรับรองปริญญาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และรับทราบการปรับปรุงปริญญาของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดังนี้

๑. รับรองปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (การบริหารธุรกิจ) ของคณะสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าเป็นปริญญาซึ่งอาชวรผู้สำเร็จการศึกษาเข้ารับราชการได้ตามข้อ ๖ (๒) แห่งกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๖๒๒ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

๒. รับทราบการปรับปรุงหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (การประมง) ของคณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดแจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดทราบด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ)

(พันเอก จินตา ณ สงขลา)

เลขาธิการ ก.พ.

กองวิชาการและสอบไล่

ที่ กค.๐๕๐๔/ว. ๑๙๖๑

กระทรวงการคลัง

๒๒ มกราคม ๒๕๑๔

เรื่อง การนับเวลาราชการของข้าราชการวิสามัญรวมติดต่อกับเวลาราชการตอนเป็นลูกจ้างประจำ

เรียน เลขาธิการ ก.พ.

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๕๐๓/ว.๕๑ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๓

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๓ ให้ส่วนราชการต่างๆ ตัดโอนข้าราชการวิสามัญรวมกับเวลาราชการตอนเป็นลูกจ้างประจำ เพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จลูกจ้างประจำ นั้น เพื่อบูรณาการมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว กระทรวงการคลังขอเรียนว่า—

๑. การตัดโอนข้าราชการวิสามัญไปเป็นลูกจ้างประจำตามนัยแห่งมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ถ้า (ก) ข้าราชการวิสามัญนั้นไม่ประสงค์จะขอรับเงินทดแทนในกรณีที่ทางราชการสั่งให้ออกจากราชการเพื่อตัดโอนไปเป็นลูกจ้างประจำ โดยประสงค์จะขอให้นับเวลาราชการตอนเป็นข้าราชการวิสามัญรวมกับเวลาราชการตอนเป็นลูกจ้างประจำเพื่อบูรณาการคำนวณบำเหน็จลูกจ้างประจำ ก็ย่อมกระทำได้ หรือ

(ข) ข้าราชการวิสามัญนั้นประสงค์จะขอรับเงินทดแทนข้าราชการวิสามัญในกรณีที่ทางราชการสั่งให้ออกจากราชการเพื่อตัดโอนไปเป็นลูกจ้างประจำเสียคนหนึ่ง และตั้งต้นนับเวลาราชการตอนเป็นลูกจ้างประจำใหม่ ก็ย่อมกระทำได้

ทั้งนี้ ขอให้ส่วนราชการเจ้าสังกัดระบุเงื่อนไขการขอรับหรือไม่ขอรับเงินทดแทนข้าราชการวิสามัญแต่ละกรณีดังกล่าวไว้ในคำสั่งจ้างลูกจ้างประจำให้ชัดเจน ขอได้โปรดแจ้งให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติโดยเคร่งครัดด้วย

๒. วิธีการปฏิบัติในการตัดโอนข้าราชการวิสามัญไปเป็นลูกจ้างประจำตามนัยแห่งมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวอยู่ในระหว่างกระทรวงการคลังพิจารณาดำเนินการอยู่ หากเสร็จเมื่อใดก็จะได้แจ้งให้ส่วนราชการต่างๆ ทราบและปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) บุญมา วงศ์สวรรค์

(นายบุญมา วงศ์สวรรค์)

ปลัดกระทรวงการคลัง

กองบำเหน็จบำนาญ

กรมบัญชีกลาง

ที่ มท. ๐๓๑๓/ว. ๔

กระทรวงมหาดไทย

๖ มกราคม ๒๕๑๔

เรื่อง การปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับสำเนาทะเบียนบ้าน

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมการทะเบียนราษฎรลงนามในนามของนายทะเบียนที่ น.ว. ๑๑๔/๒๕๑๑

ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๑๑

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๑๑ ให้หน่วยราชการเปลี่ยนแปลงวิธีการที่
ให้เรียกสำเนาทะเบียนบ้านจากราษฎรเพื่อประกอบเรื่อง เป็นเพียงแต่ให้เจ้าหน้าที่บันทึกการตรวจสอบสำเนาทะเบียน
บ้านที่ราษฎรนำมาขึ้น สำหรับกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้หลักฐานสำเนา ทะเบียนบ้านไว้ ก็ควรได้พิจารณาดำเนินการ
การจัดพิมพ์แบบสำเนาทะเบียนบ้านมอบให้เจ้าหน้าที่ไว้สำหรับคัดรายการ

ปรากฏว่า หน่วยราชการบางแห่งมิได้ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวทำให้ราษฎรที่มาติดต่อราชการ
ได้รับความเดือดร้อน เพราะต้องไปขอคัดสำเนาทะเบียนบ้านมาประกอบหลักฐานเป็นการสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่าย
ของราษฎร ฉะนั้น จึงเรียนมาเพื่อได้แจ้งให้หน่วยราชการในสังกัดถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้นโดย
เคร่งครัดต่อไปด้วย.

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) พ่วง สุวรรณรัฐ

(นายพ่วง สุวรรณรัฐ)

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

(สำเนา)

ท น.ว. ๑๑๕/๒๕๐๖

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

๑๘ กันยายน ๒๕๐๐

เรื่อง การอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎรเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือที่ น.ว. ๑๓/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๐๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑๓๓๖๓/๒๕๐๑ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๐๑

ตามที่ได้ยื่นข้อมติคณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามข้อเสนอของกระทรวงมหาดไทยขอให้หน่วยราชการทุกแห่งของรัฐบาลรับนับถือสำเนาทะเบียนบ้านที่นายทะเบียนจัดทำมอบให้เจ้าบ้านยึดถือไว้เป็นคัมภีร์ ตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๔๘๘ เป็นเอกสารสำคัญของทางราชการอันสามารถอ้างอิงเชื่อถือได้ เพื่อราษฎรจะไม่ต้องเสียเวลาไปขอค้นคัดสำเนาจากสำนักทะเบียนอีก เพียงแต่นำสำเนาทะเบียนบ้านที่มีอยู่แล้วออกแสดงต่อเจ้าหน้าที่ก็เป็นการเพียงพอ และเมื่อหน่วยราชการใดประสงค์จะได้หลักฐานไว้ประกอบเรื่องก็ให้เจ้าหน้าที่นั้น ๆ คัดสำเนาทะเบียนบ้านไว้เอง และให้ถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป นั้น

บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยรายงานว่า ได้มีการร้องเรียนและวิพากษ์วิจารณ์ในทำนองว่า มติของคณะรัฐมนตรีที่สั่งการไปในเรื่องนี้ไม่ได้ผล เนื่องจากมีหน่วยราชการหลายแห่งมิได้ปฏิบัติตาม ยังคงให้ราษฎรคัดสำเนาทะเบียนบ้านยื่นต่อหน่วยราชการอยู่กระทรวงมหาดไทยเข้าใจว่า ทั้งนี้ เนื่องจากการที่จะให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการคัดสำเนาจากราษฎรผู้มาติดต่อไว้เองทุก ๆ รายเป็นการสิ้นเปลืองเวลามาก เพราะต้องพิมพ์แบบพิมพ์และกรอกรายการตามสำเนาทะเบียนบ้านนั้น ทำให้การปฏิบัติราชการล่าช้าแม้จะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ราษฎรผู้มาติดต่อ แต่ก็เสียเวลาราชการ จึงให้ราษฎรคัดสำเนาทะเบียนมาไว้เพื่อความรวดเร็วในคำปฏิบัติ กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อที่จะให้การปฏิบัติในเรื่องนี้บรรลุผลสมความมุ่งหมายของทางราชการตามมติคณะรัฐมนตรีที่วางไว้ สมควรเปลี่ยนแปลงวิธีการที่ให้เรียกสำเนาทะเบียนบ้านจากราษฎรเพื่อประกอบเรื่อง เป็นเพียงแต่ให้เจ้าหน้าที่บันทึกการตรวจสอบสำเนาทะเบียนบ้านที่ราษฎรนำมายื่น สำหรับกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องได้หลักฐานสำเนาทะเบียนบ้านไว้ก็ควรได้พิจารณาดำเนินการจัดพิมพ์แบบสำเนาทะเบียนบ้านมอบให้เจ้าหน้าที่ไว้สำหรับคัดรายการทั้งนี้ เพื่อความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน และราษฎรผู้มาติดต่อ และขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือของกระทรวงมหาดไทยที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๐๑ ลงมติเห็นชอบด้วย ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และอนุมัติให้ถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไปได้

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อจะได้ถือปฏิบัติต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ)

ชำนานาญอักษร

(หลวงชำนานาญอักษร)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

กองนิติธรรม

พระราชกฤษฎีกา

กำหนดตำแหน่งและเงินเดือน คุณสมบัติและความรู้ของ
ผู้ดำรงตำแหน่ง วิธีการคัดเลือก วิธีการสอบ การบรรจุ
การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน และการเลื่อนชั้น
ข้าราชการพลเรือน สำหรับสำนักงานคณะกรรมการ
ข้าราชการพลเรือน

พ.ศ. ๒๕๑๔

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๔
เป็นปีที่ ๒๖ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ประกาศว่า
โดยที่เป็นการสมควรกำหนดตำแหน่งและเงินเดือน คุณสมบัติและความรู้ของผู้ดำรงตำแหน่ง วิธีการคัดเลือก
วิธีการสอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน และการเลื่อนชั้นข้าราชการพลเรือน สำหรับสำนักงานคณะ-
กรรมการข้าราชการพลเรือน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและมาตรา ๑ แห่งพระราช-
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๒ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตราพระราช-
กฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกากำหนดตำแหน่งและเงินเดือน คุณสมบัติและ
ความรู้ของผู้ดำรงตำแหน่ง วิธีการคัดเลือก วิธีการสอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน และการเลื่อนชั้น
ข้าราชการพลเรือนสำหรับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔”

มาตรา ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ตำแหน่งและเงินเดือน คุณสมบัติและความรู้ของผู้ดำรงตำแหน่ง วิธีการคัดเลือก วิธีการสอบ
การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน และการเลื่อนชั้น สำหรับข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานคณะกรรม-
การข้าราชการพลเรือน ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

หมวด ๑

การกำหนดตำแหน่งและเงินเดือน

มาตรา ๕ ตำแหน่งข้าราชการพลเรือนในสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ให้กำหนดโดยจำแนกเป็นสายงานและจัดระดับตำแหน่งของแต่ละสายงานเข้าระดับมาตรฐานกลางของตำแหน่งตามบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ระดับมาตรฐานกลางของตำแหน่ง และเงินเดือนสำหรับตำแหน่งในแต่ละระดับมาตรฐานกลาง ให้เป็นไปตามบัญชีหมายเลข ๒ ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ตำแหน่งใดมีระดับหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างใดควรใช้ผู้ดำรงตำแหน่งที่มีคุณสมบัติ ความรู้และความสามารถอย่างใด ให้เป็นไปตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ ก.พ. วางไว้

การปรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนเข้ากับตำแหน่งตามบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. อนุมัติ

มาตรา ๖ ข้าราชการพลเรือนผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางใด ให้ได้รับเงินเดือนขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางนั้น เว้นแต่

(๑) ในกรณีที่ผู้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นอยู่แล้ว ให้ได้รับเงินเดือนในขั้นที่ไม่สูงกว่าเดิม

(๒) ในกรณีที่ผู้ไม่มีอัตราเงินเดือนถึงขั้นต่ำของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งให้ได้รับเงินเดือนในขั้นเท่าที่มีอัตราเงินเดือนอยู่

(๓) ในกรณีที่บรรดาข้าราชการพลเรือนตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ และมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๐ ทวิ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๒ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้ได้รับเงินเดือนตามที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

(๔) ในกรณีที่บรรดาข้าราชการพลเรือนเข้ารับราชการในฐานะเป็นผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ ก.พ. รับรองว่าปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ได้รับนั้นเป็นความรู้ที่ต้องการสำหรับตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งให้ได้รับเงินเดือนตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ว่าด้วยการบรรจุผู้ได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(ก) ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๑ ให้ได้รับเงินเดือนในขั้นที่ไม่สูงกว่าขั้น ๘๐๐ บาท

(ข) ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๒ ให้ได้รับเงินเดือนในขั้นที่ไม่สูงกว่าขั้น ๑,๐๐๐ บาท

(ค) ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๓ ให้ได้รับเงินเดือนในขั้นที่ไม่สูงกว่าขั้น ๒,๐๐๐ บาท

(๕) ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้น เมื่อ ก.พ. รับรองว่าปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ได้รับเพิ่มนั้นเป็นความรู้ที่ต้องการสำหรับตำแหน่งที่ได้รับ

๘๐ กฎหมายและระเบียบใหม่

แต่งตั้ง ผู้บังคับบัญชาอาจปรับให้ได้รับเงินเดือนตามปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพนั้นได้ตามที่ ก.พ. อนุมัติ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน (๔)

หมวด ๒

คุณสมบัติและความรู้ของผู้ดำรงตำแหน่ง

วิธีการคัดเลือก วิธีการสอบ การบรรจุและการแต่งตั้ง

มาตรา ๗ ผู้ดำรงตำแหน่งใดต้องมีคุณสมบัติและความรู้ที่ตรงต่อการสำหรับตำแหน่งนั้นตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ ก.พ. วางไว้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับสำหรับผู้ซึ่งย้ายไปดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางเดียวกัน และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งในกรณีที่มีเหตุพิเศษตามที่ ก.พ. อนุมัติ

ปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพใดจะเป็นความรู้ตามความในวรรคหนึ่งหรือไม่ และจะเป็นปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นใด ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. รับรอง

มาตรา ๘ ผู้สมัครสอบหรือผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อบรรจุเข้ารับราชการหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด นอกจากจะต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ หรือแม้จะขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔๔ ดังกล่าว แต่ผู้นั้นได้รับการยกเว้นตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แล้ว จะต้องมีความรู้ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ ก.พ. วางไว้ด้วย

มาตรา ๙ การสอบเพื่อบรรจุหรือแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนจะใช้วิธีสอบข้อเขียน สอบสัมภาษณ์ ทดสอบการปฏิบัติงานหรือวิธีการทดสอบอย่างอื่นก็ได้ วิธีการสอบอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง จะเหมาะสมสำหรับการสอบเพื่อบรรจุหรือแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด มีหลักสูตรและวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการสอบอย่างใด ตลอดจนการขึ้นบัญชีผู้สอบได้ ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. กำหนด

การคัดเลือกเพื่อบรรจุหรือแต่งตั้งข้าราชการพลเรือน จะใช้วิธีสัมภาษณ์ ทดสอบปฏิบัติงาน หรือวิธีการคัดเลือกอย่างอื่นตามวิธีการที่อธิบดีผู้บังคับบัญชาพิจารณาเห็นสมควรอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างก็ได้ เพื่อให้ได้ผู้มีความรู้และความสามารถเหมาะสมกับหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่ง

มาตรา ๑๐ การบรรจุข้าราชการพลเรือนเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด ให้บรรจุจากผู้สอบเพื่อบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งนั้นได้ เว้นแต่

(๑) การบรรจุข้าราชการพลเรือนจากผู้ได้รับการคัดเลือก ให้บรรจุได้ในกรณีที่บรรจุนักเรียนทุนรัฐบาล ความต้องการของกระทรวงทบวงกรมต่าง ๆ เข้ารับราชการ หรือในกรณีอื่นที่ ก.พ. อนุมัติ

(๒) การบรรจุตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๐ ทวิ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๒ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งมาตรานั้น ๆ

มาตรา ๑๑ การบรรจุข้าราชการพลเรือนจากผู้สอบเพื่อบรรจุเข้ารับราชการได้ ให้บรรจุเรียงตามลำดับคะแนนที่สอบได้ โดยให้บรรจุผู้สอบได้คะแนนสูงก่อนผู้สอบได้คะแนนต่ำลงมาตามลำดับ ในกรณีที่ผู้สอบได้คะแนนเท่ากัน ให้บรรจุผู้สอบได้ซึ่งได้คะแนนสอบสัมภาษณ์มากกว่าก่อน ถ้าได้คะแนนสอบสัมภาษณ์เท่ากันหรือไม่มีการสอบสัมภาษณ์ ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุสอบสัมภาษณ์หรือทดสอบอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรเฉพาะผู้ซึ่งได้คะแนนเท่ากันนั้นอีกครั้งหนึ่ง ผู้ใดได้คะแนนมากกว่า ให้บรรจุผู้นั้นก่อน

มาตรา ๑๒ การบรรจุข้าราชการพลเรือนเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางใด ให้บรรจุในชั้น อันดับ และขั้นค่าของเงินเดือนสำหรับ ตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางนั้น เว้นแต่

(๑) การ บรรจุได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ให้บรรจุในชั้น อันดับ และขั้นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖

(๒) การบรรจุตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๓๓ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ และมาตรา ๓๐ มาตรา ๓๐ ทวิ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๒ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๒ ให้บรรจุในชั้น อันดับ และขั้นตามที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

มาตรา ๑๓ การบรรจุข้าราชการพลเรือนเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางใด ให้บรรจุในชั้นที่ไม่สูงกว่าชั้นของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางนั้น

มาตรา ๑๔ การบรรจุผู้สอบได้หรือผู้ได้รับการคัดเลือกซึ่งไม่เป็นข้าราชการ หรือแม้เป็นข้าราชการแต่เป็นประเภทวิสามัญ ให้บรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญชั่วคราวเพื่อทดลองให้ปฏิบัติราชการก่อนตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๗

มาตรา ๑๕ การบรรจุข้าราชการพลเรือน ให้ผู้บังคับบัญชาตั้งต่อไปเป็นผู้สั่งบรรจุ

(๑) รัฐมนตรีเจ้าสังกัด สำหรับข้าราชการพลเรือนชั้นพิเศษ

(๒) ปลัดกระทรวงหรืออธิบดีผู้บังคับบัญชา สำหรับข้าราชการพลเรือน ตั้งแต่ชั้นเอกลงมา

มาตรา ๑๖ การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนให้ดำรงตำแหน่งให้แต่งตั้งได้ดังต่อไปนี้

(๑) แต่งตั้งผู้ได้รับบรรจุตามมาตรา ๑๐

(๒) แต่งตั้งผู้ซึ่งย้ายไปดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางเดียวกัน

(๓) แต่งตั้งผู้สอบได้หรือผู้ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่สูงกว่าเดิม

(๔) แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในกรณีที่มีเหตุพิเศษตามที่ ก.พ. อนุมัติ

การแต่งตั้งตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด

มาตรา ๑๗ การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนให้ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๖ ลงมา ให้ปลัดกระทรวงหรืออธิบดีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้สั่งแต่งตั้ง

สำหรับการแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนให้ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางที่ ๗ ขึ้นไป ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้พิจารณาแล้วเสนอไปยังคณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบด้วยแล้ว ให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งต่อไป

มาตรา ๑๘ การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนให้ดำรงตำแหน่งที่ ก.พ. ยังมิได้ปรับเข้ากับตำแหน่งตามบัญชีหมายเลข ๑ ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ จะกระทำมิได้

การเลื่อนเงินเดือนและการเลื่อนชั้น

มาตรา ๑๘ การเลื่อนเงินเดือนข้าราชการพลเรือนให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๖ แต่ทรง

- (๑) การเลื่อนเงินเดือนจะเลื่อนได้ไม่เกินขั้นสูงของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ดำรงอยู่
- (๒) การเลื่อนอันดับเงินเดือนจะเลื่อนให้ได้รับเงินเดือนเกินขั้นค่าของอันดับก็ได้ หากเงินเดือนที่เลื่อนให้ นั้นยังไม่เกินขั้นสูงของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ดำรงอยู่
- (๓) ข้าราชการพลเรือนซึ่งได้รับเงินเดือนเท่าหรือสูงกว่าขั้นสูงของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งที่ดำรงอยู่แล้ว จะเลื่อนเงินเดือนไม่ได้

มาตรา ๒๐ การเลื่อนเงินเดือนข้าราชการพลเรือนผู้มีได้ดำรงตำแหน่งที่ ก.พ. ปรับเข้ากับตำแหน่งตาม บัญชีหมายเลข ๑ หักพระราชกฤษฎีกา จะกระทำมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจาก ก.พ.

มาตรา ๒๑ ข้าราชการพลเรือนผู้ดำรงตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางใด หากได้รับเงินเดือนเท่าหรือ สูงกว่าขั้นค่าของขั้นสูงขึ้นไปในระดับมาตรฐานกลางนั้น ให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาส่งเลื่อนชั้นได้ไม่เกินขั้นของเงินเดือน สำหรับตำแหน่งในระดับมาตรฐานกลางนั้น โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับการเลื่อนข้าราชการพลเรือนชั้นจตุราธิบดีเป็นชั้นตรี ชั้นตรีเป็นชั้นโท และชั้นโทเป็นชั้น เอก ให้อธิบดีผู้บังคับบัญชาพิจารณาและส่งเลื่อน

(๒) สำหรับการเลื่อนข้าราชการพลเรือนชั้นเอกขึ้นไปเป็นชั้นพิเศษ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาเสนอชื่อ ไปยังคณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีอนุมัติแล้ว ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดส่งเลื่อน

มาตรา ๒๒ การเลื่อนชั้นข้าราชการพลเรือนผู้มีได้ดำรงตำแหน่งที่ ก.พ. ปรับเข้ากับตำแหน่งตามบัญชี หมายเลข ๑ หักพระราชกฤษฎีกา จะกระทำมิได้

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๒๓ ในระหว่างที่ ก.พ. ยังมิได้ปรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกา ใช้บังคับ เข้ากับตำแหน่งตามบัญชีหมายเลข ๑ หักพระราชกฤษฎีกา การกำหนดตำแหน่งและเงินเดือน คุณสมบัติ และความร้ายของตำแหน่ง วิธีการคัดเลือก วิธีการสอบ การบรรจุ การแต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน และการ เลื่อนชั้น ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๖

มาตรา ๒๔ เมื่อ ก.พ. ได้ปรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ เข้า กับตำแหน่งตามบัญชีหมายเลข ๑ หักพระราชกฤษฎีกาแล้ว การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนให้ดำรงตำแหน่งหรือให้ รักษาการในตำแหน่งที่ได้ปรับแล้วนั้นเป็นครั้งแรก ให้เป็นไปตามที่ ก.พ. อนุมัติ

มาตรา ๒๕ ข้าราชการพลเรือนผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งเป็นครั้งแรกตาม มาตรา ๒๔ หากผู้นั้นได้รับเงินเดือนเกินขั้นสูงของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้นอยู่แล้ว อาจได้รับพิจารณาเลื่อนเงิน เดือนต่อไปได้ไม่เกินขั้นสูงของอันดับเงินเดือนที่ผู้นั้นได้รับอยู่

มาตรา ๒๖ ข้าราชการพลเรือนผู้ใดได้รับแต่งตั้งให้รักษาการในตำแหน่งเป็นครั้งแรกตาม มาตรา ๒๔ เมื่อ ก.พ. เที่ยงให้ว่าผู้นั้นเป็นผู้คุณสมบัติและความร้ายตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่งที่ ก.พ. วางไว้แล้ว อาจสมัครสอบ หรือสมัครเข้ารับการศึกษาเพื่อดำรงตำแหน่งที่รักษาการนั้น หรือตำแหน่งอื่นที่ ก.พ. อนุมัติ

มาตรา ๒๗ การใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๘๖ ในวันที่ ก.พ. ปรับตำแหน่งข้าราชการพลเรือนที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชกฤษฎีกาใช้บังคับ เข้ากับตำแหน่งตามบัญชี หมายเลข ๑ หักพระราชกฤษฎีกา จะนำมาใช้เป็นการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาได้คือเมื่อ ก.พ. อนุมัติ

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

บัญชีหมายเลข ๑

ตำแหน่ง	ระดับมาตรฐานกลาง
<u>สายงาน นักบริหาร</u> นักบริหาร ๒ นักบริหาร ๑	๗ ๘ ๙
<u>สายงาน นักวิเคราะห์งานบุคคล</u> นักวิเคราะห์งานบุคคล ๕ นักวิเคราะห์งานบุคคล ๔ นักวิเคราะห์งานบุคคล ๓ นักวิเคราะห์งานบุคคล ๒ นักวิเคราะห์งานบุคคล ๑	๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔
<u>สายงาน นักวิชาการสอบ</u> นักวิชาการสอบ ๕ นักวิชาการสอบ ๔ นักวิชาการสอบ ๓ นักวิชาการสอบ ๒ นักวิชาการสอบ ๑	๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙
<u>สายงาน เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม</u> เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ๕ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ๓ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ๒ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ๑	๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓
<u>สายงาน เจ้าหน้าที่เทคนิคเรียนต่างประเทศ</u> เจ้าหน้าที่เทคนิคเรียนต่างประเทศ ๖ เจ้าหน้าที่เทคนิคเรียนต่างประเทศ ๕ เจ้าหน้าที่เทคนิคเรียนต่างประเทศ ๔ เจ้าหน้าที่เทคนิคเรียนต่างประเทศ ๓ เจ้าหน้าที่เทคนิคเรียนต่างประเทศ ๒ เจ้าหน้าที่เทคนิคเรียนต่างประเทศ ๑	๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙

ตำแหน่ง	ระดับมาตรฐานกลาง
<p><u>สายงาน นักกร</u></p> <p>นักกร ๕</p> <p>นักกร ๔</p> <p>นักกร ๓</p> <p>นักกร ๒</p> <p>นักกร ๑</p>	<p>ท ๗</p> <p>ท ๖</p> <p>ท ๕</p> <p>ท ๔</p> <p>ท ๓</p>
<p><u>สายงาน เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป</u></p> <p>เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๔</p> <p>เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๓</p> <p>เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๒</p> <p>เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๑</p>	<p>ท ๖</p> <p>ท ๕</p> <p>ท ๔</p> <p>ท ๓</p>
<p><u>สายงาน บุคลากร</u></p> <p>บุคลากร ๓</p> <p>บุคลากร ๒</p> <p>บุคลากร ๑</p>	<p>ท ๔</p> <p>ท ๓</p> <p>ท ๒</p>
<p><u>สายงาน พนักงานธุรการ</u></p> <p>พนักงานธุรการ ๔</p> <p>พนักงานธุรการ ๓</p> <p>พนักงานธุรการ ๒</p> <p>พนักงานธุรการ ๑</p>	<p>ท ๔</p> <p>ท ๓</p> <p>ท ๒</p> <p>ท ๑</p>
<p><u>สายงาน นักบัญชี</u></p> <p>นักบัญชี ๔</p> <p>นักบัญชี ๓</p> <p>นักบัญชี ๒</p> <p>นักบัญชี ๑</p>	<p>ท ๖</p> <p>ท ๕</p> <p>ท ๔</p> <p>ท ๓</p>
<p><u>สายงาน พนักงานการเงินและบัญชี</u></p> <p>พนักงานการเงินและบัญชี ๗</p> <p>พนักงานการเงินและบัญชี ๖</p>	<p>ท ๗</p> <p>ท ๖</p>

ตำแหน่ง	ระดับมาตรฐานกลาง
<p>พนักงานการเงินและบัญชี ๕</p> <p>พนักงานการเงินและบัญชี ๔</p> <p>พนักงานการเงินและบัญชี ๓</p> <p>พนักงานการเงินและบัญชี ๒</p> <p>พนักงานการเงินและบัญชี ๑</p>	<p>๕</p> <p>๔</p> <p>๓</p> <p>๒</p> <p>๑</p>
<p><u>สายงาน พนักงานพิมพ์ดีด</u></p>	
<p>พนักงานพิมพ์ดีด ๒</p>	<p>๒</p>
<p>พนักงานพิมพ์ดีด ๑</p>	<p>๑</p>
<p><u>สายงาน ช่างพิมพ์</u></p>	
<p>ช่างพิมพ์ ๓</p>	<p>๓</p>
<p>ช่างพิมพ์ ๒</p>	<p>๒</p>
<p>ช่างพิมพ์ ๑</p>	<p>๑</p>
<p><u>สายงาน บรรณารักษ์</u></p>	
<p>บรรณารักษ์ ๔</p>	<p>๔</p>
<p>บรรณารักษ์ ๓</p>	<p>๓</p>
<p>บรรณารักษ์ ๒</p>	<p>๒</p>
<p>บรรณารักษ์ ๑</p>	<p>๑</p>
<p><u>สายงาน ช่างศิลป์</u></p>	
<p>ช่างศิลป์ ๒</p>	<p>๒</p>
<p>ช่างศิลป์ ๑</p>	<p>๑</p>

๗๖ กฎหมายและระเบียบใหม่

ระดับมาตรฐาน กลาง	เงินเดือน						
	ขั้น ต้น	อันดับ	ขั้น บน				
ที่ 1	จัตวา	1	540	570	600	630	660 บาท
	จัตวา	2	690	720	750	780	810 บาท
	จัตวา	3	850	900	950	1,000	1,050 บาท
	จัตวา	4	1,100	1,150	1,200	1,250	1,300 บาท
ที่ 2	จัตวา	3	850	900	950	1,000	1,050 บาท
	จัตวา	4	1,100	1,150	1,200	1,250	1,300 บาท
	ตรี	1	850	900	950	1,000	1,050 บาท
	ตรี	2	1,100	1,150	1,200	1,250	1,300 บาท
	ตรี	3	1,400	1,500	1,600	1,700	1,800 บาท
ที่ 3	ตรี	2	1,100	1,150	1,200	1,250	1,300 บาท
	ตรี	3	1,400	1,500	1,600	1,700	1,800 บาท
	โท	1	1,300	1,400	1,500	1,600	1,700 บาท
	โท	2	1,800	1,900	2,000	2,150	2,300 บาท
ที่ 4	โท	1	1,300	1,400	1,500	1,600	1,700 บาท
	โท	2	1,800	1,900	2,000	2,150	2,300 บาท
	โท	3	2,450	2,600	2,750	2,900	3,050 บาท
ที่ 5	โท	2	1,800	1,900	2,000	2,150	2,300 บาท
	โท	3	2,450	2,600	2,750	2,900	3,050 บาท
	เอก	1	2,750	2,900	3,050	3,200	3,350 บาท
	เอก	2	3,500	3,650	3,800	3,950	4,100 บาท
ที่ 6	เอก	1	2,750	2,900	3,050	3,200	3,350 บาท
	เอก	2	3,500	3,650	3,800	3,950	4,100 บาท
	เอก	3	4,250	4,400	4,600	4,800	5,000 บาท

ที่ 7	เอก	2	3,500	3,650	3,800	3,950	4,100	บาท
	เอก	3	4,250	4,400	4,600	4,800	5,000	บาท
	พิเศษ	1	4,400	4,600	4,800	5,000	5,200	บาท
	พิเศษ	2	5,400	5,700	6,000	6,300	6,600	บาท
ที่ 8	พิเศษ	1	4,400	4,600	4,800	5,000	5,200	บาท
	พิเศษ	2	5,400	5,700	6,000	6,300	6,600	บาท
	พิเศษ	3	7,000	7,400	บาท			
ที่ 9	พิเศษ	2	5,400	5,700	6,000	6,300	6,600	บาท
	พิเศษ	3	7,000	7,400	7,800	8,200	บาท	
ที่ 10	พิเศษ	3	7,000	7,400	7,800	8,200	บาท	
	พิเศษ	4	8,600	บาท				

หมายเหตุ:— เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาฉบับนี้ คือ โดยที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เห็นเป็น
การสมควรจัดระเบียบข้าราชการพลเรือน สำหรับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนให้เหมาะสม ทั้งนี้ โดย
กำหนดตำแหน่งและเงินเดือน คุณสมบัติและความรู้ของผู้ดำรงตำแหน่ง วิธีการคัดเลือก วิธีการสอบ การบรรจุ การ
แต่งตั้ง การเลื่อนเงินเดือน และการเลื่อนชั้นข้าราชการพลเรือนเป็นอย่างอื่น ตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราช
บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๑๒ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้ขึ้น

ดื่ม...

เพื่อ สุขภาพ และ พลาสมาหยั

บรรณาธิการแถลง

คณะผู้จัดทำวารสารมีข่าวดีที่จะแจ้งให้ทราบว่า ดร. เกษม ศิริสัมพันธ์ ได้กรุณารับเขียนคอลัมน์ “สถานการณ์ปัจจุบัน” ให้เป็นประจำ หวังว่าคอลัมน์นี้จะ เป็นประโยชน์แก่บรรดาสมาชิกในการติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยและต่างประเทศและในการเตรียมตัวสอบด้วย

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณ ดร. เกษม ศิริสัมพันธ์ ไว้ในโอกาสด้วย

เนื่องจากมีเหตุขัดข้องบางประการไม่อาจนำเรื่อง “การบริหารงานสาธารณสุข” ของคุณเฉลิม ศรีตุงและเรื่อง “การเจ้าหน้าที่การบรรจุและแต่งตั้ง ของคุณชัยณรงค์ ละออนวล” ลงในฉบับนี้ตามที่ได้แจ้งไว้จึงได้นำเรื่อง สถิติเกี่ยวกับเงินเดือนข้าราชการ และข้อสอบแข่งขันเพื่อรับทุนรัฐบาลและทุนเล่าเรียนหลวงมาลงแทน

คุณศิริ สัตตบงกช สมาชิกอาวุโส อำเภอยะยวด

คุณศิริ แจ้งมาว่า ได้ขอคำถาม—แนวคำตอบ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๓) ไปใช้ ๑ เล่ม คำตอบหน้า ๔๗ ตอบคำถามข้อ ๘๓ เกี่ยวกับการเลื่อนเงินเดือน ๑ ชั้น อนุ ๕ ยังไม่ได้แก้ไขให้เป็นไปตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๕๘๖ (พ.ศ. ๒๕๑๓)

ขอขอบคุณมากครับที่ได้กรุณาแจ้งมา ขอไขข่าวให้ทราบว่า แนวคำถามคำตอบ พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๑๓) เมื่อ ตุลาคม ๒๕๑๓ ได้แก้ไขคำตอบดังกล่าวเรียบร้อยแล้วครับ เพื่อนสมาชิกซึ่งมีหนังสือแนวคำถามคำตอบ ฉบับพิมพ์ก่อน ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๑๓) โปรดทราบด้วย

นอกจากนี้ คุณศิริ ได้กรุณาแนะนำให้จัดพิมพ์ด้วย พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ร.บ. บำเหน็จบำนาญ พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยระเบียบค่าเช่าบ้าน พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายเดินทางไปราชการ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจ้าง ว่าด้วยการพัสดุ ฯลฯ รวมไว้ในเล่มเดียวกัน ขอขอบคุณที่ได้กรุณาแนะนำมา แต่บริการสวัสดิการ ก.พ. เห็นว่าส่วนราชการอื่นได้จัดพิมพ์กฎหมายและระเบียบดังกล่าวรวมเล่มไว้แล้ว จึงถือหลักไม่ทำงานซ้ำซ้อนกัน และแบ่งกันทำตามถนัดจะเหมาะสมกว่า

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

ต้นฉบับไม่มีหน้านี้

อนึ่งคณะผู้จัดทำขอถือโอกาสแสดงความยินดีที่ คุณสิริ ได้ลาภลอยจากธนาคารออมสิน
ด้วยนะครับ

คุณสมาชิกอาวุโส หมายเลข ๑๘๐ จังหวัดภูเก็ต

ขอขอบคุณมากสำหรับคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องการจัดทำเล่มวารสาร ว่าเดิมไม่มีขนาด
เท่ากันเลยจะจัดเก็บวางไว้ในตู้ก็ไม่เข้าระเบียบไม่น่าดู สำหรับขนาดเล่มวารสารในปี ๒๕๑๔ น
ตกลงกันว่าจะถือนาเล่มประจำเดือนมกราคม ๒๕๑๔ เป็นมาตรฐานส่วนกฎหมายและระเบียบ
การต่างๆ เห็นควรเอาไปไว้ท้ายเล่ม หวังเพื่อสะดวกในการจัดทำเล่มแบบเย็บสัน

จริงครับ คนหนุ่มน้อย หนุ่มมาก ส่วนมากชอบของเก่า แต่ก็คงไม่ปฏิเสธของ
ใหม่ๆ อ่อนๆ ไซ้ใหม่ครับ

ขอขอบคุณ ผู้มีส่วนช่วยให้ความรู้ในด้านวิชาการและปฏิบัติ ในวารสารฉบับนี้คือ
นายแพทย์ประชา เอมอมร คุณกาญจนา ัญญะโชโต และคุณพลสิทธิ์ หนูชูชัย

ธนาคารไทยทนุ จำกัด

มูถนนมหาชัย และเยาวราช พระนคร

โทรศัพท์ 215121-215125 มีเครื่องฟ่งรวม 35 เครื่อง

ทุนจดทะเบียน 25,800,000.00 บาท

และเงินสำรอง 53,500,000.00 บาท

หม่อมเจ้าอุปสีสาน	ชุมพล	ประธานกรรมการ
นายเฉลิม	ประจวบเหมาะ	กรรมการและผู้จัดการทั่วไป
ม.ร.ว.พัฒนาไชย	ไชยันต์	กรรมการและผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป

รับทำกิจการธนาคารทุกประเภท

